

Prabhoe Jiesoe Kriest ke pathaawal waalan ke kaam Pahiela baat

Ie poestak daaktar Loekaas liekhies hai. Oe aapan pahiela poestak me liekhies raha kaise Prabhoe Jiesoe aapan djiewan bietaawat raha, tab mar gail aur djie oethal.

Jiesoe aapan tjela logan se bolies raha doenia bhar me djaaike khoes khabar bataawe khaatien kie oe djie oethal hai. Aur ie poestak me liekhal hai kaise okar bieswaasie log Pawietr Aatma ke sahaaita se pahiele Jeroesaalem sahar me, tab Saamaaria diehaat me, tab doenia bhar me gail okare biese me gawaahie dewe khaatien. Aur tjaathe dher iesaai log aapan bieswaas dwaara sataawal kie to maar dhaaral gail hai, tabbo khoes khabar Prabhoe Jiesoe ke biese me aadj talak partjaar karal dja hai.

Loekaas ke doesara poestak ke soeroe

¹ Bhaai Teofielas djie,

Ham aapan pahiela poestak me Jiesoe ke sab kaam aur partjaar ke biese me liekhalie hai. Ham sab liekhalie hai okar kaam ke soeroe se oe dien talak djab oe swarag me lei lewal gail. ² Djaai se pahiele oe aapan pathaawal waalan ke Pawietr Aatma dwaara bolies raha kaise Parmeswar ke kaam kare ke tjaahat raha. Oe to oesabke tjoenies raha aur oe kaam oesabke oeppar saup deis raha.

³ Djab oe djie oethal raha, tab oe tjaalies rodj

apane ke dekhaais aur bhie sab rakam tjienha se dekhaais kie oe sattje ke djieje hai. Aur oe bhie Parmeswar ke aane waala raadje ke biese me sab tjiedj bataais raha.

Parmeswar ke waada Pawietr Aatma ke biese me

⁴ Tab ek dien djab Jiesoe oesabke sanghe bhodjan karat raha, tab bolies: „Ham toelogsje Pieta Parmeswar ke waada ke biese me batailie hai. Toelogsje Jeroesaalem sahar me agoriehe djab talak ie waada na poera hoi. Ohie se sahar tjhorke na djaihe. ⁵ Ab dher dien na rahie gail hai kie toelogsje Pawietr Aatma se dopoe karal djaihe. Johaanas paanie se dopoe karat raha, bakie ham toelogsje Pawietr Aatma se dopoe karab.”

Jiesoe kaise swarag me lewal gail

⁶ Ek dien djab Jiesoe phien aapan tjela log ke sanghe raha, tab oesab poetjhies: „Prabhoe djie, aap ab Israel ke raadja banieho?” ⁷ Tab oe bolies: „Toelogsje ie djaane ke kaam na hai. Ie Pieta Parmeswar ke haath me hai. ⁸ Bakie djab Pawietr Aatma toelogsje oeppar aai, tab toelogsje saktie mieliega hamaar baare me gawaahie dewe ke. Tab toelogsje Jeroesaalem sahar me, Joedea aur Saamaaria diehaat bhar me, aur doenia ke tjaaro kona talak partjaar kariehe.”

⁹ Tab djab oe batiaai tjoekal raha, tab tjela log dekhies kie Jiesoe oeppar dja hai. Bas ek toekkara baadar oke aar kar leis aur oesab oke na dekh paais.

¹⁰ Tab djab oesab oeppar takte raha, tab atjakke me doeigo aadmie oeddjar kapra pahienke

oesabke paas thara hoi gail. ¹¹ Oesab bolies: „Gaalielea diehaat waalan, toelog kaahe ke oep-par taake hai? Jiesoe toelogke bietj me se swarag me lewal gail hai. Djaise toelog oke swarag ke or djaat dekhle, oisane oe phien lautke aaiga.”

Matiaas Joedaas Eskaarriot ke darie par tjoenal gail

¹² Tab tjela logan Djaitoen pahaar se Jeroesaalem sahar lautal. Oe pahaar sahar se doer na hai. ¹³ Tab djab oesab sahar me pahoetjal, tab oep-par kamra me gail djaaha oelog rahat raha. Oesab Petras, Johaanas, Jaakobas, Andreas, Fielepas, Tomaas, Baartolomeas, Mateas, Alfeas ke beta Jaakobas, Siemon kamaasoet waala, aur Jaakobas ke beta Joedaas raha. ¹⁴ Oesab ekattha hoike hardam praatna karat raha. Oelogke sanghe koetjh aurat aur Jiesoe ke maai aur okar bhaai log bhie raha.

¹⁵ Ek dien lagbhag ek sau bies bieswaasie log ekattha bhail raha. Tab Petras thara bhail aur ¹⁶⁻¹⁷ bolies: „Bhaai aur bahien, pahiele Pawietr Aatma Daawied dwaara koetjh baat Joedaas ke biese me liekhwaais raha aur ab oe baat poera hoi gail hai. Oe pathaawal waalan me se ekgo raha. Parmeswar oke aur hamlogke ekahie kaam deis raha. Bakie oe Jiesoe ke doesman logan ke dekhaais oesab oke kaaha pakar sakat. ¹⁸ Oke ie kharaab kaam khaatien koetjh paisa mielal aur oe paisa se ek toekkara djamien kienaail raha. Aur oe phaasie lagaaike nietje gieral aur pet phaatke okar attrie niekas gail. ¹⁹ Ie baat Jeroesaalem bhar ke pata miel gail. Tab oesab aapan bhaasa me oe djamien ke ‘Aakeldaama’ bolaais. Ekar matlab

hai: ‘Khoen ke djamien.’ ²⁰ Aisane to Parmeswar aapan gaana ke poestak me liekhwaais hai kie: ‘Okar ghar-dwaar ekdam se bielaai djaain deihe aur hoewa par koi na rahiega.’

Aur oe bhie liekhwaais hai kie:

‘Okar kaam ab doesar koi ke tjaahie kare ke.’

²¹⁻²² Ohie khaatien hamlog koi ke khodjab djaun hamlog me saamiel rahat raha oe dien se djab Jiesoe dopoe bhail djab talak oe swarag me na lewal gail. Tab oe hamlogke saath gawaahie dei sokie kie Jiesoe djie oethal hai.” ²³ Tab oesab doei aadmie ke naam leis. Ekgo ke naam Josaf raha. Manai log oke bhie Baarsaabaas aur Jastas bolaawat raha. Ekwa Matiaas raha. ²⁴⁻²⁵ Tab oesab praatna karies kie: „Prabhoe djie, toe sab manai ke diel djaane hai. Aap hamlogke dekhaaw kaun waala ke tjoenle baate Joedaas ke darie par pathaawal waalan ke kaam kare khaatien. Oe to aapan kaam tjhorke ek djagaha gail sadja paawe khaatien.” ²⁶ Tab oesab oe doeno ke naam se baadjie lagaais aur Matiaas tjoenal gail. Tab se oe gjaaraago pathaawal waalan me saamiel raha.

2

Pawietr Aatma kaise barsaawal gail

¹ Djab Penkstar ke tiewhaar soeroe bhail, tab sab pathaawal waalan aur doesar tjela log saamiel raha. ² Bas atjakke me swarag me se koetjh djaise bahoet djabar hauwa ke aawaadj soenaail. Aur ghar aawaadj se bhar gail. ³ Tab koetjh djaise toekkara toekkara aagie dekhaail. Oe batke har ek ke oeppar phail gail. ⁴ Aur oesab

Pawietr Aatma se bhar gail aur sab rakam ke bhaasa batiaai lagal djaise Aatma deis batiaai ke.

⁵ Oe same par dher bhaktie Israel logan doenia ke kona kona se Jeroesaalem me aail raha Penkstar ke tiewhaar manaawe khaatien. ⁶ Tab djab aawaadj soenaail, tab oesab oe ghar lage djoet gail. Aur djab soenies kie Jiesoe ke tjela log har ek bhaasa me batiaat raha, tab oesab bahoet tjakkariaai gail ⁷ aur bole lagal kie: „Soen, oe manai to Gaalielea diehaat ke hai. ⁸ Tab oesab kaise hamlogke har ek bhaasa batiaai paawe hai? ⁹ Hamlog tjaahe sab rakam des ke hai, tabbo oesabke baat samadjh paaila. Hamlog Partisia, Media, Elaam aur Mesopotaamia des se ailie baatie. Bhie Joedea, Kaapaadosia, Pontas, Aasia, ¹⁰ Friegia aur Pamfielia diehaat, Egypte aur Liebia des, Sierene sahar ke aas-paas, Kreta aur Aaraabia des se ailie hai, aur Roma sahar waalan hia bhie hai. Hamlogan Israel ke djaatie baatie aur doesar djaat me ke Parmeswar ke aadar kare waalan bhie hai. ¹¹ Ie Gaalielea diehaat waalan har ek bhaasa me Parmeswar ke barka kaam ke biese me batia hai, aur sab koi oelogke baat samdjhe hai!”

¹² Manai log etana atjambho hoike na djaane kie ka sotje, aur bole lagal: „Ekar matlab ka hai?”

¹³ Bakie koi koi tiebolie maarke bolies: „Oelog bahoet wien pies hai!”

Petras ke partjaar

¹⁴ Bas Petras gjaara pathaawal waalan sanghe oethke djor se batiaai lagal. Bolies: „Sab des ke aur Jeroesaalem ke Israel ke bhaai logan, dhiaan lagaaike soen. ¹⁵ Ie manai log koetjh na pies hai, ab to sabere nau badjal hai. ¹⁶ Djaun hia bhail hai

Parmeswar ke sanesia Jowel agwe se bolies raha kie:

¹⁷ Parmeswar bole hai:

Ie djoeg ke ant me ham aapan Pawietr Aatma sab iensaan ke oeppar barsaai debe. Tab toelogke beta aur betie hamaar sanes bataaiga aur ham toelogke naudjawaan ke har ek rakam djaage ke sapana dekhaabe aur poeranian soetle me sapana dekhiega.

¹⁸ Oe tem me ham bhie aapan sab se nitja goelaam aur goelaam aurat ke oeppar aapan Pawietr Aatma barsaai debe. Tab oesab hamaar sanesian hoi djaaiga.

¹⁹ Ham aasmaan me atjambho kaam aur dhartie par tjienha dekhaabe djaise khoen, aagie aur djabar-djas waala dhoewa.

²⁰ Prabhoe ke biesaal dien se pahiele ghaam andhiaar aur tjaan laal hoi djaai djaise khoen.

²¹ Bakie dje Prabhoe ke naam bolaaike sahaaita maangie, oe batj djaai.' ”

²² Oe bolies: „Israel waalan, soen. Toelog thiek se djaane hai kie Parmeswar Naasaaret sahar ke Jiesoe ke pathaais raha. Oe okar dwaara dher maahaan atjambho kaam aur tjienha toelogke des me karwaais. ²³ Oe agwe se djaanat raha aur okar bietjaar raha kie Jiesoe toelogke haath me saupal djaat aur kie toelog oke be-bieswaasie log ke dwaara kroes par marwaai dharte. ²⁴ Bakie Parmeswar oke djie oethaais hai. Oe to maut ke bandhan toeries hai. Na hoi sakat kie maut Jiesoe ke dher dien aapan bas me pakarar. ²⁵ Daawied agwe se okar biese me bolies raha:

‘Ham raat aur dien Prabhoe ke jaad kariela. Oe hardam hamaar saath rahe hai djeme hamaar bieswaas tjhota na howe.

²⁶ Ohie se ham khoesiaalie se bharosa kariela kie tjaathe ham mar djaab, tabbo Parmeswar hamaar dehie barhia se rakhiega.

²⁷ Ham okar pawietr Waala baatie, ohie se oe hamme maral manai ke djagaha me na tjhorigea aur hamaar dehie na saran deiga.

²⁸ Oe hamme rasta dekhaais sattja djiewan paawe khaatien, aur ham sada ke lieje bahoet khoesiaalie se okar sanghe rahab.’ ”

²⁹ Oe bolies: „Bhaai logan, toelog to djaane hai kie hamlogke baap-daada Daawied mar gail aur okar mattie paral. Okar kabar abbe talak ie sahar me hai. ³⁰ Oe Parmeswar ke ekgo sane-sia raha aur oe djaanat raha kie Parmeswar oke kaun tjiedj kasam khaaike waada karies raha. Oe bolies raha kie: ‘Ham tor ek aulaad tor gaddie par baithaabe Israel ke djaat ke oeppar raadj tjalaawe khaatien.’ ³¹ Daawied agahie se dekhat raha ka hoiga. Aur djab oe bolies ‘Parmeswar hamme maral manai ke djagaha me na tjhor deiga,’ aur bhie ‘Oe hamaar dehie na saran deiga,’ tab oe Kriest ke djie oethe ke biese me batiaat raha.

³² Oe baat Jiesoe ke biese me raha. Parmeswar oke djie oethaais hai aur hamlog ekare biese me gawaahie deila. ³³ Pieta Parmeswar oke sab se oetja dardja par aapan dahiena bagal baithaais hai. Tab oe aapan waada Pawietr Aatma ke biese me poera karies hai. Aur ab toelog dekh aur soen sake hai kie Jiesoe oe Aatma hamlogke oeppar

barsaais hai. ³⁴ Daawied oeppar na gail hai. Bakie oe bolies kie:

‘Prabhoe Parmeswar hamaar Prabhoe se bataais hai:

³⁵ Dja, toe hamaar dahiena bagal baith djab talak ham tor doesman log ke tore gor ke nietje na dharwaabe.’

Djab oe ie baat bolies, tab oe apane biese me na batiaat raha, bakie Jiesoe Kriest ke biese me.

³⁶ Ohie se ab sab Israel djaatie ke thiek se jaad kare ke tjaahie kie Parmeswar ie Jiesoe ke sab koi ke Prabhoe aur bhie aapan Kriest banaais hai. Aur toelog oke kroes par marwaai dharle hai.”

³⁷ Bas djab oesab ie baat soenies, tab oesab diel bhar se djaan gail kie: „Ie baat satj hai aur hamlog ek kharaab kaam karlie hai!” Aur oesab Petras aur ekwan pathaawal waalan se poetjhies: „Bhaai logan, ab hamlog ka karie?” ³⁸ Tab Petras bolies: „Toelog aapan paap pastaaw aur ek naawa djiewan soeroe kar. Tab har ek apane ke Jiesoe Kriest ke naam me dopoe karwaai aur Parmeswar toelogke paap ke tjhama deiga. Tab oe aapan Pawietr Aatma toelogke oeppar barsaiga.

³⁹ Ie okar waada hai, aur ie waada toelogke aur toelogke larkan khaatien hai, aur bhie sab doesar des ke djaatie log khaatien. Hamlogke Prabhoe Parmeswar to ohoesab me se bahoet manai log ke bolaaiga.”

⁴⁰ Petras dher doesar baat se gawaahie dewat raha aur aapan soene waalan ke samdjhaawat raha. Oe bienaai karke oesabse bolies kie: „Apane ke ie tem ke manai ke kharaab tjaal-tjalan se batjaaw, nahie to toelog bhie sadja paihe.”

Pahiela bieswaasie ke djiewan

⁴¹ Tab djetana djane oe dien Petras ke partjaar me bieswaas kare lagal, oesab apane ke dopoe karwaais. Lagbhag tien hadjaar manai raha. ⁴² Oesab pathaawal waalan ke siektjha par thiek se dhiaan lagaawat raha, oelog me bahoet soemat raha, oesab hardam mielke bret toerat raha aur praatna karat raha. ⁴³ Sab Jeroesaalem ke manai djab pathaawal waalan ke dher atjambho kaam aur tjienha dekhies, tab oesabke diel me ieddjat barhal. ⁴⁴ Bieswaasie log me bahoet ekta raha aur oelog aapan sab tjiedj apane me baatke kaam me laawat raha. ⁴⁵ Aur kabhie kabhie koi koetjh betjat raha aur dje ke djaroerat raha, oelogke oe paisa baat dewat raha. ⁴⁶ Oelog rodj ek bietjaar se Parmeswar ke mahal ke angana me ekattha howat raha. Aur aapan ghare mielke oesab bret toerat raha aur khoesiaalie se bhodjan karat raha. ⁴⁷ Oesab rodj Parmeswar ke baraa karat raha aur sab Israel djaatie ke ieddjat bieswaasie log khaatien auro barhte gail. Aur rodj Prabhoe djaada manai ke paap me se batjaais. Aise auro manai log bieswaas kare lagal.

3

Atjambho kaam Jiesoe ke naam dwaara

¹ Ek dien tien badje sandjha ke Petras aur Jo haanas Parmeswar ke mahal me djaat raha. Oe same praatna ke djoen raha. ² Mahal ke ek dwaar lage ekgo aadmie baithal raha. Oe dwaar „Soendar Dwaar” ’ bolaawal djaat raha. Aadmie paidaais se loendj raha, aur oke oethaaike rodj

ledjaaike dhare ke parat raha. Dien bhar manai log mahal ke angana me aawat djaat raha, aur loendj oelogse bhiekhmaangat raha. ³ Aisane oe dien djab oe Petras aur Johaanas ke aawat dekhies, tab oelogse bhie koetjh maangies. ⁴ Tab oesab oke khoeb thiek se taakke aur Petras bolies: „Hamlogke taak!” ⁵ Aadmie sotjies kie: „Abbe hamme koetjh mielie,” aur oesabke taakies. ⁶ Tab Petras bolies: „Dekh, hamke sona tjaanie na hai, bakie djaun hamke hai, ham toke debe. Naasaaret sahar ke Jiesoe Kriest ke naam se toe oeth aur tjale.” ⁷⁻⁸ Tab okar dahiena haath pakarke oe oke sahaara karies thara howe khaatien. Bas toerante okar gor aur gaathie me aisan taagat aail kie oe koedke thara hoike tjale lagal. Tab oe Petras aur Johaanas ke sanghe mahal ke angana me gail aur khaalie koedat raha aur Parmeswar ke baraai karat raha. ⁹ Hoewa ke sab manai dekhies kie oe kaise tjale hai aur Parmeswar ke goen gaawe hai. ¹⁰ Oesab oke tjienh gail kie oe hardam mahal ke „Soendar Dwaar” ’ lage bhiekhmaangat raha, aur oesab bahoet tjakkariaai gail.

Petras ke doesara partjaar

¹¹ Tab djab aadmie abbe Petras aur Johaanas ke sanghe raha, bas sab manai thak hoike oelogke gher leis. Oelog ekgo tjhaawal rasta par mahal ke angana me raha. Oe „raadja Saalomo ke rasta” ’ bolaawal dja hai. ¹² Tab Petras bolies: „He Israel ke log, toelog kaahe ke etana atjambho hoi gaille hai? Aur kaahe ke hamlogke aise taake hai? Toelog thoro sotje hai kie hamlog eke aapan saktie aur bhaktie se attjha karlie hai? ¹³ Na, hamlogke baap-daada Aabraaham, Iesaak aur

Jaakob ke Parmeswar aapan sewak Jiesoe ke ba-hoet barka ieddjat karies hai. Toelog oke aapan barkwan ke hawaale kar deile aur djab Roma ke laat Pielaatas oke maangat raha tjhore, tab toelog oke na mangle. ¹⁴ Toelog pawietr aur be-kasoer Waala ke darie par ekgo djaanmarwa ke tjhorwaile. ¹⁵ Jiesoe sattja djiewan ke rasta dekhaawe hai, bakie toelog oke marwaai dharle. Tab Parmeswar oke djie oethaais. Aur hamlog gawaahie deila kie oe sattje ke djie oethal hai. ¹⁶ Okar naam ke saktie dwaara ie aadmie aapan taagat paais hai. Toelog djaane hai kie oe paidaais se loendj raha. Aur ab oe Jiesoe me bieswaas kare se ekdam se attjha hoi gail hai. Toelog to dekh sake hai.

¹⁷ Bhaai logan, ham djaaniela kie djab toelog aur toelogke barkwan Jiesoe ke kroes par tjahar-waai deile rahiele, tab na djaanat rahiele kie ka karat rahiele. ¹⁸ Bakie ie rakam se Parmeswar aapan bietjaar poera karies hai. Oe agwe se aapan sab sanesian dwaara bataais raha kie okar Kriest bahoet doekh oethaawat. ¹⁹ Ohie se toelog aapan paap pastaaieke aur Parmeswar ke rasta par tjal. Tab oe toelogke paap ekdam se mietaai deiga aur toelogke okar sjaantie mieliega. ²⁰ Tab Parmeswar Jiesoe ke phien se pathaaiga. Oe okar Kriest hai, ohie Raadja djaun oe toelogke waada karies raha. ²¹ Oke swarag me rahe ke parie djab talak Parmeswar sab doenia ke kaar-baar phien barhia se na banaaiga, djaise oe dher dien pahiele aapan pawietr sanesian ke dwaara bataais raha. ²² Mosas bolies raha kie:

‘Djaise Prabhoe Parmeswar hamke pathaais hai,

oisane oe toelogke djaatie ke bhaai me se hamaar ner ek sanesia toelogke lage pathaaigna. Toelogke tjaahie okar sab baat soene ke.

23 Aur dje okar baat na soeniega, oe Parmeswar ke djanta me na gientie rahie aur maar dhaaarl djaaigna.'

24 Saamoewel se Parmeswar ke har ek sanesia bhie ehie tem ke biese me agwe se bataais hai. 25 Oe sanesian toelogke baap-daada hai. Parmeswar ke baat-tjiet oelog aur toelog khaatien hai. Oe Aabraaham se baat-tjiet karies raha kie: 'Tor aulaad dwaara sab doenia ke djaatie ke aasies mieliega.'

26 Parmeswar pahielaa darie par aapan sewak Jiesoe ke toelogke khaatien djie oethaais aur oke toelogke lage pathaais hai, har ek ke paap-boeraai me se batjaawe dwaara aasies dewe ke."

4

Petras aur Johaanass barkwan ke aage

1 Petras aur Johaanass abbe batiaite raha, tab at-jakke me ekaatgo Parmeswar ke mahal ke agwan, mahal ke siepaahie ke barkwa aur koetjh Sadoesie log* aaikke oelogke baat me laat maaries. 2 Oelog bahoet goessaail kie pathaawal waalan djanta se bataawat raha kie Jiesoe djie oethal hai aur siekhaawat raha kie dje Jiesoe me bieswaas karie, oe bhie djie oethiega. 3 Sandjha hoi gail raha, ohie se oelog Petras aur Johaanass ke ek raat khaatien

* **4:1** Sadoesie logan Israel ke dharam ke ek koel raha. Oesab na bieswaas karat raha kie iensaan djie oethiega.

band karwaai deis. ⁴ Bakie djanta me se dher log oelogke partjaar soenke Jiesoe me bieswaas kare lagal. Ohie rodj lagbhag paatj hadjaar manai bieswaasie hoi gail, aurat larkan tjhorke.

⁵ Biehaan bhaile Israel ke djanta ke barka agwan, barkwan aur Jeroesaalem ke dharam ke parhal waalan ekattha bhail. ⁶ Oe sabha me sab se barka agwa Aanaas aur okar palwaar log Kaajaafas, Johaanas aur Aaleksaandar bhie raha. ⁷ Tab oesab pathaawal waalan ke bolwaaike poetjhies: „Toelog kekar saktie kie to kekar naam se ie kaam karle?”

⁸ Oe same par Petras Pawietr Aatma se bhar gail aur oe bolies kie: „Israel ke djanta ke barkwan, soeno! ⁹ Hamlog ekgo bemaria ke bhalaai kare ke kaaran kaboelaawal djaaila kie oe kaise attjha bhail hai. ¹⁰ Toelog aur sab Israel logan ke tjaahie djaane ke kie aadj ie aadmie tjangga hoike toelogke aage khara hai Naasaaret sahar ke Jiesoe Kriest ke naam se. Toelog ohie Jiesoe ke kroes par marwaai dharle rahiele, bakie Parmeswar oke djie oetha leis hai. ¹¹ Oe djaise oe ieta hai djaun ke biese me Parmeswar ke poestak me liekhal hai kie:

‘Djaun ieta ghar banaawe waalan tjhor deis raha, oe baad me ghar ke thaame waala ieta bhail.’

¹² Dhartie par khaalie ek batjaawe Waala dewal gail hai aur oe hamlogke paap me se batjaai sake hai. Okar naam Jiesoe hai.”

¹³ Sab koi dekh leis kie Petras aur Johaanas bhola-bhaala aur na bahoet parhal liekhal manai raha. Bakie djab oelog soenies kaise oesab biena

dar se batia hai, tab bahoet atjambho bhail aur tjiendh leis kie oe doeno Jiesoe ke saath raha. ¹⁴ Aur djab oesab dekhies kie attjha karal aadmie Petras aur Johaanas lage khara hai, tab oesabke baat par djabaab na dei paais. ¹⁵ Tab oesab oe doeno ke bolies bahare djaai ke aur apane me sotj-bietjaar kare lagal. ¹⁶ Bolies: „Hamlog ie aadmie log se ka kar sakiela? Jeroesaalem me sab koi djaane hai kie oelog ek atjambho kaam karies hai. Aur hamlog apane dekhlie hai. ¹⁷ Bakie ie baat phaile se pahiele hamlog ke tjaahie oesabke khoeb daate ke aur bole ke kie mienaahie hai koi se ie naam ke biese me batiaai ke.”

¹⁸ Tab sabha waalan oesabke bhiettar bolwaais aur mienaahie karies Jiesoe ke naam ke biese me batiaai ke aur okar naam me partjaar kare ke. ¹⁹ Bakie Petras aur Johaanas bolies kie: „Toelog apane bietjaar kar kaise hamlog Parmeswar ke baat tjhorke toelogke baat soen sakiela. ²⁰ Hamlog moeh na band kar sakiela sab tjiedj ke biese me djaun dekhlie aur soenlie hai djab hamlog Jiesoe ke sanghe rahielie.” ²¹ Tab barkwan oesabke phien se auro derwaais bakie tabbo tjhor deis. Oesab na djaanies kaise tjaahie sadja dewe ke. Sab djanta to mielke Parmeswar ke aadar karat raha oe tjiedj ke biese me djaun abbe bhail raha. ²² Oe aadmie djaun attjha hoi gail raha, oe tjaalies baries se oeppar raha.

Bieswaasie logan ke praatna

²³ Djaise Petras aur Johaanas tjoetal, taise oesab bieswaasie bhaai-bahien ke paas lautke gail aur bataais barka agwan aur barkwan ka bolies raha. ²⁴ Tab djab oelog soen tjoekal, tab ek moeh

hoike Parmeswar se praatna kare lagal kie: „He Prabhoe, aap to dhartie aur eman ke sab tjiedj ke banaawe Waala baato. ²⁵ Hamlogke baap-daada Daawied tor sewak raha aur oe tor Pawietr Aatma dwaara bolies raha kie:

‘Doenia ke djaatie kaahe khaatien hardam oep-paddar kare hai? Oesab khaalie kharaab bi-etjaar kare hai, tjaathe koetjh na kar paawe hai.

²⁶ Doenia bhar ke raadja aur oesabke barkwan ek hoike Prabhoe Parmeswar aur okar Kriest se maange hai laraai kare.’

²⁷ Aisahie bhie Jeroesaalem sahar me bhail hai. Hia par to raadja Herodes, laat Pontias Pielaatas, doesar djaat log aur bhie Israel ke djaatie logan sab tajaar bhail tor pawietr sewak Jiesoe se laraai kare khaatien, tjaathe toe oke Kriest banaile baate.

²⁸ Oesab karies hai djaise aap agahie se aapan barka gjaan aur bietjaar me dharle rahiele.

²⁹ He Prabhoe, ab hamlog praatna kariela kie aap oesabke kharaab bietjaar khiaal kar aur hamlogke sahaaita de tor baat be-dar se bataawe ke.

³⁰ Bemarian ke attjha karieho aur aapke pawietr sewak Jiesoe ke naam se atjambho aur barka kaam karwaaw.”

³¹ Tab praatna karte me hoewa ke djamien hiele lagal aur ohie laage oesab Pawietr Aatma se bhar gail. Tab oelog Parmeswar ke khoes khabar be-dar se partjaar kare lagal.

Bieswaasie log ke soemmat djiewan

³² Bieswaasie log me bahoet soemmat raha. Oesab mielke aapan sab tjiedj apame me kaam me laawat raha. Koi na bolies: „Ie hamaar hai!”

³³ Pathaawal waalan bahoet saktie se Prabhoe Jiesoe ke dje oethe ke baare me gawaahie dewat raha. Aur Parmeswar sab bieswaasie log ke bhalaai karat raha. ³⁴ Oelog me koi ke koetjh na kantie raha. Aur dje ke khet kie to ghar raha, oe betjke paisa pathaawal waalan ke saup dewat raha. ³⁵ Tab dje ke koetjh djaroerie raha, oe otane paawat raha.

³⁶ Ekgo Josaf naam ke aadmie raha. Pathaawal waalan oke bhie Baarnaabaas bolaawat raha. Ie naam ke matlab hai: tieha dewe waala. Oe Lewie ke koel ke raha aur Siepras des me paida bhail raha. ³⁷ Ohoe aapan khet betjke paisa pathaawal waalan ke saup deis.

5

Aanaaniaas aur Safiera ke dhokha

¹ Ekgo Aanaaniaas naam ke aadmie raha aur okar aurat ke naam Safiera raha. Ohoelog ek toekkara djamien betjies. ² Tab aadmie aapan aurat se sallaah karke aur oman se koetjh paisa niekaarke batjal paisa pathaawal waalan ke saup deis. ³ Bakie Petras poetjhies: „Aanaaniaas, kaise saitaan tor diel me aaike aur tose koetjh paisa niekarwaai leis? Toe Pawietr Aatma ke dhokha deile! ⁴ Djab djamien na betjte, tab ie tor rahat. Aur biekaai ke baad paisa se kar sakte djaun toe mangte. Tor man me ka aail kie toe aisan kaam karle? Toe iensaan ke dhokha na deile bakie Parmeswar ke.”

⁵ Bas ie baat soenke Aanaaniaas gieral aur aapan praan tjhor deis. Aur dje soenies, oesabke

bahoet hadas samaai gail. ⁶ Tab samaadj ke naud-jawaan oethke okar lahaas kapra me lapetke aur ledjaaike okar mattie deis.

⁷ Tab lagbhag tien ghanta baad okar aurat bhiettar aail. Oe na djaanat raha kie ka bhail hai. ⁸ Tab Petras ose poetjhies: „Etane me toelog djamien betjle?” Tab aurat bolies: „Ha, etanahie me.” ⁹ Tab oe bolies: „Toelog kaahe ke sallaah karle rahiele Parmeswar ke Pawietr Aatma ke adjmaawe ke? Soen, oesabke gor ke aawaadj soena hai djaun tor aadmie ke mattie deike aawe hai. Aur oelog abbe tohoe ke ledjaaiga.”

¹⁰ Bas toerante aurat okar gor ke aage gierke bhie aapan praan tjhor deis. Tab djab naud-jawaan log bhiettar aail, tab oesab dekhies kie aurat bhie maral paral hai. Aur oesab ohoeke ledjaaike okar aadmie ke bagal me okar mattie deis.

¹¹ Sab samaadj ke bieswaasie aur bhie doesar log soenke bahoet ghabaraai gail.

Prabhoe ke atjambho kaam aur tjienna pathaawal waalan dwaara

¹² Djanta log ke bietj me pathaawal waalan dher barka kaam aur tjienna dekhaais. Aur sab bieswaasie log ek man hoike rodj ekattha howat raha Parmeswar ke mahal ke angana me Saalomo ke tjhaawal rasta par. ¹³ Doesar manai log ke hiemmat na raha oelogke saath dewe ke, bakie tabbo sab koi bahoet ieddjat se oelogke biese me sotjat raha. ¹⁴ Aur dher aadmie aur aurat Prabhoe me bieswaas kare lagal. Aisane iesaai ke samaadj barhat gail. ¹⁵ Etana talak bhail kie manai log be-marian ke oethaaie aur tjataai bietjhaaie rasta

ke kienaare letaai dewat raha. Oesab aasa karat raha kie djab Petras paas hoi, tab okar partjhaai koi bemarian ke oeppar par djaai. ¹⁶ Jeroesaalem ke aas-paas ke manai log bhie djoet gail. Ohoelog aapan bemarian aur djaun log ke bhoet pakaries raha, oesabke liaail. Aur sab attjha hoi gail.

Pathaawal waalan ke tjhoetkaara

¹⁷ Tab sab se barka agwa aur okar saathie log sallaah karies koetjh kare ke. Oesab Sadoesie ke dal ke raha. ¹⁸ Djaran ke maare oesab pathaawal waalan ke pakarwaaike djahal me band karwaa deis. ¹⁹ Bakie ohie raat ke Prabhoe ke ek parie aaike djahal ke kamaarie khol deis. Tab oesabke bahare laaie bolies: ²⁰ „Dja toelog Parmeswar ke mahal ke angana me thara hoihe aur hoewa ke djanta log se sattja djiewan ke biese me partjaar kariehe.” ²¹ Tab pathaawal waalan okar baat soenke sabere sabere mahal ke angana me djaaike aur soeroe karies djanta log ke siekhaawe ke.

Etane me sab se barka agwa aur okar saathie log Israel ke djaat ke barkwan ekattha karwaa is. Oe sabha me Israel ke sab koel ke barkwan bhaag lewat raha. Tab oesab Parmeswar ke mahal ke siepaahie ke djahal pathaais pathaawal waalan ke laawe khaatien.

²²⁻²³ Bakie djab oelog djahal me pahoetjal, tab dekhies kie hoewa par koi na hai. Tab oesab lautke gail aur sabha waalan se bataais kie: „Dwaar par rakhwaala log khara raha, sab kamaarie taala raha, bakie djab hamlog kothrie ke kamaarie khollie, tab oman koi na raha.” ²⁴ Ie baat soenke mahal ke siepaahie ke barkwa aur barka

agwan ghabaraai gail aur oesab apane me bolies: „Ab ka hoi? Oesabke saath ka bhail?” ²⁵ Bas koi aaikie oesabse bataais kie: „Soen, djaun manai ke toelog pakarwaile rahiele, oelog to Parmeswar ke mahal ke angana me djanta log ke siekhaawe hai.”

Barkwan ke aage

²⁶ Tab barkwa aapan siepaahie sanghe pathaawal waalan ke gail laawe, bakie bahoet sadhaaran se. Oe deraat raha kie djanta log oesabke ieta bahaaikie maarat. ²⁷ Oesab pathaawal waalan ke laaikie aur barkwan ke aage khara karies. Tab sab se barka agwa bolies kie: ²⁸ „Hamlog toelogke mienaahie karlie rahielie ie aadmie ke naam ke biese me partjaar kare ke. Aur dekh, ka bhail! Toelog Jeroesaalem bhar me ie siektjha partjaar karle aur bhie okar maut ke kasoer hamlog par dharle hai.”

²⁹ Tab Petras aur doesar pathaawal waalan bolies: „Ha, tabbo hamlogke tjaahie Parmeswar ke baat iensaan ke baat se auro djaada soene ke. ³⁰ Toelog Jiesoe ke kroes par tangwaaikie marwaai dharle, bakie hamlogke baap-daada ke Parmeswar oke djie oethaais. ³¹ Tab oe oke aapan dahiena bagal baithaaikie hamlogke Barkwa aur batjaawe Waala banaais djeme Israel ke djaatie aapan boeraai pastaaikie aur tjhama paaikie ek naawa djiewan soeroe kare. ³² Hamlog ie sab tjiedj ke biese me partjaar kariela, aur Pawietr Aatma gawaahie dewe hai kie hamlogke baat satj hai. Parmeswar aapan Aatma dewe hai djie okar baat soene hai.” ³³ Ie baat soenke sabha waalan

etana goessaail kie maangat raha oelogke marwaai dhaare.

Gaamaaliejel ke bietjaar

³⁴ Bas etane me sabha ke ekgo Fariesie* khara bhail. Okar naam Gaamaaliejel raha. Oe ek dharam ke kaanoen ke parhal aadmie raha aur sab djanta oke bahoet barka maanat raha. Oe bolies kie pathaawal waalan ke tjaahie thora der khaatien bahare djaai ke. ³⁵ Tab oe sabha me bolies: „Bhaai log, toelog thiek se sotj-bietjaar kar le kie ie aadmie log se ka kariehe. ³⁶ Koetjh baries pahiele ek Toidaas naam ke aadmie raha. Oe bolat raha kie oe bahoet koetjh hai. Aur okare sanghe lagbhag tjaar sau aadmie saath deis. Bakie ose ka bhail? Oe maraai gail, okar sab saathie log iedhar oedhar hoi gail aur oelogke dal ekdam se miet gail.

³⁷ Okare baad me, djab sab djanta log gienaat raha, tab ekgo Gaalielea diehaat ke aadmie raha. Okar naam Joedaas raha. Dher thethar waalan okar saath tjalal. Bakie ohoe maraai gail aur okar sab saathie log bhie iedhar oedhar hoi gail. ³⁸ Ohie se ab ham toelogse boliela kie ie aadmie log ke koetjh na kar, bakie oelogke tjhor de. Djab iesabke kaam iensaan ke sotj-bietjaar hai, tab apane miet djaaiga. ³⁹ Bakie djab Parmeswar iesabke saath dewat hoi, tab koi koetjh na kar paai. Hoi sakat kie toelog Parmeswar ke kaam rokaawe hai.”

⁴⁰ Sabha log samdjhies kie ie baat satj hai. Tab oelog pathaawal waalan ke bhiettar bolwaaie khoeb pietwaaie aur phien se miennaahie karies Jiesoe ke naam ke biese me batiaai ke. Tab

* **5:34** Fariesie log Israel ke dharam ke ek koel raha.

oesabke tjhor deis. ⁴¹ Pathaawal waalan sabha tjhorke tjal gail. Oesab khoesie raha Jiesoe ke naam khaatien etana bedjatie sahe ke. ⁴² Aur oesab rodj Parmeswar ke mahal ke angana me aur ghare ghar siekhaawat raha aur khoes khabar partjaar karat raha kie Jiesoe Parmeswar ke Kriest hai.

6

Saatgo dekh-bhaal kare waalan

¹ Oe tem me djab Jiesoe ke tjela log auro dher howat raha, tab Griek des ke aur Israel des ke bhaasa batiaai waalan me djhandjhat bhail. Griek waalan bolies kie: „Hamlogke wiedzwan ke rodj ke sewa na thiek se howe hai.” ² Tab baara pathaawal waalan sab tjela log ke ekattha bol-waaike bolies kie: „Na thiek rahiega djab hamlog Parmeswar ke baat partjaar kare ke kaam tjhorke aur khaai pieje ke kaar-baar me lag djaabe. ³⁻⁴ Bhaai log, ohie se toelog apane me se saatgo iemaandaar waala aadmie tjoen, djaun ke diel Pawietr Aatma aur gjaan se bharal hai. Oelog rodj ke kaar-baar dekh-bhaal kar sakie, tab hamlog khaalie partjaar aur praatna kar sakab.”

⁵ Tab sab bieswaasie log bolies: „Attjha, ie bi-etjaar thiek hai.” Aur oelog pahiele Stefaanas ke tjoenies. Okar bieswaas bahoet djabar raha aur oe Pawietr Aatma se bharal raha. Oelog Fielepas, Prokoras, Niekaanor, Tiemon, Parmenaas aur Niekolaus bhie tjoenies. Niekolaus Antiokia sahar ke raha. Prabhoe Jiesoe me bieswaas kare se pahiele oe aapan dharam tjhorke Israel ke dharam apanaai leis raha. ⁶ Tab oelog saato

ke pathaawal waalan ke lage ledjaaike bolies kie: „Dekh, hamlog iesabke tjoenlie hai.” Tab pathaawal waalan praatna karke oesabke oep-par aapan haath rakhke aasies deis. ⁷ Aisane Parmeswar ke baat phailat gail aur Jiesoe ke tjela log djaada howat gail. Aur dher agwa log Prabhoe Jiesoe me bhie bieswaas kare lagal.

Stefaanas ke biese me djhoeth gawaahie

⁸ Stefaanas ke diel Parmeswar ke bhalaai aur saktie se bharaal raha. Oe djanta ke bietj me ek se ek atjambho kaam karat raha aur tjienna dekhaawat raha. ⁹ Bakie koetjh Israel log oke na maangat raha. Oesab „Tjhoral waalan” ^{*} ke partjaar ke ghar me ke raha. Sierene diehaat aur Aaleksaandria sahar ke Israel log bhie ie partjaar ke ghar me aail. Tab ielog aur koetjh Sieliesia aur Aasia des ke Israel log mielke Stefaanas se baate-baat me djhagara kare lagal. ¹⁰ Bakie okar gjaan aur baat Pawietr Aatma ke raha. Ohie se oesab ose na djiet paais. ¹¹ Tab oelog ekaatgo aadmie ke siekhaais djhoeth bole ke kie: „Hamlog soenlie hai kaise Stefaanas Parmeswar aur Mosas ke bedjatie kare hai.”

¹² Tab ie baat soenke sab Israel ke djanta log aur oesabke barkwan aur dharam ke parhal waalan bahoet haltjal matjaais. Aur oesab Stefaanas ke hietjke aapan barkwan ke aage legail. ¹³ Tab ohoesab naklie gawaahia sabha me bolwaais.

^{*} **6:9** ‘Tjhoral waalan’ saait koetjh Israel log raha djaun laraai me pakaraail aur Roma sahar ledjaawal gail raha. Tab dher baries baad oelog tjhor dewal gail raha aur Jeroesaalem sahar lautke gail. Oesab Griek ke bhaasa batiaat raha, ohie se oesab alag aapan partjaar ke ghar me ekattha bhail.

Oesab bolies kie: „Ie aadmie hardam Parmeswar ke pawietr djagaha aur Mosas ke kaanoen ke biese me kharaab baat bole hai. ¹⁴ Hamlog soen-lie kie ie bolies hai: ‘Naasaaret sahar ke Jiesoe aaikke Parmeswar ke mahal toer deiga aur sab rahan-tjalan badal deiga djaun Mosas hamlogke siekhaais raha.’ ” ¹⁵ Tab djab sabha waalan Stefaanas ke thiek se taakies, tab dekhies kie okar soerat ekgo Parmeswar ke parie ghat tjamke hai.

7

Stefaanas ke bhaasjan sabha me

¹ Tab sab se barka agwa Stefaanas se poetjhies: „Ie baat satj hai?” ² Tab oe bolies: „Bhaai log, soen. Djab hamlogke baap-daada Aabraaham Haaran sahar me rahe se pahiele Mesopotaamia des me rahat raha, tab ek dien maahaan Parmeswar oke dekhaail ³ aur bolies kie: ‘Toe aapan des aur palwaar tjhorke oe des me dja djaun ham toke dekhaabe.’ ⁴ Aisane Aabraaham Kalde djaat ke des tjhorke Haaran sahar me gail rahe. Tab djab okar baap hoewa par mar gail raha, tab Parmeswar oke ie des me liaail djaaha toelog iesaaait rahe hai. ⁵ Bakie oe oke hia ek phoet djamien na deis. Oe khaalie waada karies kie: ‘Ie des ham toke aur tor baal-battjan ke debe.’ Oe same par Aabraaham ke ekko larka na raha. ⁶ Aur ohie mauka par Parmeswar ose bhie bolies kie: ‘Tor baal-battjan ek andjaan des me rahiega. Oe des ke manai log oelogke goelaamie karwaaieke tjaar sau baries talak sataaiga. ⁷ Bakie oe djaatie ke ham bahoet sadja debe. Tab tor aulaad oe des

se tjal djaaigna aur lautke ie des me hamaar aadar kariega.'

⁸ Tab Parmeswar Aabraaham se baat-tjiet karies kie oke tjaahie apane ke aur aapan betwan aur goelaam log ke hakiekat karwaawe ke. Aisane djab Aabraaham ke beta Iesaak paida bhail, tab athwa rodj oe okar hakiekat karwaais. Tab Iesaak aapan beta Jaakob ke aur Jaakob hamlogke baara baap-daada ke djalmaaike oesabke hakiekat bhie karwaais.

⁹ Baad me ie baap-daada log djaran ke maare aapan tjhota bhaai Josaf ke goelaam ghat betj deis aur oe Egypte des me ledjaawal gail. Bakie Parmeswar okar saath raha. ¹⁰ Oe oke sab moesiebat me se batjaais, aur bhalaai karke oke aisan gjaan deis kie Egypte ke raadja Faaraao okar bahoet maan-djaan karies. Oe oke aapan des ke maahaamantrie banaai deis aur bhie aapan dhandaulat dekh-bhaal kare ke deis.

¹¹ Oe tem me aise bhail kie Egypte aur Kaanaan des me bahoet akaal aur bara moesiebat paral. Hamlogke baap-daada log ke koetjh khaaik na raha. ¹² Tab djab baap soenies kie Egypte des me khaaik miele hai, tab oe aapan betwan ke pahiel dafe hoewa pathaais koetjh kiene khaatien. ¹³ Tab djab oesab doesara dafe aail tab Josaf aapan bhaai log se bataais kie: 'Ham toelogke tjhota bhaai baatie.' Aisane raadja Faaraao se aur okar bhaai se tjienh-pahietjaan bhail. ¹⁴ Tab Josaf aapan baap aur okar sab palwaar ke Egypte me bolwaai leis. Sab mielaaie patjhatar (75) djane raha. ¹⁵ Aisane Jaakob aur okar betwan aail Egypte me rahe aur oelog hoewa mar gail. ¹⁶ Tab oelogke

lahaas Kaanaan des ledjaawal gail, aur hoewa Siekem sahar lage kabar me dharaail. Pahiele Aabraham oe kabar Hemor djaat se kienies raha.

Mosas ke djiewan

¹⁷ Tab djab tem nagtjaail kie Parmeswar aapan waada Aabraham khaatien poera karat, tab Israel ke djaat Egypte des me bahoet dher hoi gail raha. ¹⁸ Oe tem par ekgo doesar raadja raadj tjalaawat raha aur oe Josaf ke biese me na djaanat raha. ¹⁹ Oe tjalaakie se Israel ke djaat ke bahoet doekh dewat raha. Oe bolies kie: 'Israel log ke tjahie aapan sab paida howal betwan ke tjhor dewe ke mar djaai khaatien.' Ie rakam se oesab aur dher na howat.

²⁰ Bas oe tem par Mosas paida bhail. Parmeswar ke aakhie me oe ek bahoet soendar larka raha. Okar maai-baap oke tien mahienna aapan ghar me posies, ²¹ tab oke bhie tjhor deis. Tab raadja ke bietia oke paais aur aapan larka ghat posies. ²² Djetana Egypte djaatie ke gjaan raha, otana oe siekhies. Aisane oe ek barka boeddiemaan hoi gail.

²³ Tab djab oe tjaalies baries ke raha, tab oe maangies djaane kie okar Israel djaatie ke bhaai log ke haal-tjaal kaise hai. ²⁴ Tab ek rodj djab oe dekhies kie ekgo Egypte ke aadmie okar ek djaatie bhaai ke koetjh kharaabie kare hai, tab oe oke batjaaike Egypte waala ke maar dhaaries. ²⁵ Oe sotjies kie okar djaatie ke bhaai log samadjh djaai kie Parmeswar okar dwaara oelogke maange hai batjaawe. Bakie oesab na samadjh paais.

²⁶ Biehaan bhaile oe dekhies kie okar djaatie me ke doi aadmie apane me maar-piet kare hai.

Tab oe ie djhagara tjharaaie aur bolies: ‘Toelog bhaai-bhaai baate, tab kaahe ke laraai kare hai?’
²⁷ Bakie djaun ekwa ke maarat raha, oe Mosas ke dhakel deis aur bolies: ‘Toe ke baate hamlogke bietj me bole waala? Ka, toe hamlogke djadj kie to sardaar baate?’
²⁸ Toe hamme bhie maange hai maar dhaare djaise kalhia toe Egypte waala se karle?’
²⁹ Bas ie baat soenke Mosas Egypte des tjhorke Miedian des bhaag gail. Hoewa par okar biaah bhail aur doi betwa paida bhail.

³⁰ Tab tjaalies baries baad midaan me Sienaai pahaar lage Parmeswar ke ekgo parie ek djarat djhalaasie me oke dekhaail.
³¹ Aur djab atjambho hoike oe maangies djaai dekhe, tab Prabhoe ke aawaadj soenaail kie:
³² ‘Ham tor baap-daada Aabraaham, Iesaak aur Jaakob ke Parmeswar baatie.’ Tab Mosas dar ke maare kaape lagal aur roek gail.

³³ Tab Prabhoe bolies: ‘Toe ek pawietr djagaha par thara baate, ohie se aapan djoeta oetaar de.’
³⁴ Ham thiek se dekhlie hai kie Egypte me hamaar djaat ke ketana doekh hai. Ham oesabke tjie-laahat soenlie, aur ham maangiela oesabke ie moesiebat me se batjaawe. Ohie se ham oeppar se ailie aur toke Egypte des pathaabe.’

³⁵ Pahiele Egypte des me ie djaatie Mosas ke na maangat raha. Oelog ose bolies: ‘Ke toke sardaar aur djadj banaais hai?’ Tabbo Parmeswar ohieke djaatie ke sardaar aur batjaawe waala banaaie pathaais oe parie ke saktie se djaun djarat djhalaasie me oke dekhaail raha.
³⁶ Aisane Mosas oesabke Egypte des me se liaail. Oe Egypte me ek se ek atjambho kaam karies aur barka tjenja

dekhaais, aur baad me ‘Laal’ naam ke samoendar lage aur tjaalies baries talak maidaan me bhie. ³⁷ Aur ohie Israel log se bolies kie: ‘Ek rodj Parmeswar toelogke djaatie ke bhaai me se ekgo hamaar ner sanesia ke toelogke lage pathaaiga.’

³⁸ Oe bhie maidaan me hamlogke baap-daada ke samaadj Sienaai pahaar lage ekattha karke oelogse aur parie se baat-tjiet karat raha. Aur oe pahaar par Parmeswar oke djiewan dewe waala baat deis toelogse bataawe khaatien. ³⁹ Bakie hamlogke baap-daada log okar baat na maangies soene aur oke nahakaar deis. Oesabke man karat raha Egypte lautke djaai ke.

⁴⁰ Tab djab Mosas pahaar par raha, tab oesab okar bhaai Aaron se bolies: ‘Hamlog khaatien koetjh dewta ke moertie banaai de djaun hamlogke rasta dekhaai sokie. Hamlog na djaaniela kie Mosas se ka bhail hai.’ ⁴¹ Tab oesab ekgo boel ke moertie banaais aur okar khaatien koetjh baliedaan karies. Aur oelog aapan banaawal tjiedj dekhke bahoet khoesiaalie manaais. ⁴² Tab Parmeswar oesabke aapan man waala karan deis aur aisahie oelog aasmaan ke tarai ke aapan maaliek banaaie aadar kare lagal. Aur baad me Parmeswar aapan sanesia Aamos se liekhwaais kie:

‘Are, Israel ke log! Ka, toelog tjaalies baries maidaan me har ek rakam baliedaan hamaar khaatien tjaharaai deile rahiele?’

⁴³ Na, toelog naklie maaliek Molok ke mandiel aur Romfa maaliek ke tarai ke moertie*

* **7:43** Naklie maaliek Molok khaatien larkan maarke tjaharaawal djaat raha.

leike tjalat rahiele. Toelogan aisan tjiedj banaaie ohieke poedja karat rahiele. Ohie se ham toelogke Baabielon sahar se auro doer hataai debe.’

⁴⁴ Midaan me hamlogke baap-daada log Parmeswar ke rahe ke djagaha ledjaat raha, djaise Parmeswar bolies raha. Aur oe Mosas se bhie bolies raha ie djagaha aisan rakam se banwaawe ke djaise oe oke pahaar par dekhaais raha.

⁴⁵ Aisane oelog Josoewa ke saathe Parmeswar ke sahaaita se ie des ke be-bieswaasie djaatie ke djiet leis aur oesabke des me aail rahe. Tab oelog Parmeswar ke rahe ke djagaha ie des me dhoite ledjaat raha aur raadja Daawied ke tem talak kaam me lewat raha.

⁴⁶ Parmeswar ke bhalaai Daawied ke oeppar raha. Tab Daawied praatna karke poetjhies kie: ‘He Jaakob ke Parmeswar, ham aapke khaatien ek mahal banaai sakab?’ ⁴⁷ Tab okar beta Saalomo ie kaam karies hai. ⁴⁸ Tabbo sab se maahaan Waala ek iensaan ke banaawal djagaha me na rahe hai.

⁴⁹ Oe aapan sanesia Jasaaja se bolies hai kie:

‘Swarag hamaar gaddie aur dhartie hamaar gor dhare ke pierha hai. Tab toelog kaisan ghar hamaar khaatien maange hai banwaawe? Aur ham kaaha par soestaabe?’

⁵⁰ Ham to aapan haath se saara sansaar banailie hai!’ ”

⁵¹ Stefaanas sabha waalan se bhie bolies: „Are, gabbar logan, toelog kaahe ke Parmeswar ke baat na maange hai soene aur aapan diel etana kathor kar leile? Djaise toelogke baap-daada logan hardame Pawietr Aatma se djabarai karat raha, oisane toelog bhie kare hai. ⁵² Oesab to

Parmeswar ke sab sanesian ke sataais hai. Oelog maar dhaaries djaun ke Parmeswar pathaais ailaan kare ke kie ekgo sattja Waala aaga. Aur ab oe ail hai. Bakie toelog djhoeth bolke oke kroes par marwaai dharle. ⁵³ Toelog tjaathe Parmeswar ke kaanoen parie log dwaara paile rahiele, tabbo okar baat na manle!”

Stefaanas ke maut

⁵⁴ Tab sabha waalan ie baat soenke goessa ke maare daat piese lagal. ⁵⁵ Bakie Stefaanas Pawietr Aatma se bharaI raha aur oeppar taakke oe Parmeswar ke biesaal maahaanta dekhies aur bhie dekhies kie Jiesoe Parmeswar ke dahiena bagal khara hai. Tab oe bolies: ⁵⁶ „Ham dekhiela kie swarag khoelal hai aur iensaan ke Beta Parmeswar ke dahiena bagal khara hai.”

⁵⁷ Bas sabha waalan aapan kaan band kar leis aur tjiellaaike okar lage dhaural. ⁵⁸ Tab oesab oke pakarke aur sahar ke bahare ghietjke legail aur oke patthar biege biege maare lagal. Gawaahian aapan koerta oetaarke aur ek Saulas naam ke naudjawaan ke deis rakhe ke. ⁵⁹ Etane me Stefaanas bolies: „Prabhoe Jiesoe, hamaar praan lei le.” ⁶⁰ Tab gaathie par gierke bolies: „Prabhoe, ie boeraai khaatien oelogke sadja na deihe.” Bas aise bolke oe aapan praan tjhor deis.

8

¹ Aur Saulas sotjies kie: „Thiek hai kie ie aadmie maraai gail.”

Iesaai samaadj log ke moesiebat

Oe rodj se Jeroesaalem ke samaadj log par bara moesiebat paral. Oesab bahoet sataawal gail aur iedhar oedhar Joedea aur Saamaaria diehaat me bhaag gail. Khaalie Prabhoe ke pathaawal waalan sahar me rahie gail. ² Ekaatgo bieswaasie aadmie Stefaanas ke mattie deis. Oelogke bahoet doekh raha okar maut se. ³ Aur Saulas bahoet kausies kare lagal bieswaasie ke samaadj ke naas kare khaatien. Oe ghar ghar me ghoeske mardaana aur aurat ke pakarke band karwaai deis.

Fielepas ke partjaar Saamaaria sahar me

⁴ Djaun bieswaasie log Jeroesaalem me se khaderal gail raha, oelog des bhar me khoes khabar bataawe lagal. ⁵ Dekh-bhaal kare waala Fielepas aisane Saamaaria sahar me ailaan kare lagal kie Jiesoe aane waala Kriest hai. ⁶ Dher Saamaaria log djab okar partjaar soenies aur dekhies kie oe kaun barka kaam kare hai, tab oesab ek hoike okar baat maane lagal. ⁷ Dje ke bhoet sataawat raha, oelog me se bhoet tjiellaaike bhaag gail aur dher langar aur loendj log attjha bhail. ⁸ Ohie khaatien Saamaaria diehaat me bahoet khoesiaalie aail.

Siemon djaadoegar

⁹ Bakie koetjh dien pahiele ek Siemon naam ke aadmie oe sahar me djaadoe karat raha aur Saamaaria log bahoet atjambho howat raha. Oe apane ke bahoet biesaal samdjhat raha. ¹⁰ Sab nietja aur oetja manai log okare oeppar khoeb dhiaan lagaawat raha. Oesab bolies kie: „Dekh, ie aadmie ‘Parmeswar ke barka saktie’ bolaawal dja hai.” ¹¹ Oe dien se dher log okare pietjhe

tjalat raha. Oesab okar djaadoe se atjambho howat raha. ¹² Bakie djab Fielepas khoes khabar Parmeswar ke raadj aur Jiesoe Kriest ke naam ke biese me partjaar karies, tab dher aurat aur mardaana log Prabhoe Jiesoe me bieswaas kare lagal, aur oesab apane ke dopoe karwaais.

¹³ Tab Siemon bhie bieswaas kare lagal aur dopoe ke baad oe Fielepas lage se na gail. Ohoe Prabhoe ke biesaal tjienha aur saktie dekhke ghabaraai gail. ¹⁴ Tab djab Prabhoe ke pathaawal waalan Jeroesaalem me soenies kie Saamaaria ke manai log Parmeswar ke baat apana leis hai, tab oesab Petras aur Johaanas ke hoewa pathaais.

¹⁵ Oelog djab pahoetjal tab praatna karke Saamaaria ke bieswaasie log khaatien Pawietr Aatma maangies. ¹⁶ Oe sahar me to Pawietr Aatma abbe koi ke na mielal raha. Oesab khaalie Prabhoe Jiesoe ke naam me dopoe bhail raha. ¹⁷ Tab djab Petras aur Johaanas bieswaasie log par aapan haath rakhies, tab oelogke Pawietr Aatma mielal.

¹⁸ Tab Siemon ie kaam dekhke maangies oesabke paisa dewe aur bolies kie: ¹⁹ „Hamahoe ke ie saktie dewo kie ham koi ke oeppar haath rakhke Pawietr Aatma dei sokie.” ²⁰ Tab Petras bolies: „Toke aur tor paisa me aag lage! Ka, toe sotje hai kie toe Parmeswar ke saktie paisa se kien sake hai? ²¹ Parmeswar ke aakhie me tor diel safa na hai. Ohie se toe ie sab kaam me bhaag na lei paihe. ²² Aapan paap-boeraai tjhor de aur Parmeswar se praatna kar kie oe toke tor kharaab sotj-bietjaar khaatien tjhama kar dewe. ²³ Ham to dekhlie kie toe bahoet djarantoeha aur kharaab boeraai me ekdam se djhakaral baate.”

24 Tab Siemon bolies: „Toelog hamaar khaatien Prabhoe se praatna kar aur ose poetjh kie tor saraap hamaar oeppar na pare.”

25 Ekare baad djab Johaanas aur Petras Saamaaria sahar me Prabhoe ke baat ke biese me aapan gawaahie deike aur partjaar kar tjoekal raha, tab oesab phien Jeroesaalem laut gail. Aur djaite me oesab Parmeswar ke khoes khabar Saamaaria diehaat ke gaaw me bataawat raha.

Fielepas aur Etiopia des ke mantrie

26 Tab Parmeswar ke ekgo parie Fielepas se bolies kie: „Sandjha ke apane ke tajaar karke oe rasta par djaihe djaun Jeroesaalem se Gaasa sahar dja hai. Oe rasta bahoet soen-saan hai.”

27 Fielepas apane ke tajaar karke gail. Djaite me oke ekgo ghora-gaarie bhetaail. Oman ekgo raadj tjalaawe waala aadmie baithal raha. Oe Etiopia des ke Kandaake naam ke raanie ke mantrie raha aur okar paisa ke kaar-baar karat raha. Oe Jeroesaalem gail raha Parmeswar ke poedje khaatien. 28 Aur ab oe lautke djaat raha. Gaarie me baithke oe Parmeswar ke sanesia Jasaaja ke poetak parhat raha. 29 Tab Pawietr Aatma Fielepas se bolies: „Gaarie lage dja.”

30 Oe haalie se gaarie lage gail aur okar bagal tjale lagal. Tab otane me soenies kie mantrie ka parhe hai. 31 Tab ose poetjhies: „Sriemaan djie, aap samdjhe hai aap ka parhe hai?” Tab mantrie bolies: „Ham kaise samadjh sakab djab koi hamke na samdjhaai? Aaw hamare bagal baith.” Fielepas baithal. 32 Tab mantrie ie baat parhies kie:

„Djaise bhera ledjaawal dja hai maar dhaaral khaatien,
oisane oe ledjaawal gail.

Aur djaise bhera ke battja tjoep-tjaap rahe hai
djab okar rowa tjhiela hai,

oisane okar moeh me se ekko baat na niekaral.

³³ Okar bahoet bedjatie karal gail aur kaanoen
dwaara na faisala bhail.

Ke okar aulaad ke biese me koetjh bataai sokie?

Okar djiewan dhartie par se hataai dewal gail.”

³⁴ Aur mantrie Fielepas se poetjhies kie: „Bataaw to, Jasaaja ie baat kekar biese me liekhies hai? Apane biese me kie doesar koi ke biese me?” ³⁵ Tab ie liekhal baat kaam me laaie oe soeroe karies Jiesoe ke biese me phor-phorke samdjhaawe ke.

³⁶ Aisane batiaite oesab paanie lage se paas bhail. Tab mantrie bolies: „Dekh, hoewa paanie hai! Ham dopoe hoi sakiela kie na? Koetjh hamke roke hai?” [³⁷ Tab oe bolies: „Djab toe poera diel se Prabhoe Jiesoe me bieswaas kare hai, tab koetjh na toke roke hai.” Tab mantrie bolies: „Ha, ham bieswaas kariela kie Jiesoe Kriest Parmeswar ke Beta hai.”] ³⁸ Oe gaarie rokwaais aur doeno paanie me gail. Aur Fielepas oke dopoe karies.

³⁹ Tab djab oesab paanie me se niekaral, tab Pawietr Aatma Fielepas ke hoewa se hataai legail. Mantrie oke phien na dekhies. Oe bahoet khoesiaalie me Etiopia des ke or gail. ⁴⁰ Baad me Fielepas Aasdod sahar me dekhaail. Aur hoewa se oe ie sahar se oe sahar me khoes khabar partjaar karte Sesaarea sahar me pahoetjal.

Kaise Prabhoe Jiesoe Saulas se bheth karies

9

¹ Oe tem par Saulas Prabhoe ke tjela log ke ba-hoet sataawat raha aur marwaawe maangat raha. Oe sab se barka agwa lage gail ² aur ose tjiethie maangies Daamaskas sahar ke partjaar ke ghar ke barkwan khaatien. Ie tjiethie se oke hoekoem raha Prabhoe ke rasta par tjale waalan aurat aur mardaana ke pakarke Jeroesaalem laawe ke.

³ Tab djab oe Daamaskas sahar nagtjaail, tab atjakke me oeppar se oke djotie maaries. ⁴ Bas oe gier gail aur ek aawaadj soenaail. Koi bolies: „Saul, Saul, toe kaahe ke hamme sataawe hai?” ⁵ Tab Saulas poetjhies: „Prabhoe, aap ke baato?” Tab oe bolies: „Ham Jiesoe baatie aur toe hamke sataawe hai. ⁶ Oeth aur Daamaskas sahar dja. Hoewa par tose bataawal djaai toke ka kare ke tjaahie.”

⁷ Saulas ke saathie log bhie roek gail raha. Oelog koi ke na dekhies, khaalie aawaadj soenies aur moeh baaie taakat raha. ⁸ Tab Saulas oethke khara bhail aur tjaahie okar aakhie khoelal raha, tabbo oe koetjh na dekh paawat raha. Koi okar haath pakarke oke Daamaskas sahar legail. ⁹ Tien rodj talak oke koetjh na dekhaat raha, aur oe koetjh na khaat piejat raha.

¹⁰ Daamaskas me ekgo Aanaaniaas naam ke tjela rahat raha. Bas tiesara rodj Prabhoe oke dekhaail aur bolies: „Aanaaniaas.” Tab aadmie bolies: „Djie, Prabhoe.” ¹¹ Tab oe bolies: „Toe apane ke tajaar karke toerante dja Joedaas ke ghare. Okar ghar oe rasta me hai djaun Sodjha rasta bolaawal dja hai. Hoewa par Taarsas sahar ke Saulas ke poetjhiehe. Oe praatna me bhieral

hai. ¹² Ham oke dekhailie hai kie ekgo Aanaaniaas naam ke aadmie aaike okar oeppar haath rakhke okar aakhie attjha kar dei.”

¹³ Tab Aanaaniaas bolies: „Prabhoe, dher manai hamse bataais hai kie ie aadmie Jeroesaalem me tor bieswaasie log ke ketana doekh deis hai. ¹⁴ Aur ab oe hia barka agwan ke hoekoem se aail hai oel-ogke pakarke djahal me band kare khaatien djaun tor naam lewe hai.” ¹⁵ Tab bolies: „Tabbo toe dja. Ham oke aapan partjaarie ghat tjoenlie hai sab djaatie aur oesabke raadja aur bhie Israel ke djaatie ke djanaawe khaatien kie ham ke baatie. ¹⁶ Aur ham oke dekhaabe kie hamaar naam ke kaaran se oke ketana doekh sahe ke parie.”

¹⁷ Aisane Aanaaniaas gail, aur Saulas ke oeppar haath rakhke bolies: „Bhaai Saul, Prabhoe Jiesoe toke rasta par dekhaail raha aur ohie hamke pathaais hai. Oe maange hai tor aakhie attjha kare aur toke Pawietr Aatma se bhare.” ¹⁸ Bas toerante Saulas ke aakhie par djaun paral raha, oe hat gail, aur oe phien dekhe lagal. ¹⁹ Tab Saulas oethke khara bhail aur apane ke dopoe karwaais. Aur djab khaai pie tjoekal raha, tab oke phien taagat bhail.

Saulas Daamaskas me

²⁰ Tab aise bhail djab Saulas ekaat rodj Daamaskas ke bieswaasie log ke saath raha, tab oe toerante soeroe karies partjaar ke ghar me hoewa ke Israel log ke ailaan kare ke kie Jiesoe Parmeswar ke Beta hai. ²¹ Ie baat soenke sab koi atjambho hoike apane me poetjhe lagal kie: „Are, ehie na hai djaun Jeroesaalem me Jiesoe ke naam lewe waalan ke maar dhaarat raha? Oe to hia aail

hai oesabke pakarke Jeroesaalem ke barka agwan ke aage ledjaai khaatien?”

²² Etane me Saulas darsaaikie partjaar karat raha kie Jiesoe Parmeswar ke Kriest hai. Aur okar baat me etana saktie raha kie Daamaskas ke Israel log epar koetjh na bol paawat raha. ²³ Tab koetjh tem baad oelog sallaah karies oke marwaawe khaatien. ²⁴ Raat aur dien oesab sahar ke dewaal ke kamaarie kamaarie lage loekaaikie oke agorat raha aur bolies: „Hamlog oke maar dhaare k'hoi.” Bakie ie baat Saulas ke soenaai gail. ²⁵ Tab ek raat ke okar tjela logan oke tjoeppe se ekgo barka baskieta me baithaaikie sahar ke dewaal par se bahare oetaar deis.

Saulas Jeroesaalem me

²⁶ Tab djab oe Jeroesaalem me pahoetjal, tab maangies hoewa ke tjela log se miele. Bakie oelog na bieswaas kar sakat raha kie oe Jiesoe ke tjela hoi gail hai. Ohie se oelog ose doer rahat raha. ²⁷ Bakie Baarnaabaas okar sahaara karies aur pathaawal waalan ke lage legail. Oe bataais Saulas kaise Daamaskas djaat raha, tab Prabhoe oke dekhaail aur ose batiaais. Oe bhie bataais kie Daamaskas me oe Jiesoe ke naam ke biese me kholke partjaar karat raha.

²⁸ Tab pathaawal waalan okar baat maan gail aur Saulas oelogke saath rahe lagal aur oelogke sanghe Jeroesaalem me aawe djaai lagal. ²⁹ Hoewa par oe bhie kholke Prabhoe ke naam ke biese me batiaat raha. Bas koetjh Israel log djaun Griek ke bhaasa batiaat raha, oelogse aur Saulas se baat-tjiet bhail, aur baate baat me oelog phas gail. Tab ohoelog maangies oke maar dhaare.

³⁰ Bakie bieswaasie bhaai log djab ie baat soenies, tab oesab oke Sesaarea sahar legail. Ekare baad oesab oke Taarsas sahar pathaai deis.

³¹ Oe tem Joedea, Gaalielea aur Saamaaria diehaat ke iesaai samaadj log bahoet soemmat se rahat raha aur koi na oelogke sataawat raha. Oelog Prabhoe khaatien bahoet ieddjat se aapan djiewan bietaawat raha aur aisane oelogke bieswaas aur djabar howat gail. Aur Pawietr Aatma ke sahaaita se auro dher manai bieswaasie hoi gail.

Petras aur loendj Eneas

³² Etane me Petras sagaro ghoemke gail bieswaasie log ke dekhe. Aisane oe Leda gaaw me pahotjal. ³³ Hoewa oe ek Eneas naam ke aadmie ke dekhies. Oe aadmie aath baries se loendj raha aur bietjhauna par paral rahat raha. ³⁴ Tab Petras ose bolies: „Eneas, Jiesoe Kriest toke maange hai attjha kare. Oeth aur aapan bietjhauna lapet le.” Bas toerante oe oethke khara hoi gail. ³⁵ Aur sab Leda aur Saaron ke manai log oke dekhke Prabhoe me bieswaas kare lagal.

Petras ke praatna Taabieta khaatien

³⁶ Jopa sahar Leda sahar ke nagietj raha. Hoewa ek Taabieta naam ke bieswaasie aurat rahat raha. Griek ke bhaasa me okar naam Dorkaas raha. Oe bahoet bhalaai karke garieb logan ke aapan tjiedj baat dewat raha. ³⁷ Bas djab Petras abbe Leda me raha, tab Taabieta bemaar hoike mar gail. Oesab okar lahaas nahawaaike ek oeppar kamra me dhar deis. ³⁸ Tab djab Jopa ke bieswaasie log soenies kie Petras Leda me hai, tab oelog haalie se

doeigo aadmie ke sanes deike pathaais ose bole ke kie: „Djetana haldie hoi sake hai, toe aawo!”

³⁹ Djaise Petras sanes paais, oisahie oe haldie se Jopa sahar me pahoetjal. Tab oesab oke kamra me legail djaaha lahaas raha. Djetana garieb wiedhwa log raha, oesab roite aail aur Petras ke sab kapra dekhaais djaun Taabieta oelog khaatien banaais raha. ⁴⁰ Tab Petras oelogke kamra me se pathaais aur gaathie par gierke praatna kare lagal. Tab lahaas ke taakke bolies: „Taabieta, oeth dja.” Bas aurat aakhie khol deis aur djab Petras ke dekhies, tab oethke baith gail. ⁴¹ Tab Petras okar haath pakarke oke khara karies. Tab oe sab bieswaasie aur wiedhwa log ke bolaaie bolies: „Dekh, oe djie gail!”

⁴² Ie baat Jopa sahar bhar me soenaail aur dher manai log Prabhoe me bieswaas kare lagal. ⁴³ Aur Petras ekaat rodj Jopa me rahie gail ekgo Siemon naam ke aadmie ke ghare. Oe aadmie tjamra ke kaam karat raha.

10

Kornelias aur Petras

¹ Sesaarea sahar me ekgo Roma ke soerdjaatie ke barkwa rahat raha. Okar naam Kornelias raha. Okar nietje ek sau Ietaalia des ke soerdjaatie kaam karat raha. ² Oe ek bhaktie aadmie raha, aur okar ghar-bhar bhie Parmeswar ke aadar karat raha. Oe Israel ke garieb log ke bahoet daan dewat raha aur hardam Parmeswar se praatna karat raha.

³ Tab aisahie ek rodj lagbhag tien badje sandjha ke ek Parmeswar ke parie oke dekhaail. Oe oke safa se aawat dekhies. Tab parie bolies:

„Kornelias.” ⁴ Tab oe tjaukke oke taakke bolies: „Saheb djie, ka bhail?” Tab parie bolies: „Soen, Parmeswar tor praatna soen leis aur oke bahoet parsand howe hai kie toe garieb logan ke sahaaita kare hai. ⁵ Ab toe ekaat djane ke Jopa sahar pathaai de ekgo Siemon naam aadmie ke bolwaawe khaatien. Okar naam bhie Petras hai. ⁶ Oe koetjh dien khaatien samoendar ke kienaare ek tjamaar Siemon ke ghare rahe hai.”

⁷ Tab djab parie ie sab baat bolke tjal gail raha, tab Kornelias aapan naukar me se doeigo ke bolwaais aur bhie ekgo soerdjaatie ke djaun okar dekh-bhaal karat raha aur bhie Parmeswar ke aadar karat raha. ⁸ Oe sab baat bataaie oelogke Jopa sahar pathaais.

⁹ Biehaan bhaile lagbhag baara badje Jopa me Petras ghar ke oeppar baithe ke djagaha me gail praatna kare. Ohie same Kornelias ke aadmie log Jopa nagtjaat raha. ¹⁰ Tab praatna kare ke baad Petras ke bhoekh lagal. Bas djaise khaaik banat raha Parmeswar oke djaise ek sapana me koetjh dekhaais. ¹¹ Oe dekhies kie aasmaan khoule hai aur koi koetjh djaise ek barka tjaddar tjaaro kona pakarke nietje oetaare hai. ¹² Oe tjaddar me sab rakam ke djanaawar raha, tjaargorwa, saapgodjar, aur tjierai.

¹³ Tab ekgo aawaadj soenaail. Koi bolies kie: „Le Petras, maarke kha.” ¹⁴ Tab oe bolies: „Nahie, Prabhoe! Ham kabhie koetjh na khailie hai djaun haraam kie to na safa hai.” ¹⁵ Tab aawaadj phien soenaail kie: „Djaun Parmeswar safa maane hai, oke toe na nahakariede.” ¹⁶ Tien dafe aisane bhail,

tab djaun nietje oetaraan raha, oe phien oeppar oetha lewal gail.

¹⁷ Bas djaise Petras baithke sotjat raha kie ie sab tjiedj ke matlab ka hoi, tab Kornelias ke aadmie log aaike Siemon tjamaar ke dwaar par pahoetj gail. Oelog khodjat khodjat okar ghar paai gail raha. ¹⁸ Tab djor se poetjhies kie: „Hia kauno Siemon Petras rahe hai?” ¹⁹ Bakie Petras etana sotj me raha, kie oe na soenies. Tab Pawietr Aatma ose bolies: „Dekh, toke doei djane khodje hai. ²⁰ Toe dja nietje aur djaaha oelog bolie djaai ke toe djaihe. Na deraihe, ham oelogke pathailie hai.”

²¹ Tab Petras nietje gail aur aadmie log se bolies: „Toelog hamme khodje hai. Ham toelogke khaatien ka kar sakiela?” ²² Tab oelog bolies: „Hamlogke ekgo soerdjaatie ke barkwa pathaais hai. Okar naam Kornelias hai. Oe ek bahoet iemaandaar aadmie hai. Oe bhie sattja Parmeswar ke aadar kare hai aur Israel djaat me okar bahoet maan-djaan hai. Parmeswar oke aapan ekgo pawietr parie dwaara bataais hai toke aapan ghare bolaawe ke aur soene ke kie toke kaun baat hai bataawe ke.” ²³ Tab Petras oelogke bhiettar lei leis.

Kaise Petras Sesaarea sahar gail

Biehaan bhaile oe ekaatgo Jopa ke bieswaasie bhaai log sanghe Kornelias ke aadmie log ke saath gail. ²⁴ Tab ek rodj baad oelog Sesaarea sahar me pahoetjal. Hoewa Kornelias aapan sab palwaar aur saathie log ke ekattha bolwaaike oelogke agorat raha. ²⁵ Tab djaise Petras hoewa aail, oisane Kornelias bahare djaaike okar gore gierke aur oke poedje lagal. ²⁶ Bakie Petras okar haath pakarke

oke oethaais aur bolies: „Toe ka kare hai? Oeth! Ham to bhie tor ghat ek iensaan baatie!”

²⁷ Tab batiaite oesab bhiettar gail aur hoewa Petras dekhies kie ketana manai ekattha hai. ²⁸ Tab oesabse bolies kie: „Toelog djaane hai kie ek Israel manai ke mienaahie hai ek doesar djaat se miele ke aur okar ghare djaai ke. Bakie Parmeswar hamke dekhaais hai kie hamke na tjaahie koi ke haraam maane ke. ²⁹ Ohie se ham biena koetjh sotje toerante tor paas ailie. Aur ab ham maangiela djaane kie toe kaahe ke hamme bolwaile hai.”

³⁰ Tab Kornelias bolies: „Tjaar rodj bhail hai kie ham tien badje sandjha ke aapan ghar me praatna karat rahielie. Bas ekgo aadmie oeddjar tjamkat kapra me hamaar aage khara hoi gail. ³¹ Oe hamse bolies: ‘Kornelias, Parmeswar tor praatna soen leis hai. Aur oke bahoet parsand howe hai kie toe garieb log ke bhalaai kare hai. ³² Toe koi ke Jopa sahar pathaaike ekgo Siemon naam ke aadmie ke bolwaai le. Oe bhie Petras bolaawal dja hai. Oe iesait samoendar ke kienaare ekgo tjamaar Siemon ke ghare rahe hai.’ ³³ Ohie khaatien ham toerante toke bolwailie. Bahoet barhia hai kie toe aile. Ab hamlog hia ekattha baatie aur Parmeswar hamlogke saath bhie hai. Hamlog maangiela soene kie oe tose ka bolies hai hamlogse bataawe ke.”

Petras ke bhaasjan Kornelias ke ghare

³⁴ Tab Petras bataawe lagal kie: „Ab ham dekhiela kie Parmeswar ke aakhie me sab koi sattje ke ekke hai. ³⁵ Oe sabke apanaawe hai dje okar aadar kare hai aur okar hietjtja poera kare hai, tjaahie oe djaun djaat ke hoi. ³⁶ Toelog djaane

hai kie Parmeswar Israel ke djaat ke kaun khoes khabar djanaais hai. Oe to oesabke bataais hai kie oelog Jiesoe Kriest dwaara ose ek hoi sake hai. Aur ehie Jiesoe sab djaat ke Prabhoe hai. ³⁷ Toelog soenle rahiele kie djab se Johaanas dopoe aur partjaar kare lagal Gaalielea diehaat aur Israel des bhar me ka bhail hai.

³⁸ Oe tem me Parmeswar Naasaaret sahar ke Jiesoe par Pawietr Aatma barsaais aur oke saktie se bhar deis. Oe okare saath raha. Tab Jiesoe tjaaro alang bhalaai karat raha aur djekar oeppar saitaan raha, oe oesabke attjha kar dewat raha. ³⁹ Hamlog aapan aakhie se dekhlie kie oe Israel des aur Jeroesaalem sahar me kaun bhala kaam karies. Bas ekare baad oesab oke ek kroes par tangwaaike maar dhaaries.

⁴⁰⁻⁴¹ Bakie tiesara rodj Parmeswar oke djie oethaais aur oe hamlogke dekhaail. Okar djie oethe ke baad hamlog okare saath khailie pielie. Sab djanta oke na dekhies, khaalie hamlog. Oe to pahiele hamlogke tjoenies raha okar gawaahian howe ke. ⁴² Aur ab oe hamlogke hoekoem deis hai Israel djanta khaatien okare biese me partjaar kare ke aur bataawe ke kie Parmeswar ohieke djadj ghat baithaais hai sab djienda aur maral logan ke oeppar faisala kare ke. ⁴³ Parmeswar ke sab pahiele ke sanesian bhie bataais raha kie djie okare me bieswaas kare hai, oe okar naam se paap ke tjhama paaigna.”

Kaise Pawietr Aatma bhie doesar djaat par aail

⁴⁴ Djaise Petras batiaite raha, oisane Pawietr Aatma sab soene waalan ke oeppar aail.

⁴⁵ Djaun Israel ke bieswaasie bhaai log Petras sanghe Jopa se ail raha, oelog bahoet atjambho hoi gail kie Pawietr Aatma doesar djaat par bhie ail. ⁴⁶ Oelog soenies kie Kornelias ke ghar bhar Pawietr Aatma dwaara har ek bhaasa me Parmeswar ke baraaai kare hai. ⁴⁷ Tab Petras bolies kie: „Dekh, djaise hamlogke oeppar Pawietr Aatma ail, aisahie ehoelog par ail hai. Ohie se ab hamlogke tjaahie ielogke bhie paanie se dopoe kare ke. Koetjh na oesabke roke hai.”

⁴⁸ Tab oe hoekoem deis oelogke Jiesoe Kriest ke naam me dopoe kare ke. Aur djab sab kaam don hoi gail raha, tab oesab Petras aur okar saathie log se poetjhies ekaat rodj oelogke saath rahe ke.

11

Kaise Petras apane ke Jeroesaalem me batjaawe hai

¹ Joedea diehaat me pathaawal waalan aur bieswaasie bhaai log soenies kie koetjh doesar djaat log bhie Parmeswar ke baat apana leis hai.

² Tab djab Petras Jeroesaalem me lautke ail, tab hoewa ke bieswaasie log oke bahoet baat bolies.

³ Oelog bolies kie: „Toe ek aadmie ke ghare gaile djaun ke hakiekat na bhail hai aur oelogke sanghe bhie khaile piele.”

⁴ Bakie Petras sab baat soeroe se samdjhaawe lagal. ⁵ Oe bolies: „Ham Jopa sahar me praatna karat rahielie. Tab hamme koetjh djaise barka tjaddar dekhaail. Koi oke tjaaro kona pakarke aasmaan me se oetaaries. Tab tjaddar aaike hamaar

aage roekal. ⁶ Aur djab ham khoeb thiek se taklie, tab dekhlie tjaargorwa, djangalie djanaawar, saap-godjar aur tjierai oman hai.

⁷ Tab ham ek aawaadj soenlie. Koi hamse bolies kie: 'Petras oeth, eke toe maarke kha!'

⁸ Tab ham bollie: 'Djie na, Prabhoe, ham kabhie koetjh na khailie djaun haraam kie to na safa hai.' ⁹ Tab oeppar se aawaadj phien se soenaail kie: 'Djaun Parmeswar safa maane hai, oke toe na nahakariehe!' ¹⁰ Oisahie tien dafe bhail, tab sab oeppar oetha lewal gail.

¹¹ Bas thora der baad tien aadmie oe ghar lage pahotjal djaaha hamlog rahat rahielie. Oelogke ekgo Kornelias naam ke aadmie Sesaarea sahar me se hamaar lage pathaais raha. ¹² Tab Pawietr Aatma hamse bolies kie: 'Toe biena koetjh sotje oelogke saath dja.' Ie tjhaugo Jopa sahar ke bhaai hamaar saath gail Sesaarea sahar aur hoewa par Kornelias aur hamlogse bheth bhail.

¹³ Tab Kornelias bataais oe kaise aapan ghar me ekgo parie ke dekhies raha. Aur parie bolies raha kie: 'Koi ke Jopa pathaai de aur ekgo Siemon Petras naam ke aadmie ke bola laaw. ¹⁴ Oe bataaiga kaise toe, tor ghar bhar aur saathie log paap me se batj djaai sakiega.'

¹⁵ Tab djab ham thora der oesabse Prabhoe ke biese me batiaillie rahielie, bas Pawietr Aatma Kornelias log par aail djaise soeroe me hama-hoelog par. ¹⁶ Tab hamme toerante Prabhoe ke baat jaad bhail kie: 'Johaanas paanie se dopoe karat raha, bakie toelog Pawietr Aatma se dopoe hoihe.' ¹⁷ Aur djab oelog Prabhoe Jiesoe Kriest me bieswaas kare lagal, tab Parmeswar ohoelogke

ohie saktie deis djaun oe hamlogke deis raha. Tab ab toelog sotj kie ham ke baatie Parmeswar ke roke waala?" ¹⁸ Ie sab baat soenke Jeroesaalem ke bieswaasie log soen hoi gail. Oesab Parmeswar ke aadar kare lagal aur bolies kie: „Bhaai log, Parmeswar doesar djaat log ke bhie mauka deis hai paap pastaaike sattja djiewan soeroe kare ke.”

Antiokia sahar ke bieswaasie log

¹⁹ Djaun tem par Stefaanas maraai gail raha, oe same se bieswaasie log bahoet sataawal gail. Oesab iedhar oedhar bhaagke, Feniesia aur Siepras des aur Antiokia sahar talak pahoetj gail. Hoewa par oesab khoes khabar partjaar kare lagal, bakie khaalie Israel djaatie khaatien. ²⁰ Oelog me ekaatgo Siepras aur Sierene des ke raha. Djab oesab Antiokia sahar me aaikke pahoetjal tab bhie Griek djaatie log se khoes khabar Prabhoe Jiesoe ke biese me bataais. ²¹ Parmeswar ke saktie oelog par raha, ohie se dher Griek log Prabhoe me bieswaas kare lagal aur aapan paap pastaaike okar rasta par tjale lagal. ²² Ie sab baat Jeroesaalem ke bieswaasie logan ke kaane talak pahoetj gail. Tab oelog Baarnaabaas ke Antiokia sahar pathaais.

²³ Djab oe hoewa pahoetjal aur dekhies kie Parmeswar oesabke ketana bhalaai kare hai, tab oe bahoet khoesie bhail aur naawa bieswaasie log se bolies kie: „Aapan diel bhar se Parmeswar se ek rahoe.” ²⁴ Oe ek bahoet barhia aadmie raha aur bieswaas aur Pawietr Aatma se bhara raha. Okar aawe ke baad auro manai log Prabhoe me bieswaas kare lagal. ²⁵ Tab hoewa se oe Taarsas

sahar gail Saulas ke khodje. ²⁶ Aur djab oke paais, tab oe okare sanghe Antiokia lautke gail. Hoewa par bieswaasie log ek baries bhar oelogke barhia se sewa karat raha. Aur doeno mielke dher manai ke siekhaawat raha. Antiokia sahar me Jiesoe ke tjela log ke pahiel dafe „'iesaa' ” ' bolaawal gail.*

²⁷ Oe same ekaatgo Parmeswar ke sanesian Jeroesaalem se Antiokia me aail. ²⁸ Oelog sanghe ekgo Aagaabas naam ke aadmie raha. Pawietr Aatma dwaara oe bataais kie: „Doenia par sagaro akaal pariega.” Tab koetjh tem baad, djab Klau-dias naam ke maahaaraadja raad jjalaawat raha, tab aisahie bhail. ²⁹ Aagaabas ke sanesa soenke Antiokia ke bieswaasie log sallaah karies Joedea diehaat ke bhaai-bahien log ke madat kare ke. Dje ke djaun raha, oe dei sakat raha. ³⁰ Djaise oesab sallaah karies raha, aisane bhail. Tab sab paisa ekattha karke oelog Saulas aur Baarnaabaas ke deis Joedea diehaat ledjaai khaatien. Aur djab hoewa par pahoetjal, tab oe doeno paisa bieswaasie log ke barkwan ke dei deis.

12

Jaakobas aur Petras ke doekh

¹ Oe same par raadja Herodes hoekoem deis koetjh iesaai samaad j waalan ke sataawe ke. ² Oe Johaanas ke bhaai Jaakobas ke moerie talwaar se katwaai deis. ³ Aur djab oe dekhies kie ie kaam Israel ke barkwan ke bahoet attjha lage hai, tab oe Petras ke bhie pakarwaai leis. Ie Paasan ke tiewhaar ke tem me bhail. ⁴ Oe maangat raha

* **11:26** 'Tesaai' ke matlab 'jiesoe waala' hai.

tiewhaar ke baad Petras ke djanta ke aage laawe okare biese me faisala kare khaatien. Ohie se oe oke djahal me kar deis aur sora soerdjaatie okar rakhwaala karat raha. Ie sora tjaar bhaag me baatal raha. ⁵ Aisane Petras djahal me raha, aur iesaai samaadj logan okar khaat Parmeswar se praatna karat raha.

Kaise Parmeswar ke parie Petras ke batjaawe hai

⁶ Tab djaun rodj Petras raadja ke aage laawal djaat, okar ek raat pahiele oe doi soerdjaatie ke bietj me soetal raha. Oe ketie se oe doeno ke sanghe baanhal raha, aur dwaarie par bhie soerdjaatie rakhwaala karat raha. ⁷ Bas Parmeswar ke ekgo parie djahal me aaike Petras lage khara bhail aur kothrie me djotie aail. Tab oe Petras ke padjarie me thelke bolies: „Petras, haalie se oeth!” Aur djab oe khara bhail, tab toerante ketie okar haath par se gier gail. ⁸ Tab parie bolies: „Aapan tjamotie lagaaw aur djoeta pahien.” Ie sab djab hoi gail, tab bolies: „Aapan djhoel orh le aur hamaar saathe tjal.”

⁹ Petras okar paatjhe tjalal aur etana bhie na djaanat raha kie satj hai kie na. Oe sotjat raha kie oe sapana dekhe hai. ¹⁰ Oelog pahiela soerdjaatie log lage se paas bhail aur doesara waalan lage se bhie. Tab oesab djahal ke loha ke kamaarie lage pahoetjal. Bas kamaarie apane se khoel gail. Tab djab bahare aaike oesab koetjh doer tjalal, tab parie alop hoi gail.

¹¹ Tab Petras ke jaad bhail aur oe apane me sotjies kie: „Ab ham djaan gailie kie Parmeswar

aapan parie ke pathaais hai hamme raadja Herodes aur Israel ke barkwan ke haath me se batjaawe khaatien.” ¹² Ie sab tjiedj thiek se sotj-bietjaar karke oe Johaanas ke maai ke ghare gail. Ie Johaanas ke doesara naam Markas raha. Hoewa dher iesaai ekattha raha bientie kare khaatien. ¹³ Tab djab Petras kamaarie par khoet-khoetaais, tab ekgo Rode naam ke naukaraanie aail dekhe kie ke hai. ¹⁴ Bas Petras ke aawaadj pahietjaanke oe khoesiaalie ke maare bhoelaai gail kamaarie khole aur dhaurke gail bataawe kie: „Petras dwaar par khara hai!” ¹⁵ Tab ekwan bolies: „Hat oedhar, tor moer na thiek hai.” Bakie Rode bolies: „Aaw tjal dekh, ie satj hai.” Tab ekwan bolies: „Saait okar aatma kie to parie hoi.”

¹⁶ Abbe Petras khoet-khoetaite raha. Tab djab oesab kamaarie kholies, tab dekhies kie sattje ke ohie hai. Aur sab koi ghabaraai gail. ¹⁷ Tab oe sabke haath se sankiaais tjoep howe ke aur bataawe lagal Parmeswar kaise oke djahal me se niekarwaais hai. Djab oe bataai tjoekal, tab bolies kie: „Ie sab baat Jaakobas aur doesar bieswaasie bhaai log ke bhie djanaai deihe.” Tab oe hoewa se kahie ante gail.

¹⁸ Biehaan bhaile soerdjaatie ke bietj me bahoet haltjal bhail. Oesab khaalie sotjat raha kie Petras se ka bhail hoi. ¹⁹ Herodes oke bhie khodjwaais, bakie djab na paais tab soerdjaatie log ke pakarwaais marwaai dhaare khaatien. Baad me Petras Joedea diehaat tjhorke Sesaarea sahar gail aur hoewa par koetjh dien talak rahie gail.

Herodes ke maut

²⁰ Herodes Tieras aur Siedon sahar ke manai log ke oeppar bahoet goessaail raha. Bakie oelogke raadja ke des ke daana-paanie bahoet djarokrat raha. Ohie se oesab ek man hoike okar paas gail. Oelog okar mantrie Blastas ke apane alang kar leis aur okar sahaaita se raadja se maafie maangies. ²¹ Tab baithak lagaawe waala dien par raadja pausaal pahienke aur aapan gaddie par baithke bhaasjan deis. ²² Tab okar aawaadj soenke djanta log khoesie se tjiellaaike bolies kie: „Ie na iensaan ke aawaadj hai, bakie ek bhagwaan ke!” ²³ Bas toerante Prabhoe ke ekgo parie raadja ke ek kharaab kierwa ke bemaarie deis, aur oe mar gail. Oe to Parmeswar ke aadar na karies raha.

²⁴ Etane me Prabhoe ke baat sagaro phailat gail. ²⁵ Oe same par Baarnaabaas aur Saulas aapan kaam poera karke Jeroesaalem se phien Antiokia sahar laut gail. Aur oesab Johaanas Markas ke legail.

13

Baarnaabaas aur Saulas ke bolaawa

¹ Antiokia sahar ke iesai ke samaadj me ekaatgo bhaai Parmeswar ke sanesian raha aur ekaatgo partjaarie log. Baarnaabaas, Siemeon djaun bhie „Kariewa”’ bolaawal djaat raha, Sierene des ke Loesias, Manaain djaun raadja Herodes ke sanghe posaaail raha, aur Saulas partjaar karat raha. ² Tab djaise oesab mielke ek rodj bhoekha raha aur Parmeswar ke poedjat raha, tab Pawietr Aatma oelogse bolies kie: „Baarnaabaas aur Saulas ke alag kar de djeme

oesab hamaar khaatien kaam kar sake.” ³ Tab oesab abbe bhoekha rahieke praatna karke oe doeno par haath rakhies aur oesabke djaain deis.

Baarnaabaas aur Saulas ke partjaar Siepras des me

⁴ Aisane oesab Pawietr Aatma dwaara pathaawal gail. Pahiele Seloesia sahar gail, tab hoewa se djahaadj par Siepras des gail. ⁵ Tab djab Salaames sahar me pahoetjal, tab hoewa ke Israel logan ke partjaar ke ghar me oelog Parmeswar ke baat soenaais. Aur oelogke saathe Johaanas Markas raha sab rakam kaam me haath lagaawe khaatien. ⁶ Aisane des bhar me oelog partjaar karat Paafos sahar pahoetjal. Hoewa par oelogse ek djaadoegar se bhet bhail. Oe Israel ke aadmie raha Baarjiesoe naam ke. Oe apane ek Parmeswar ke sanesia ghat maanat raha. ⁷ Oe Siepras des ke laat ke saathie log sanghe raha. Laat ek samadjhdaar aadmie raha. Okar naam Sergias Paulas raha. Oe Baarnaabaas aur Saulas ke apane lage bolwaais aur maangies Parmeswar ke sanesa soene. ⁸ Djaadoegar ke naam Griek ke bhaasa me Eliemaas raha. Oe na maangat raha kie laat Parmeswar ke baat soene aur bahoet kausies karies oke roke ke.

⁹ Tab Saulas, djaun ke bhie Paulas naam raha, oe Pawietr Aatma ke saktie dwaara oke khoeb thiek se taakke bolies: ¹⁰ „Are, saitaan ke battja! Toe djhoeth aur tjalaakie se bharal hai aur sab bhalaai ke doesman baate. Toe aapan kharaab tjaal na maange hai tjhore. Parmeswar ke bana-banaawal rasta kaahe ke biegaare hai? Dekhiehe tose ka hoi!

¹¹ Parmeswar toke aisan sadja dei kie toe koetjh

dien khaat andha hoi djaihe aur tanko na dekh paihe.” Bas toerante djaadoegar ke andhiaar aur dhoe-dhoer dekhaai lagal aur oe khaalie iedhar oedhar haath lapkaaie towe kie koi oke samhaar lewe. ¹² Tab laat djab dekhies, tab bieswaas kare lagal. Aur Prabhoe ke siektjha okar man me baith gail.

Paulas ke partjaar Piesiedia des ke Antiokia sahar me

¹³ Tab Paulas aur okar saathie log djahaadj par Paafos se samoendar kaatke Perga sahar Pamfelia des me gail. Bakie hoewa se Johaanas Markas oelogke tjhorke Jeroesaalem lautke gail.

¹⁴ Aur Paulas log Perga se tjalte Antiokia sahar Piesiedia des me pahoetjal. Tab sabat ke dien oesab hoewa ke Israel log ke partjaar ke ghar me gail aur baithal. ¹⁵ Tab djab barkwan Mosas ke kaanoen aur Parmeswar ke doesar sanesian ke poestak me se parh tjoekal, tab Paulas aur okar saathie se poetjhwaais kie: „Bhaai log, toelog djanta se koetjh hiemmat dewe waala baat bol sachieho?”

¹⁶ Tab Paulas oethke aur haath se sankiaaie bolies: „Israel djaatie log aur sab doesar Parmeswar ke aadar kare waalan, soeno. ¹⁷ Parmeswar Israel djaat ke baap-daada ke aapan djaat ghat tjoenies raha. Tab djab oesabke aulaad pardesie ghat Egypte des me rahat raha, tab oe oesabke barhaais aur aapan barka saktie se hoewa se niekaar legail. ¹⁸ Aur lagbhag tjaalies baries lek maidaan me oe oelogke sab tjaal-tjalan sahies. ¹⁹ Tab saatgo Kaanaan des ke djaat ke naas karke oe Israel djaatie ke oesabke des deis.

²⁰ Ekare baad tjaar sau patjaas baries bietal. Oe tem me Parmeswar djadj log ke baithaais oesabke tjalaawe khaatien. Aisane raha Parmeswar ke sanesia Saamoewel ke same talak. ²¹ Tab oesab ek raadja maangies. Aur Parmeswar Benjaamen ke koel me se Kes ke betwa Saul ke tjaalies baries khaatien raadja banaais. ²² Tab Saul ke hataaike oe Jesai ke betwa Daawied ke raadja banaais. Okare biese me oe bolies kie: 'Daawied hamaar man laaik aadmie hai. Oe hamaar sab hoekoem poera kariega.'

Paulas ke sanesa Antiokia ke Israel log khaatien

²³ Aur ab Parmeswar Daawied ke aulaad me se ek batjaawe Waala pathaais, djaise oe Israel djaatie ke waada karies raha. Aur ie Jiesoe hai. ²⁴ Okar kaam soeroe howe se pahiele Johaanas dopoe kare waala sab Israel djaat se bolies raha kie: 'Aapan kharaab tjalaawa tjhor de, ek naawa djiewan soeroe kar, aur bhie apane ke dopoe karwaaw.' ²⁵ Aur djab Johaanas ke partjaar ke kaam poera hoi nagtjaail, tab oe bolies kie: 'Soen, toelog sotje hai kie ham Kriest baatie, bakie aise na hai. Oe hamare baad aaiga. Oe etana maahaan hai kie ham okar djoeta oetaare laaik na baatie.'

²⁶ Bhaai log, toelog djaun Aabraaham ke aulaad hai, aur ekwan djaun bhie Parmeswar ke aadar kare hai, soeno! Ie batjaawe waala sanesa ham-log khaatien hai. ²⁷ Parmeswar ke sanesian liekhies raha kie manai logan batjaawe Waala ke na apanaiga. Ie baat har ek sabbat ke dien par Israel ke partjaar ke ghar me parha hai. Aur djab Jeroesaalem ke manai log aur barkwan Jiesoe ke na maangat raha, tab oesab ie baat poera karies.

²⁸ Aur tjaathe oelog okare me ekko kasoer na paais, tabbo oesab Pielaatas se poetjhies oke marwaai dhaare ke. ²⁹ Aur djab oesab Parmeswar ke sane-sian ke sab agwe ke liekhal baat poera karies raha, tab okar ekaat sanghatian oke kroes par se oetaar leis aur ek kabar me dhar deis.

³⁰ Bakie Parmeswar oke djie oethaais hai. ³¹ Ekare baad oe apane ke tjaalies rodj dher dafe aapan saathie ke dekhaais, djaun okar sanghe Gaalielea diehaat se Jeroesaalem sahar gail raha. Aur ab ohielog Israel ke djaatie se okare biese me gawaahie dewe hai. ³²⁻³³ Aur hamlog toelogke khoes khabar djanaaila kie Parmeswar aapan waada hamlogke baap-daada khaatien Jiesoe ke djie oethaawe dwaara hamlog khaat poera karies hai. Djaise okar gaana ke poestak ke doesara gaana me liekhal hai kie:

‘Toe hamaar Beta baate. Aadj ham sab koi ke djanaaila kie ham tor Baap baatie.’

³⁴ Parmeswar Jiesoe ke djie oethaais hai okar dehie ke kabhie na saran dewe khaatien. Oe bolies raha:

‘Djaun pawietr tjiedj ham Daawied ke waada karnie hai, oe ham djaroer toelogke debe.’

³⁵ Aur oe ek doesar gaana me liekhwaais hai kie:

‘Toe aapan pawietr Kamkarta ke dehie na saran deihe.’

³⁶ Daawied aapan tem me Parmeswar ke bietjaar poera karies. Tab oe mar gail aur okar mattie okar baap-daada lage paral. Okar dehie sar gail hai.

³⁷ Bakie Parmeswar Jiesoe ke djie oethaais, aur okar dehie na saran deis.

³⁸ Bhaai log, toelogke tjaahie djaane ke kie hamlog okar dwaara paap ke tjhama ke biese me partjaar kariela. ³⁹ Mosas ke kaanoen par tjale ke dwaara koi na paap me se batj sake hai. Bakie ab dje Jiesoe me bieswaas kariega, oe okar dwaara tjoetkaara paaiga. ⁴⁰ Ohie se batjaaie rahiehe kie tose na howe djaise Parmeswar ke ek sanesia liekhies hai:

⁴¹ 'Are, Parmeswar ke nahakaare waalan, toelog tjakkariaaie bhaag djaihe! Djaun kaam Parmeswar toelogke tem me kariega, tjaahie koi toelogke djetana samdjhaai, tabbo toelog na mangiehe bieswaas kare.' "

⁴² Tab djab Paulas aur Baarnaabaas partjaar ke ghar me se tjal gail, tab hoewa ke manai log oesabse poetjhies kie: „Aane waala sabbat ke dien par toelog phien se lautke aihe auro baat bataawe khaatien.” ⁴³ Dher Israel djaatie log aur doesar djaat ke Parmeswar ke aadar kare waalan Paulas aur Baarnaabaas ke saath tjalat djaat raha. Djaite me oe doeno oelogse batiaais aur tieha deis Parmeswar ke bhalaai par bharosa karte rahe ke.

⁴⁴ Tab ekwa sabbat ke dien par sahar bhar aail Parmeswar ke sanesa soene khaatien. ⁴⁵ Bakie Israel ke djaatie djhoend dekhke Paulas aur Baarnaabaas ke djaran kare lagal aur abdjias la-gaaie Paulas ke baat nahakaaries. ⁴⁶ Tab oe doeno bolies: „Hamlogke tjaahat raha pahiele Parmeswar ke baat Israel log se bataawe ke. Bakie toelog nahakaar deile aur dekhaile kie toelog sada khaatien Parmeswar sanghe rahe laaik ke na baate. Ohie khaatien ab hamlog doesar djaatie

lage djaabe. ⁴⁷ Prabhoe hamlogke hoekoem deis hai kie:

‘Ham toelogke tjoenlie hai sab djaatie ke djotie dewe ke, aur doenia ke kona talak iensaan ke batjaawe khaatien.’ ”

⁴⁸ Bas ie sab baat soenke doesar djaatie partjaar ke ghar me bahoet khoesie bhail aur bolies kie: „Prabhoe ke baat etana biesaal hai!” Aur djaun log ke diel Parmeswar tajaar karies raha sada ke lieje okar sanghe aapan djiewan bietaawe ke, oelog bieswaas kare lagal. ⁴⁹ Aur Prabhoe ke baat oe diehaat me tjaaro alang phail gail.

⁵⁰ Bakie Antiokia sahar ke Israel log hoewa ke Parmeswar ke aadar kare waala bara ghar ke aurat logan aur doesar oetja dardja waalan ke Paulas aur Baarnaabaas ke biese me bahakaawe lagal. Tab oesab mielke oe doeno ke bahoet saataawe lagal aur aapan sahar ke aas-paas se bhagaai deis. ⁵¹ Bas oe doeno aapan gor ke dhoer djhaarke hoewa se Iekoniam sahar gail. ⁵² Aur Antiokia ke bieswaasie log khoesiaalie aur Pawietr Aatma se bhar gail.

14

Iekoniam sahar me

¹ Djab Paulas aur Baarnaabaas Iekoniam sahar pahoetjal, tab hoewa bhail djaise Antiokia sahar me bhail raha. Oelog partjaar ke ghar me djaaieke aisan baat batiaais kie bahoet Israel djaat aur bhie dher Griek waalan Prabhoe me bieswaas kare lagal. ² Bakie koetjh Israel log na maangat raha soene. Oelog doesar djaat ke bahakaaike bieswaasie bhaai ke biese me khaalie kharaab

baat bolies. ³ Tabbo Paulas aur Baarnaabaas koetjh same khaat hoewa rahat raha. Prabhoe par bharosa karke oelog be-dar se batiaat raha. Aur Prabhoe aapan bhalaai dekhaawe khaatien oesabse ek se ek barka kaam karwaais. Aisane dekhaail kie oelogke partjaar satj hai. ⁴ Bakie sahar ke manai bat gail. Koi koi hoewa ke Israel log ke kait raha, aur koetjh Paulas log ke.

⁵ Tab Israel djaat aur oelogke saamiel waalan aapan barkwan ke saath ekattha hoike sallaah karies pathaawal waalan par ieta bahaaike oesabke maar dhaare ke. ⁶ Bakie Paulas log ke ie kharaab bietjaar ke sanes miel gail. Tab oesab Liekaonia des me se Liestra aur Derbe sahar aur hoewa ke aas-paas me bhaag gail. ⁷ Aur hoewa par oelog Parmeswar ke khoes khabar bhie partjaar karies.

Liestra sahar me

⁸ Liestra me ek aadmie paidaais se loendj raha. Okar gor me taagat na raha. ⁹ Tab djab oe Paulas ke partjaar soenies, tab Paulas oke khoeb thiek se taakies aur dekhies kie oke bieswaas hai attjha howe khaatien. ¹⁰ Tab oe djor se bolies: „Toe oethke aapan gor par khara hoi dja.” ¹¹ Bas aadmie oethke khara bhail aur tjale lagal. Tab djab Liestra ke manai dekhies, tab oesab aapan bhaasa me bole lagal kie: „Dewta iensaan ke roep me hamlogke paas aail hai!” ¹² Aur oelog Baarnaabaas ke Sois dewta aur Paulas ke Hermes dewta ke naam deis. Paulas sab baat-tjiet karat raha, ohie se oesab oke Hermes dewta bolaawat raha.

¹³ Sahar ke bahare Sois dewta ke mahal raha. Hoewa ke poedjaarie ekaatgo boel ke maala

pahienaaike aur legail sahar. Oe maangat raha djanta ke saath pathaawal waalan khaatien baliedaan tjaharaawe.

¹⁴ Bakie djab Baarnaabaas aur Paulas soenies, tab goessa ke maare aapan kapra tjier dhaaries.* Aur manai ke djhoend lage dhaurke tjiellaaike bolies: „Are, bhaai log! Toelog ka dja hai kare?

¹⁵ Hamlog toelogke ner iensaan baatie, aur hamlogke otana saktie na hai. Hamlog ailie hai toelogse bataawe khaatien kie: ‘Aisan be-kaamiel tjalaawa tjhorke djienda Parmeswar ke baat soen. Oe aasmaan, dhartie, samoendar, aur eman sab tjiedj banaais hai. ¹⁶ Bietal same oe doenia ke djaatie ke aapan man waala karan deis. ¹⁷ Tabbo oe oesabke bhalaai karies. Oe paanie barsaaike aur barhia tem deike dher anaadj aur phal dja-maais toelogke khoesie kare khaatien.’ ” ¹⁸ Bakie Paulas tjaathe oelogke etana samdjhaais, tabbo djhoend maangat raha oelogke khaatien boel tjaharaawe.

¹⁹ Bas etane me Antiokia aur Iekoniam sahar ke Israel log aail aur Liestra ke djanta se pathaawal waalan ke biese me kharaab baat bataais. Bas oesab Paulas ke ieta se bahaaike maarke sahar ke baahar hietj legail. Oelog sotjat raha kie oe mar gail hai. ²⁰ Bakie djab Liestra ke bieswaasie log djaaike oke gher leis, tab oe oethke khara bhail aur phien sahar me gail. Biehaan bhaile oe Baarnaabaas ke saath Derbe sahar gail.

Pathaawal waalan ke lautana Antiokia sahar Sieria des me

* **14:14** Israel log ke nem raha doekh kie to goessa ke maare aapan kapra gatai lage ekaat doi talak tjier dhaare ke.

²¹ Derbe sahar me oesab khoes khabar bataais, aur hoewa par dher manai Prabhoe ke tjela bhail. Tab oesab phien Liestra, Iekoniam aur Antiokia sahar lautke gail. ²² Ie tieno sahar me oesab bieswaasie log ke hiemmat deis aapan bharosa Prabhoe par pakarle rahe ke. Oelogse bhie bataais kie: „Soen, Parmeswar ke raadj ke soekh miele se pahiele hamlogke bahoet moesiebat sahe ke parie.” ²³ Aur har ek sahar ke iesaai samaadj me oelog barkwan ke baithaais. Tab baad me oelog bhoekha rahieke praatna karke oesabke Prabhoe ke oeppar saup deis. Oelog to okare me bieswaas karat raha.

²⁴ Tab oesab Piesiedia dharke Pamfielia des me pahoetjal. ²⁵ Aur Perga sahar me bhie khoes khabar bataaie oesab aur aage gail Ataalia sahar.

²⁶ Hoewa se oesab phien djahaadj par gail Antiokia sahar Sieria des me djaai ke. Ie sahar me oelog partjaar ke kaam khaatien Parmeswar ke bhalaai par saup dewal gail raha. Aur oelog ie kaam poera kar tjoekal raha. ²⁷ Ohie se oelog hoewa ke iesaai samaadj waalan ke ekattha bolaaie bataais kie Parmeswar oelogke dwaara kaun kaam karwaais hai. Aur kaise oe bhie doesar djaat khaatien rasta khol deis hai Jiesoe me bieswaas kare ke. ²⁸ Tab oelog auro dien khaatien Antiokia ke bieswaasie ke saathe rahat raha.

15

Mosas ke kaanoen aur doesar djaatie ke iesaai

¹ Tab ek dien ekaat Israel ke iesaai log Joedea diehaat se Antiokia sahar gail. Oelog Sieria des aur hoewa ke doesar djaat ke bieswaasie bhaai se

partjaar kare lagal kie: „Djab toelogke hakiekat na hoi djaise Mosas ke kaanoen me liekhal hai, tab toelog na batj sake hai.”

² Bakie Paulas aur Baarnaabaas ek na raha aur oesab me djhagara bhail. Tab Antiokia ke iesaii log oe doeno ke aur ekaatgo doesar bieswaasie ke Jeroesaalem pathaais ie baat ke biese me hoewa ke pathaawal waalan aur iesaii ke barkwan se baat-tjiet kare khaatien. ³ Tab Antiokia ke bhaai-bahien oesabke bieda kar deis. Jeroesaalem pahoeetje se pahiele oesab Feniesia aur Saamaaria des ke bieswaasie log se bataais kie doesar djaat bhie aapan paap pastaaieke Prabhoe me bieswaas kare lagal hai. Tab sab koi bahoet khoesie bhail.

⁴ Tab djab oesab Jeroesaalem pahoetjal, tab iesaii ke samaadj log aur oelogke barkwan aur bhie Prabhoe ke pathaawal waalan oesabke prem se bhiettar leis. Tab Paulas log bataawe lagal kie Parmeswar doesar des me oesabke dwaara kaun kaam karwaais hai. ⁵ Bakie samaadj me ekaat bieswaasie log Fariesie raha. Aur oesab bole lagal kie: „Doesar djaatie ke iesaii ke tjaahie apane ke bhie hakiekat karwaawe ke aur Mosas ke kaanoen pakarle rahe ke.”

⁶ Tab pathaawal waalan aur barkwan ekattha hoike ie hoekoem ke biese me baat-tjiet kare lagal.

⁷ Tab djab oesab me ekta na raha, tab Petras khara bhail aur bolies: „Bhaai log, toelog djaane hai kie Parmeswar soeroe se hamme tjoenke sal-lah karies kie doesar djaatie hamare dwaara khoes khabar soenke okare me bieswaas kare lagie. ⁸⁻⁹ Oe har ek iensaan ke diel djaane hai. Okar aakhie ke saamne Israel aur doesar djaat ke

bieswaasie ekahie hai. Ohie se oe aapan Pawietr Aatma ke ohoelogke deis hai aur oesabke diel bieswaas dwaara bhie safa karies hai. ¹⁰ Tab toelog kaahe ke oke adjmaawe hai doesar djaat ke iesaa ke aisan bodjha oethwaawe ke dwaara? Hamlogke baap-daada aur hamlog to apane ie kaanoen ke bodjha na oethaai paawat rahielie. ¹¹ Hamlog bieswaas kariela kie oelog aur hamlog khaalie Jiesoe Kriest ke bhalaai dwaara batj djaabe.”

¹² Bas barkwan tjoepaai gail aur soene lagal kaise Baarnaabaas aur Paulas bataawe hai kie Parmeswar oelogke dwaara dher barka aur atjambho kaam doesar djaat ke bietj me karwaais hai.

¹³ Tab djab oesab batiaai tjoekal, tab Jaakobas bolies ke: „Bhaai log, ab hamaar baat soeno.

¹⁴ Siemeon samdjhaais raha Parmeswar kaise soeroe se maangies sab doesar djaatie me se ek djaatie banaawe okar naam par tjale khaatien.

¹⁵ Aisane okar pahiele ke sanesian bhie liekhies raha:

¹⁶ ‘Prabhoe bole hai kie:

Ekare baad ham lautke aabe aur Daawied ke biegaral ghar phien se banaabe. Aur bhie djaun oman oekharke gieral hai, ham oke oethaaike thara karab,

¹⁷ djeme sab doesar djaatie hamke khodje. Tab ham oesabke apanaaike aapan naam debe.

¹⁸ Ham ie bietjaar soeroe se djaanat rahielie aur ham bhie poera karab.’

¹⁹ Ohie khaatien hamlogke na tjaahie doesar djaatie ke bieswaasie ke sotj me daar dewe ke.

²⁰ Bakie hamlogke tjaahie ek tjiethie liekhke oesabke djanaawe ke kaun tjedj mienaahie hai. Naklie bhagwaan ke khaaik safa na hai, ohie se na khaai ke tjaahie. Oesabke na tjaahie tihatjhoendar ke kaam kare ke. Auro khoen waala gos aur khoen bhie mienaahie hai.* ²¹ Dher dien se Israel ke djaatie har ek sahar me Mosas ke liekhal baat partjaar kare hai. Aapan partjaar ke ghar me sabbat ke dien par oesab okar kaanoen parhaawe hai.”

Doesar djaat ke iesaai khaatien tjiethie

²² Tab pathaawal waalan aur Jeroesaalem ke iesaai samaadj ke barkwan hoewa ke bieswaasie bhaai log ke sanghe sallaah karies oesabke bi-
etj me se koetjh aadmie log Paulas aur Baarnaabaas ke saathe Antiokia sahar Sieria des me pathaawe ke. Oesab Joedaas aur Sielaas ke tjoenies. Joedaas ke naam bhie Baarsaabaas raha. Oe doeno bieswaasie ke saamne barka naam ke aadmie raha.

²³ Oesab ie tjaaro ke haathe ek tjiethie pathwaais. Eman liekhal raha:

Hamlog Prabhoe ke pathaawal waalan aur Jeroesaalem ke iesaai ke barkwan baatie aur ie tjiethie liekhiela aapan doesar djaat me ke bhaai log khaatien djaun Antiokia sahar me, aur Sieria aur Sieliesia des me rahe hai. Pjaara bhaai log, toelog kaise baate?

²⁴ Hamlog soenlie kie ie samaadj me se koetjh aadmie biena hamlogse koetjh bole toelogke

* **15:20** Sab khoen me djiewan hai, ohie se Noah ke tem se doenia bhar ke djaatie ke mienaahie hai khoen khaai ke.

paas ail. Oesab hakiekat ke hoekoem ke biese me toelogke tjienta me daar deis. ²⁵ Ohie se hamlog ek moeh hoike doi aadmie ke tjoenke pathailie aapan pjaara bhaai Paulas aur Baarnaabaas ke sanghe. ²⁶ Ie doeno hamlogke Prabhoe Jiesoe Kriest ke naam khaatien maangies aapan djaan dewe.

²⁷ Aur hamlog Joedaas aur Sielaas ke bhie pathaai deilie hai. Oesab tjiethie ke baat bhie samdjhaaiga. ²⁸ Hamlog aur Pawietr Aatma sallaah karlie toelogke doesar hoekoem na dewe ke. Khaalie djaun djaroerie hai. ²⁹ Naklie bhagwaan khaatien jaharaawal khaaik na khaihe. Khoen waala gos aur khoen bhie na. Aur tihatjhoendar ke kaam na kariehe. Ie sab mienahie hai aur thiek rahie djab toelog ie baat khiaal karte rahiehe. Attjha, barhia se rahiehe!

³⁰ Tab Jeroesaalem ke bieswaasie Paulas aur Baarnaabaas, Joedaas aur Sielaas ke bieda kar deis. Aur djab oe tjaaro Antiokia sahar pahoetjal, tab sab bieswaasie logan ke ekattha bolaaieke aur tjiethie deis. ³¹ Aur djab oesab parhke soenaais, tab sab iesaai ie tieha dewe waala baat se bahoet khoesie bhail. ³² Joedaas aur Sielaas Prabhoe ke sanesian bhie raha. Oe doeno Antiokia ke bhaai-bahien ke dher baat se hiemmat deike oesabke bieswaas barhaawat raha.

³³ Tab djab oesab koetjh dien rahie gail raha, tab bieswaasie log oesabke lautarke Jeroesaalem pathaai deis aur bolies: „Aapan pathaawe waalan se hamlogke naam se bol deihe kie: ‘Barhia se rahiehe.’ ” [³⁴ Bakie Sielaas Antiokia me rahie

gail.]

Kaise Paulas aur Baarnaabaas alag bhail

³⁵ Paulas aur Baarnaabaas bhie Antiokia sahar me rahie gail aur dher doesar log sanghe Prabhoe ke baat partjaar karies. ³⁶ Tab djab koetjh dien biet gail raha, tab Paulas Baarnaabaas se bolies: „Aaw, lautke tjalie aapan bhaai log ke paas har ek sahar me djaaha hamlog Prabhoe ke baat partjaar karlie rahielie. Tab hamlog dekh sakab kie oesab kaise hai.” ³⁷ Tab oe bolies: „Attjha, tjalie dja, aur Johaanas Markas ke bhie ledja.” ³⁸ Tab Paulas bolies: „Na, hamlog aisan aadmie ke na ledjaab. Pamfelia des me oe hamlogke tjhorke laut gail aur hamlogke sanghe aur aage kaam na karies hai.”

³⁹ Bas oe doeno apane me takaraar karke etana doer hoi gail, kie Baarnaabaas Markas ke leike samoendar ke oepaar gail Siepras des. ⁴⁰ Bakie Paulas Sielaas ke tjoenies ledjaai khaatien. Tab Antiokia sahar ke bieswaasie bhaai log oke praatna me Parmeswar ke bhalaai par saup deis. ⁴¹ Tab oe Sieria aur Sieliesia des gail hoewa ke iesaai samaadj log ke tieha dewe.

16

Tiemotias ke hakiekat

¹ Tab Paulas Derbe aur Liestra sahar me aail. Liestra me ek Tiemotias naam ke bieswaasie naudjawaan rahat raha. Okar maai ek Israel djaatie ke iesaai raha. Bakie okar baap Griek djaat ke raha. ² Tiemotias ke tjaal-tjalan Liestra aur Iekoniam sahar ke iesaai bhaai-bahien ke bahoet attjha lagat raha. ³ Paulas maangat raha oke aapan sanghe ledjaai. Bakie hoewa ke Israel logan

djaanat raha kie okar baap ek Griek ke aadmie raha. Ohie se oe pahiele okar hakiekat karwaais.

⁴ Tab oesab ie sahar se oe sahar gail. Aur bieswaasie log se bataais kie Prabhoe ke pathaawal waalan Jeroesaalem ke iesaai ke barkwan sanghe sallaah karies raha kaun tjiedj doesar djaat ke iesaai khaatien mienaahie hai.

⁵ Aisane sab iesaai ke bieswaas barhat djaat raha aur dien par dien auro manai bieswaas kare lagal.

Paulas log Maasadonia diehaat me

⁶ Tab Paulas aapan saathie sanghe Friegia aur Gaalaatsia diehaat me aur aage gail. Pawietr Aatma oesabke djanaai deis raha Aasia des me khoes khabar na partjaar kare ke. ⁷ Tab djab oesab Miesia diehaat me pahoetjal, tab Bietienia diehaat maangat raha djaai. Bakie Jiesoe ke Aatma oesabke phien na djaain deis.

⁸ Tab oesab Miesia diehaat dharke gail Troas sahar talak samoendar ke kienaare. ⁹ Oe raat me Prabhoe Paulas ke koetjh dekhaais. Oe ek Maasadonia diehaat ke aadmie thara dekhies. Aadmie ose bolies: „Ham tor gor gieruela, aaw samoendar ke oepaar Maasadonia me hamlogke sahaaita kare khaatien.” ¹⁰ Tab hamlog* ohie laage kausies karlie Maasadonia diehaat djaai ke. Oe sapana dwaara hamlog samadjh gailie kie Parmeswar hamlogke bolwaais hoewa ke manai log se khoes khabar partjaar kare ke.

Fielepie sahar me

* **16:10** Troas sahar me Loekaas oesab me bhie saamiel bhail.

¹¹ Tab hamlog djahaadj se Troas sahar se samoendar ke oepaar gailie aur Saamotraaka diehaat se paas hoi gailie. Biehaan bhaile hamlog aur aage Niaapoles sahar ke or gailie. ¹² Tab djab hamlog oe sahar me pahoetjlie, tab paidar Fielepie gailie. Oe sahar Maasadonia diehaat ke ie bhaag ke sab se kaamiel waala sahar hai. Roma djaat log oe sahar banaais raha, aur Roma ke kaanoen thiek se maanal dja hai. Hoewa par hamlog koetjh dien khaatien rahat rahielie.

¹³ Tab sabat ke dien hamlog sahar me se nadie lage gailie. Hamlog sotjlie kie hoewa par ek Israel djaat ke praatna ke djagaha hoi. Tab oe djagaha par hamlog ekaat saamiel aurat ke bhetailie aur baithke oesabse koetjh baat batailie. ¹⁴ Oman ek Liedia naam ke aurat raha. Oe Tiaatiera sahar me tjatak liela[†] rang ke kapra betjat raha aur oe Israel ke Parmeswar ke barka maanat raha. Tab Prabhoe aisan karies kie oe aapan diel kholke Paulas ke partjaar par dhiaan kare lagal. ¹⁵ Tab oe aapan ghar-paraanie sanghe dopoe bhail. Ekare baad oe hamlogse bolies: „Djab toelog dekhle kie ham sattje ke Prabhoe me bieswaas kariela, tab aaw hamaar ghar me rahoe.” Aur bahoet bole se hamlog gailie.

Agam-djaanie goelaam aurat

¹⁶ Bas ek dien djab hamlog praatna ke djagaha gailie, tab ek kienal goelaam aurat ke bhetailie. Okar oeppar bhoet raha. Aurat okar dwaara

[†] **16:14** Pahiele koetjh kapra tjatak liela rang se rangal djaat raha aur oe kapra bahoet mahanga raha. Tjatak liela rang ek rakam djok se banaawal gail raha.

djanta se aagam ke baat bataawat raha aur aisane aapan barkwan khaatien bahoet paisa kamaat raha. ¹⁷ Oe hamlogke aur Paulas ke paatjhe tjale lagal aur tjiellaaike bolies: „Ie aadmie sab se maahaan Parmeswar ke kamkartan hai. Iesab djanaawe hai Parmeswar kaise maange hai iensaan ke aapan aane waala goessa me se batjaawe!”

¹⁸ Aisane oe dher dien talak hamlogke paatjhe tjiellaat bolat djaat raha. Tab djab Paulas na sahie paais, tab oe bhoet se bolies: „Ham toke Jiesoe Kriest ke naam se hoekoem deila kie aurat par se hat dja.” Bas toerante saitaan okar oeppar se bhaag gail.

Fielepie sahar ke djahal me

¹⁹ Tab djab goelaam aurat ke barkwan dekhies kie oesabke paisa ke rasta band hoi gail hai, tab oesab Paulas aur Sielaas ke ghietjke legail ekdam badjaar talak. Hoewa par sahar ke barkwan baithat raha.

²⁰ Tab oesab barkwan ke aage doeno ke kasoer dewe lagal. Bolies: „Ie mardaana log hamlogke sahar me haltjal matjaawe hai. Oelogan Israel ke djaatie hai. ²¹ Oesab aisan hoekoem siekhaawe hai djaun Roma ke djaatie khaatien mienaahie hai.” ²² Tab hoewa ke djaatie djoetke bhie doeno ke oeppar goessaail. Bas barkwan Paulas log ke kapra tjier-phaarke oetarwaais aur tjhatkoen se oesabke khoeb marwaais. ²³ Tab oesabke djahal me daar deis. Aur bhie djahal ke rakhwaala ke hoekoem deis oesabke khoeb thiek se rakhaawe ke. ²⁴ Ohie khaatien oe oesabke djahal ke sab se

bhiettar kothrie me legail. Aur oesabke gor doi djabar lakarie ke bietj me taala kar deis.

²⁵ Tab bietj raat me Paulas aur Sielaas Parmeswar se praatna karies aur giet gaais okar aadar kare khaatien. Aur sab djahalian soenat raha.

²⁶ Bas atjakke me bhoeidol ail. Oe etana djabar-djas waala raha kie djahal ekdam se hiele lagal. Bas ohie laage sab kamaarie aur bhie djahalian ke ketie khoel gail. ²⁷ Tab djahal ke rakhwaala djab tjaukke djaagal, tab dekhies kie djahal ke kamaarie khoelal hai. Bas dar ke maare oe aapan talwaar niekaaske maangat raha aapan djaan maare. Oe sotjies kie sab djahalian bhaag gail hai. ²⁸ Bakie Paulas tjiellaaike bolies: „Apane ke koetjh na kar! Hamlogan hia baatie!” ²⁹ Tab rakhwaala tjieraag maangies aur haalie se bhiettar gail. Hoewa par oe kaapat Paulas aur Sielaas ke aage gaathie par gieral. ³⁰ Tab oe doeno ke kothrie se bahare legail aur poetjhies: „Bhaija, Parmeswar ke goessa me se batj djaai khaatien ham ka kar sakab?” ³¹ Tab oesab bolies: „Prabhoe Jiesoe me bieswaas kar, tab ghar-paraanie sanghe batj djaihe.” ³² Aur oesab Prabhoe ke khoes khabar oke aur okar ghar bhar ke samdjhaawe lagal.

³³ Oe raat me rakhwaala oesabke ghaaw dhois. Tab oe toerant aapan sab ghar-paraanie sanghe dopoe leis. ³⁴ Tab oe Paulas aur Sielaas ke leike aapan djahal ke oeppar ghar me gail aur oesabke baithaaike khaaik deis. Oe etana khoesie raha kie oe aapan ghar bhar sanghe Parmeswar me bieswaas kare lagal.

³⁵ Biehaan bhaile sahar ke barkwan ekaat siepaahie ke pathaais rakhwaala se bataawe ke kie: „Je mardaana log djaai sake hai.” ³⁶ Tab rakhwaala Paulas se bolies: „Barkwan sanesa pathaais kie aadj se toelog tjhoet gaile hai. Barhia se djaiho!” ³⁷ Bakie Paulas siepaahie log se bolies: „Hamlogke Roma ke djaatie ke hak hai, tabbo kalhia oesab hamlogke biena khodjie kare sab koi ke aage marwaais aur djahal me dharwaais. Aur ka, oelog maange hai hamlogke aadj tjoeppe se pathaai dewe? Oesabse bol de bhoelaai djaai! Oelogke tjaahie apane se aawe ke hamlogke niekaare.” ³⁸ Siepaahie log gail ie sab baat sahar ke barkwan se bataawe. Tab barkwan djab soenies kie Paulas aur Sielaas ke Roma ke djaatie ke hak hai, tab oelogke dar lagal.

³⁹ Tab oesab gail maafie maange aur doeno ke kaida se djahal me se legail. Bolies: „Barhia rahat kie ab se toelog ie sahar se tjal djaite.” ⁴⁰ Tab Paulas aur Sielaas djahal se Liedia ke ghare gail. Hoewa par oelog bieswaasie bhaai-bahien se bheth karies aur oelogke tieha deis. Tab oesab sahar se tjal gail.

17

Tesaalonieka sahar me

¹ Tab oe doeno Amfiepoles aur Aapolonia sahar dharke Tesaalonieka sahar me gail. Hoewa Israel ke djaatie ke ek partjaar ke ghar raha. ² Djaise Paulas ke nem raha djaai ke, aisahie oe pahiele hoewa gail aur tien sabbat ke dien talak manai log ke Parmeswar ke liekhal baat parhaawat raha. ³ Oe safa se samdjhaawat raha kie Kriest ke doekh

oethaawe ke tjaahat raha aur bhie djie oethe ke. Bolies: „Ie Jiesoe djaun ke biese me ham partjaar kariela, ohie Kriest hai, oe Parmeswar ke baithaawal waala Raadja hai.” ⁴ Tab koetjh Israel ke djaatie oe baat me bieswaas kare lagal aur Paulas aur Sielaas me saamiel hoi gail. Aur ek barka djhoend Griek waalan aur dher barka naam ke aurat bhie bieswaasie hoi gail. Pahiele oesab Israel djaat ke sanghe Parmeswar ke aadar karat raha.

⁵ Bakie doesar Israel log Paulas logan ke djaran kare lagal, aur koetjh daam par ke djahoewa ke leike sahar bhar me haltjal oethaais. Bas oesab ek Jaason aadmie ke ghare gail Paulas aur Sielaas ke khodje. Oesab maangat raha doeno ke djaatie aur sahar ke barkwan ke aage ledjaai. ⁶⁻⁷ Tab djab oelogke na paais, tab oesab Jaason ke aur koetjh doesar iesaai bhaai ke pakarke raadj tjalaawe waalan ke aage ghietjke legail. Aur tjiellaaike bole lagal kie: „Jaason koetjh manai log ke aapan ghar me lei leis hai aur oelog doenia bhar me haltjal matjaawe hai. Oesab Roma ke maahaaraadja ke hoekoem takaraar kare hai. Oelog bole hai kie ek Jiesoe naam ke doesar raadja hai.”

⁸ Djab sahar ke barkwan aur djaatie logan soenies, tab ghabaraai gail. ⁹ Bakie Jaason log koetjh paisa bharies, tab barkwan oesabke tjhor deis.

Beria sahar me

¹⁰ Tab djab raat bhail, tab Tesaalonieka ke iesaai bhaai log toerante Paulas aur Sielaas ke Beria sahar pathaai deis. Aur oe doeno djab pahoetjal, tab phien Israel ke partjaar ke ghar me gail. ¹¹ Hoewa ke Israel logan ke tjaal-soebhaaw Tesaalonieka

waalan se auro barhia raha. Oesab khoeb dhiaan lagaaike Paulas ke partjaar soenies. Aur rodj oesab Parmeswar ke poestak me khodjke parhat raha djaane khaat kie oisahie hai kie na.

¹² Tab dher manai log Prabhoe Jiesoe me bieswaas kare lagaal. Eman bhie dher barka Griek mardaana aur aurat raha. ¹³ Bakie Tesaalonieka me Israel djaat ke pata mielal kie Paulas Beria sahar me Parmeswar ke baat partjaar kare hai. Tab oelog toerant aaike hoewa par bhie hartaal matjaawe lagaal aur aisane hoewa ke djaatie log ghabaraai gail.

¹⁴ Bas Beria ke iesaai bhaai log Paulas ke haalie se samoendar ke or pathaai deis. Bakie Sielaas aur Tiemotias hoewe rahie gail. ¹⁵ Koetjh Beria ke iesaai log Paulas ke Aatene sahar me pahoetjaais. Oesabke laute se pahiele Paulas bolies kie: „Sielaas aur Tiemotias ke haalie se hamaar paas pathaai deihe.”

Paulas Aatene sahar me

¹⁶ Tab djab oe Aatene me Sielaas aur Tiemotias ke agorat raha, tab dekhies sahar bhar me khaalie naklie bhagwaan ke moertie dharal hai. Ie tjiedj oke bahoet kharaab lagaal. ¹⁷ Aur oe partjaar ke ghar me gail Israel log se aur doesar djaatie ke Parmeswar ke aadar kare waalan se baat-tjiet kare. Badjaar me oe bhie rodj manai se batiaat raha.

¹⁸ Hoewa ke parhal waalan me se koetjh Epiekeros aur Stowa ke tjela log raha. Oesab Paulas ke barka baat bole lagaal. Tab apame me poetjhies: „Ie djaun etana batia hai, oe hamlogke kaun tjiedj maange hai djanaawe?” Bakie doesarkwan

bolies: „Hamare djaan me ie kauno bhagwaan ke biese me batia hai.” Oesab soenat raha kie Paulas khoes khabar Jiesoe ke aur okar djie oethe ke biese me partjaar kare hai. ¹⁹ Tab oelog ose poetjhies: „Bhaai, tjalie hamlogke saath.” Oesab oke Aare-opaagas pahaar par sahar ke parhal waalan ke aage legail. Hoewa par oesab ose poetjhies: „Toe kaun naawa partjaar soenaawe hai? ²⁰ Hamlog aisan baat kabhie na soenlie aur maangiela ekar matlab djaane.”

²¹ Sab Aatene ke manai aur bhie hoewa ke doesar djaatie log dien bhar khaalie maangat raha naawa bietjaar ke biese me koetjh bole kie to soene.

²² Tab Paulas sabha ke aage thara hoike bolies: „Aatene ke manai log, ham toelogke sahar me dekh sakiela kie toelog dher maalik ke ieddjat kare hai. ²³ Djab ham sahar me ghoemat rahielie, tab ham toelogke pawietr djagaha dekhlie. Tab ham bhie ek baliedaan ke tafra ke dekhlie djaun par liekhal hai ‘Ekgo andjaan Eswar khaatien.’ Toelog na djaane hai kie oe ke hai, tabbo toelog okar aadar kare hai. Aur ab ham okar biese me partjaar karab.

²⁴ Oe Parmeswar hai aur doenia banaais hai. Oe swarag aur dhartie ke Prabhoe hai. Oe manai ke banaawal mahal me na rahe hai. ²⁵ Oke iensaan ke sewa djaroerie na hai. Oe apane sab koi ke djiewan, saas aur har ek tjiedj dewe hai. ²⁶ Oe ek aadmie se sab djaatie ke banaais hai doenia bhar me rahe khaatien. Oe bhie sallaah karies raha oesab kaaha rahiega aur kab talak djiega. ²⁷ Oe maangat raha kie oesab kausies karke khodjke oke paai djaai, tjaathe oe hamlogse doer na hai.

²⁸ Oe hamlogke djejaawe hai aur tjalaawe hai, aur hamlog abbe talak okare me baatie. Toelogke ekaatgo gaana banaawe waalan gaais hai kie: 'Hamlog okare me se oetpan bhailie.' ²⁹ Djab hamlog okare me se oetpan bhailie hai, tab hamlog kaise sotj sakiela kie Parmeswar sona, tjaanie ja patthar ke moertie ghat lage hai? Iesab khaalie iensaan ke sotj-bietjaar hai.

³⁰ Parmeswar oe tem tjhor deis hai djaun me manai log oke na djaanat raha. Bakie ab oe doenia bhar ke iensaan ke djanaawe hai kie oesabke tjaahie aapan kharaab tjalaawa tjhor dewe ke.

³¹ Oe ek dien dharies hai djab oe doenia bhar ke oeppar sattjaai se faisala karwaaiga. Ie kaam kare khaatien oe ek aadmie tjoenies hai. Aur dekhaawe khaat kie ohie aadmie sab iensaan ke djadj rahiega, oe oke djeie oethaais hai."

³² Tab djab manai log soenies kie ekgo aadmie djeie oethaawal gail hai, tab ekaatgo tiebolie maare lagal. Bakie doesarkwan bolies: „Hamlog ie baat ke biese me phien se maangiela soene.” ³³ Aisane Paulas sabha me se tjal gail. ³⁴ Bakie koetjh log okare me saamiel hoi gail aur Prabhoe Jiesoe me bieswaas kare lagal. Oelog me se ek Dioniesias naam ke sabha ke barka aadmie raha, ek Daamaares naam ke aurat, aur bhie ekaat doesar hoewa ke manai log.

18

Paulas Korente sahar me

¹ Ekare baad Paulas Aatene sahar tjhorke Korente sahar gail. Hoewa par oe ek Israel ke aadmie ke bhetaail. Okar naam Aakwela raha. Oe aadmie

Pontas diehaat ke raha aur Roma sahar se ail raha. ²⁻³ Maahaaraadja Klaudias hoekoem deis raha kie sab Israel ke djaatie log ke tjaahie Roma sahar se tjai djaai ke. Ohie se Aakwela aapan aurat Presela saathe Ietaalia des tjhorke Korente me ail raha. Tab Paulas oesabke ghare gail aur Aakwela ke sanghe kaam kare lagal. Oe doeno to tjamra marai banaawe waalan raha.

⁴ Har ek sabat ke dien Paulas hoewa ke partjaar ke ghar me Israel aur Griek des ke manai log se baat-tjiet karat raha oesabke Prabhoe Jiesoe me bieswaas karwaawe khaatien. ⁵ Tab djab Sielaas aur Tiemotias Maasadonia diehaat se Paulas lage pahoetjal raha, tab oe na khaalie sabat ke dien par Parmeswar ke khoes khabar partjaar karies, bakie rodj. Oe Korente ke Israel log ke barhia se sandjhaais kie Jiesoe Parmeswar ke Kriest hai.

⁶ Bakie djab oelog djabarai karke Jiesoe ke bedjatie kare lagal, tab Paulas aapan kapra ke dhoer djhaarke bolies: „Aadj se hamse aur toelogse koetjh ke kaam na hai. Djab toelog Parmeswar ke goessa me se na batj djaihe, tab hamaar kasoer na hai. Ab se ham doesar djaat ke paas djaabe partjaar kare.” ⁷ Bas oe partjaar ke ghar tjhorke bagale ke ghar me gail. Hoewa ek Tietsias Jastas naam ke aadmie rahat raha. Oe sattja Parmeswar ke aadar karat raha. ⁸ Tab partjaar ke ghar ke ek barkwa aur okar ghar bhar Prabhoe me bieswaas kare lagal. Okar naam Krespas raha. Aur bhie dher doesar Korente ke manai log Paulas ke partjaar soenke bieswaasie hoi gail aur apane ke dopoe karwaais.

⁹ Oe raat ke Prabhoe apane ke Paulas ke

dekhaais aur bolies: „Paulas, na dera! Toe kholke partjaar karte rahiehe. ¹⁰ Ham tore saathe baatie aur koi toke kharaabie na kar sakienga. Ie sahar me dher manai hamaar hai.” ¹¹ Tab se Paulas der baries talak Korente me raha hoewa ke manai ke Parmeswar ke baat siekhaawe khaatien. ¹² Bakie djab Galio Aakhaaja diehaat ke laat bhail, tab sab hoewa ke Israel log ek hoike Paulas ke okar aage legail. ¹³ Oesab bolies: „Ie aadmie siekhaawe hai kie hamlogke tjaahie Parmeswar ke aisan rakam se ieddjat kare ke djaun Israel ke kaanoen me mienaahie hai.”

¹⁴ Tab Paulas maangat raha koetjh batiaai. Bakie laat oke mauka na deis aur kasoer dewe waalan se bolies: „Are, Israel log, soen. Djab toel-ogke orhan ek kharaab ja djaanmarwa ke kaam ke biese me rahat, tab ham toelogke baat mantie. ¹⁵ Toelog khaalie koetjh baat koi ke naam aur toelogke kaanoen ke biese me djhagara kare hai. Ham aisan tjiedj ke biese me na maangiela faisala kare. Toelog apane se sallaah kariehe.” ¹⁶ Aur oe oesabke khaderwaai deis.

¹⁷ Bas hoewa ke djoetal aadmie partjaar ke ghar ke barkwa Sostenes ke pakarke legail aur oke laat ke aage khoeb maaries. Bakie laat ke phiekier na raha.

Kaise Paulas Korente se tjal gail

¹⁸ Tab djab Paulas dher dien Korente sahar me raha, tab oe hoewa ke bhaai logan se biedaai leike Kenkrejen sahar me gail. Oe Parmeswar ke koetjh waada karies raha, ohie se oe hoewa par aapan

baar katwaais.* Tab oe djahaadj se Sieria des gail. Presela aur Aakwela okar sanghe bhie gail.

¹⁹ Tab djab oesab Efese sahar me aaikhe pahoetjal, tab Paulas partjaar ke ghar me gail aur hoewa ke Israel log se batiaat raha. ²⁰ Bakie djab oesab ose poetjhies: „Ekaat dien auro na rahiehe?” tab oe bolies: „Na, ie tem par ham na rahie sakiela.” ²¹ Aur djab oe djaai lagal, tab bolies: „Djab Parmeswar maangie, tab ham toelogke lage phien se lautke aabe.” Tab oe djahaadj se Efese sahar se tjal gail. ²² Tab djab oe Sesaarea sahar me pahoetjal, tab oe hoewa ke iesaai samaadj log se bheth karies. Tab oe Antiokia sahar Sieria des me gail. ²³ Aur koetjh dien hoewa rahieke oe phieno tjal gail Gaalaatsia aur Friegia diehaat me hoewa ke sab bieswaasie ke hiemmat dewe khaatien.

Aapolos Efese aur Korente sahar me

²⁴ Tab oe same par Efese sahar me ek Aapolos naam ke aadmie aail. Oe ek Israel aadmie raha aur Aaleksaandria sahar ke raha. Oe Parmeswar ke sab liekhal baat me bahoet parhal raha. ²⁵ Oe Prabhoe Jiesoe ke rasta ke biese me bhie siekhle raha aur phor-phorke okare biese me batiaat aur siekhaawat raha. Bakie oe khaalie Johaanas dopoe kare waala ke dopoe ke biese me djaanat raha. ²⁶ Oe aadmie Efese ke partjaar ke ghar me be-dar se partjaar kare lagal. Tab djab Presela aur Aakwela okar partjaar soenies, tab oesab oke bolaaikhe aapan ghare legail aur Parmeswar ke rasta ke biese me auro barhia se samdjhaais.

* **18:18** Oe tem me manai log aapan baar barhaawat raha djab talak oesab aapan waada na poera karies, tab katwaai deis.

²⁷ Tab djab Aapolos sallaah karies Aakhaaja diehaat Griek des me djaai ke, tab Efese ke bieswaasie bhaai log maangat raha oke sahaaita kare. Ohie se oesab Aakhaaja ke bieswaasie log khaatien ekgo tjiethie pathaais kie oesabke tjaahie Aapolos ke barhia se sewa kare ke. Tab djab oe hoewa par pahoetjal, tab Parmeswar ke bhalaai dwaara oe sab bieswaasie khaat kaamiel raha. ²⁸ Oe Parmeswar ke baat parhke kholke dekhaais kie Israel log ke sotj-bietjaar na thiek hai aur kie Jiesoe Parmeswar ke Kriest hai.

19

Paulas Efese sahar me

¹ Djab Aapolos Korente sahar me raha, tab Paulas Asia des ke habara djaaike Efese sahar me pahoetjal. Hoewa par oe ekaat bieswaasie log se bheth karies. ² Tab baate baat me Paulas oesabse poetjhies: „Djab toelog bieswaas kare lagale, tab toelogke oeppar Pawietr Aatma ail hai kie na?” Tab oesab bolies: „Hamlog Pawietr Aatma ke biese me kabhie na soenlie hai.” ³ Tab oe poetjhies: „Tab kaise dopoe bhaile hai?” Oesab bolies: „Johaanas dopoe kare waala ke rakam se.” ⁴ Tab oe bolies: „Johaanas manai log ke dopoe karat raha djab oesab aapan paap pastaaike maangat raha ek naawa djiewan soeroe kare. Oe djaatie se bolies kie: ‘Hamare baad koi aauga aur toelogke tjaahie okare me bieswaas kare ke.’ Oe Jiesoe ke biese me batiaat raha.”

⁵ Tab djab oesab ie baat soenies, tab apane ke Prabhoe Jiesoe ke naam me dopoe karwaais.

⁶⁻⁷ Oesab lagbhag baara mardaana raha. Tab

djab Paulas oelog par haath rakhies, tab Pawietr Aatma oesabke oeppar aail. Bas oesab okar dwaara doesar doesar bhaasa me Parmeswar ke sanesa bataawe lagal.

⁸ Paulas tien mahienna talak Efese sahar ke Israel ke partjaar ke ghar me be-dar se samdjhaawat raha kie Parmeswar maange hai iensaan ke djiewan me raadj tjalaawe. Oe dher baat se kausies karies hoewa ke manai ke man badalwaawe ke aisan djiewan bietaawe ke. ⁹ Bakie koetjh aadmie thethar raha. Oelog sab koi ke aage Prabhoe ke rasta ke biese me eksoer kharaab baat bolat raha. Bas Paulas aapan tjela leike partjaar ke ghar me se tjal gail. Ohie dien se oe rodj Tieranas ke skoel me khoes khabar ke biese me batiaat raha.

¹⁰ Oe doi baries aisane hoewa par partjaar karat raha. Ie rakam se sab Aasia des ke, Israel ke aur bhie Griek des ke manai log soenies kie Prabhoe kaun baat djanaais hai. ¹¹ Aur Parmeswar Paulas dwaara bahoet atjambho kaam karwaais. ¹² Manai log Paulas ke pattie aur dhotie bemarian ke paas ledjaaike oelogke oeppar rakhies. Tab oesab attjha hoi gail aur bhoet log tjal gail.

Skewa ke betwan

¹³⁻¹⁴ Efese sahar me ek Israel djaat ke agwa ke barkwa raha. Okar naam Skewa raha. Oke saat betwan raha. Oesab sagaro ghoemke bhoet niekaarat raha. Tab ek rodj oesab hiemmat dharke gail aur bolies: „Ham tore me se bhoet niekaasiela Jiesoe ke naam se djaun ke biese me Paulas partjaar kare hai.” ¹⁵ Bakie bhoet bolies: „Ham Jiesoe ke djaaniela, aur Paulas ke bhie, bakie toelog ke baate?”

¹⁶ Bas aadmie djaun par bhoet raha, oe oesabke maarke aapan bas me lei leis. Oke etana taagat raha kie oelogke biena kapra se aur khoenaawal dehie se bhaage ke paral. ¹⁷ Aur sab hoewa ke Israel aur Griek manai log djaan gail kie ka bhail hai. Oesab ghabaraai gail aur apane me Jiesoe Kriest ke naam ke biese me batiaai lagal kie oe ketana maahaan hai.

¹⁸ Tab bieswaasie logan me se dher djane aapan paap pastaaieke ail bataawe oelog kaun kharaab kaam karies hai. ¹⁹ Koetjh manai odjhaai karies raha. Oelog aapan odjha ke poestak laaieke sab koi ke aage djaraai deis. Djab oesab poestak ke daam djories, tab patjaas hadjaar tjaanie ke paisa bhail. ²⁰ Tab auro manai Prabhoe ke sanesa soenies aur oelogke bieswaas barhe lagal.

Efese sahar me hartaal

²¹ Tab djab ie sab tjiedj biet gail, tab Paulas sallaah karies Maasadonia aur Aakhaaja diehaat dharke Jeroesaalem sahar djaai ke. Oe bolies: „Djab ham koetjh dien khaatien hoewa par gailie hai, tab ham maangiela Roma sahar dekhe.”

²² Tab oe aapan saathie me se Tiemotias aur Er-aastas ke Maasadonia pathaais. Bakie oe apane koetjh tem khaatien Aasia des me rahie gail.

²³ Tab ohie tem par Efese me Prabhoe Jiesoe ke rasta ke biese me ek barka haltjal-matj oethal.

²⁴ Hoewa par ek Demetrias naam ke aadmie raha. Oe dher Artemes dewie ke mahal tjhota roep me banaaieke betjat raha. Aur ie kaam dwaara oe aur okar saamiel waalan bahoet paisa kamaat raha.

²⁵ Ek dien oe sab barkwan aur kamkartan ke ekattha bolaaieke bolies kie: „Bhaai logan, toelog

djaane hai kie ie kaam se hamlog bahoet paisa kamaaila. ²⁶ Ab Paulas bole hai kie: 'Manai ke haathe se banaawal bhagwaan sattja bhagwaan na hai.' Toelog apane dekhle aur soenle hai kie ie rakam se oe na khaalie Efese me, bakie Aasia des bhar me dher manai ke sotj-bietjaar badale hai. ²⁷ Djab oe aise partjaar karte rahie, tab na khaalie hamlogke kaam patjharie, bakie bhie Artemes dewie ke mahal ke koi na taakie. Aasia aur doenia bhar ke manai Artemes dewie ke ab talak ieddjat kare hai, bakie ab oesab oke bhoelaai djaai."

²⁸ Tab djab djoetal manai log ie baat soenies, tab bahoet goessaail aur tjiellaai lagal kie: „Efese sahar ke Artemes dewie bahoet maahaan hai!"

²⁹ Bas sahar bhar ke manai oesabke tjiellaahat soenke ghabaraai gail aur sab ek djhoend hoike oe djagaha par phaata paral djaaha Efese ke manai log hardam sabha lagaawat raha. Oesab Paulas ke doei saathie Gaajas aur Aarestaarkas ke ghietjke legail. Oe doeno Maasadonia diehaat ke raha. ³⁰ Tab djab Paulas maangat raha djhoend ke bietj me djaai, tab okar tjela log oke rokies. ³¹ Ekaatgo Aasia des ke barkwan bhie Paulas ke sanghatian raha. Ohoelog oke mienaahie karies.

³² Etane me djhoend waalan bahoet halla kare lagal. Sab koi ohie me tjiellaai aur dher log na djaanat raha kie oesab kaahe ke djoetal hai. ³³ Tab hoewa ke Israel log ek Aaleksaandar naam ke aadmie ke aapan gawaahia banaaie manai ke djhoend me se aage pathaais. Oe sankiaais kie oe maange hai koetjh bole. ³⁴ Bakie djab manai log tjienhies kie oe ek Israel ke aadmie hai, tab oelog ek moeh hoike doei ghanta talak ekki baat

tjiellaaike bolies: „Efese sahar ke Artemes dewie bahoet maahaan hai!”

³⁵ Tab sahar ke mantrie oesabke moeh band karwaai deis. Oe bolies: „Bhaai log, soen! Ke na djaane hai kie Efese ke djanta log ke oeppar Artemes ke mahal saupal hai, aur bhie okar mortie djaun baadar me se gieral hai. Hamlogke tjaahie oke dekh-bhaal kare ke. ³⁶ Ie baat koi na nahakaar sake hai! Ohie se toelogke na tjaahie etana tjiellaai ke aur biena sotj-bietjaar se koetjh kare ke. ³⁷ Toelog ie mardaana log ke hia laile hai, bakie iesab mahal me se koetjh na tjorie karies aur hamlogke dewie ke bedjatie bhie na karies hai. ³⁸ Djab Demetrias aur okar saathie log koi ke biese me maange hai orhan dewe, tab oesabke tjaahie djadj kie to laat ke paas djaai ke. ³⁹ Aur djab toelog aur koetjh maangat hoihe, tab djaatie ke sabha me kaanoen se faisala howe ke tjaahie. ⁴⁰ Hoi sakie kie hamlogke aadj ke hartaal ke biese me kasoer mieliega. Hamlog aapan barkwan se na bataai sakab kaahe ke hamlog ekattha bhailie hai.”

⁴¹ Ie sab baat se oe djaatie log ke ghare pathaai deis.

20

Maasadonia diehaat aur Griek des me

¹ Hartaal ke baad Paulas sab Efese sahar ke bieswaasie ke bolwaais aur oesabke hiemmat deis. Tab oe oesabke tjhorke Maasadonia diehaat gail. ² Oe djaite me hoewa ke bieswaasie log ke dher baat batiaaie tieha deis. Aisane oe Griek des me pahoetjal. ³ Hoewa par oe tien mahienna raha. Tab oe tajaar karies djahaadj se Sieria des djaai ke. Bakie djab oe soenies kie hoewa ke Israel

log maange hai oke maar dhaare, tab oe sallaah karies Griek des se phieno Maasadonia diehaat dharke Aasia djaai ke.

⁴ Beria sahar ke Sopaatar djaun Peras ke beta raha, Tesaalonieka sahar ke Aarestaarkas aur Sekandas, aur Derbe sahar ke Gaajas aur Tiemotias, aur Aasia des ke Tiekiekas aur Trofiemas Fielepie sahar talak okar sanghe gail. ⁵ Oelog hoewa se Troas sahar gail raha aur hoewa par hamlogke agorat raha. ⁶ Tab djab Paasan ke tiewhaar biet gail, tab hamlog Fielepie se djahaadj par bhie Troas gailie. Tab paatj rodj baad hamlog hoewa par pahoetjlie aur ek hapta talak oelogke sanghe rahielie.

Troas sahar me

⁷ Djab hamlog hapta ke pahielia dien par ekattha bhailie rahielie bret toere Jiesoe ke maut jaad kare khaatien, tab Paulas hoewa ke bieswaasie log khaatien partjaar kare lagaal. Oe maangat raha ekwa dien hoewa se tjal djaai, ohie se oe bietj raat talak batiaat raha. ⁸ Hamlog ek oeppar ke kamra me baithal rahielie aur hoewa par dher tel ke tjieraag barat raha. ⁹ Khierkie ke lankie par ek Oitiekas naam ke naudjawaan baithal raha. Oke bahoet onghaai lagaal raha. Tab djab Paulas eksoer batiaat raha, tab oe aapan onghaai na samhaar paais aur oeppar se nietje gier paral. Aur djab oesab oke oethaais tab dekhies kie oe maral hai.

¹⁰ Tab Paulas nietje gail aur oke dapkaais. Tab oe samaadj waalan se bolies: „Na row! Oe djieje hai!” ¹¹ Tab oe phieno oeppar gail aur sabke sanghe bret toerke bhodjan karies, aur oe phien partjaar kare lagaal djab lek andjor na bhail. Tab

oe hoewa se tjal gail. ¹² Bieswaasie log naud-jawaan ke okar ghare legail aur bahoet tieha paais.

Efese ke iesaai samaadj ke barkwan Mielete sahar me

¹³ Paulas sallaah karies raha Troas se paidar Asas sahar djaai ke. Tab hoewa se oe hamlogke sanghe aur aage djaat. Ohie se hamlog oke tjhorke djahaadj se gailie. ¹⁴ Tab djaise oe Asas me pahoetjal, oisane oe hamlogke lage aail. Tab hamlog oke djahaadj me leike Mietielene sahar gailie. ¹⁵ Djab biehaan bhail tab hamlog gailie Kios des ke kienaare talak. Aur djab phien saber bhail, tab oepaar gailie Saamos des ke alang. Tab tiesara dien par hamlog Efese sahar paas hoi gailie aur Mielete sahar me pahoetjlie.

¹⁶ Paulas ke tem na raha Efese me oetare ke. Oe na maangat raha dher dien Aasia me rahe, bakie oe maangat raha Penkstar ke tiewhaar se pahiele Jeroesaalem me pahoetje. ¹⁷ Ohie se oe Mielete sahar se kauno se Efese ke iesaai samaadj ke barkwan ke bolwaais. ¹⁸ Tab djab oesab pahoetjal, tab oe bolies: „Toelog djaane hai kie ham ie diehaat me aaike pahiela dien se khaalie Prabhoe khaatien aapan djiewan bietailie hai. ¹⁹ Ham tjhota banke aapan kaam karat rahielie. Israel log dher dafe maangat raha hamaar djaan lewe aur hamme bahoet doekh oethaawe ke paral.

²⁰ Tabbo ham toelogke aage aur bhie ghare ghar Prabhoe ke khoes khabar soenailie aur siekhailie. Ham koetjh na tjhiepailie djaun me toelogke faida mielat. ²¹ Ham Israel ke aur Griek des ke manai

se ketana bollie rahieli kie oelogke tjaahie aapan paap pastaaik hamlogke Prabhoe Jiesoe me bieswaas kare ke aur Parmeswar ke rasta par tjale ke. ²² Aur dekh, ab Pawietr Aatma maange hai kie ham djaroe se djaroe Jeroesaalem djaai. Ham na djaaniela kaun tjiedj hamme hoewa agore hai. ²³ Ham khaalie djaaniela kie oe hamke ie sahar se oe sahar djanaawe hai kie hamme djahal djaai ke aur doekh sahe ke parie.

²⁴ Bakie ham aapan djiewan ke tanko na sotjiela. Prabhoe Jiesoe hamme bolies hai sagaro khoes khabar soenaawe ke kie Parmeswar ke bhalaai ketana barka hai. Aur ham khaalie maangiela ie kaam poera kare. ²⁵ Ham toelogke bietj me bhie ghare ghar djaaike Parmeswar ke raadj ke biese me partjaar karlie hai. Bakie ab ham djaaniela kie toelog hamme phieno na dekhiehe. ²⁶ Ohie se ham toelogke djanaaila kie djab koi sada ke lieje Parmeswar se alag hoi djaai, tab hamaar kasoer na hai. ²⁷ Har ek tjiedj djaun Parmeswar aapan barka gjaan aur bietjaar me sallaah karies hai iensaan khaatien kare ke, ham ie baat phor-phorke batailie hai. ²⁸ Ohie se toelog apane ke aur iesaai samaadj ke khiaal kariehe. Pawietr Aatma oesabke toelogke oeppar saupies hai. Oesabke thiek se dekh-bhaal kariehe, djaise rakh waalan aapan bhera ke. Parmeswar oesabke apane khaatien aapan Beta ke khoen dwaara algiaais hai.

²⁹ Ham djaaniela kie djab ham hia se tjal djaab, tab kharaab aadmie log toelogke samaadj me bhi-ettar aaiga iesaai ke bieswaas biegaare khaatien. ³⁰ Aur toelogke bietj me se bhie koetjh aadmie djhoeth baat partjaar kariega bieswaasie log ke

aapan alang lewe khaatien. ³¹ Ohie se batjaaike rahiehe aur khiaal kariehe kie tien baries talak ham raat aur dien toelog me se har ek ke aasoe bahaaike samdjhailie hai.

³² Ab ham toelogke Prabhoe ke aur okar bhalaai ke oeppar saupiela. Toelog okar khaatien alag karal baate, aur oke saktie hai toelogke bieswaas barhaawe ke aur toelogke aapan biesaal tjiedj dewe ke djaun oe waada karies hai.

³³ Ham koi se tjaanie, sona, kie to kapra na manglie hai. ³⁴ Toelog djaane hai kie ham apane se kamaaike khailie aur bhie aapan saathie log ke baat deilie hai. ³⁵ Aisane toelog dekhle hai kie hamlogke tjaahie kaske kaam kare ke oelogke sahaaita kare khaatien dje ke kamtaai hai, aur bhie Prabhoe Jiesoe ke baat khiaal kare ke. Oe bolies hai kie: ‘Koetjh dewe se hamlogke auro soekh mielie koetjh paawe se.’ ”

³⁶ Tab djab oe ie sab baat bol tjoekal, tab Paulas gaathie par gierke sab barkwan ke sanghe Parmeswar se praatna karies. ³⁷ Bas oelog bahoet rowe lagal aur Paulas ke gale lagaaike tjoemma deis. ³⁸ Oe bolies raha kie: „Toelog ab hamme phien se na dekhiehe.” Ohie se oesabke bahoet sotj raha. Tab oesab okar sanghe djahaadj talak gail.

21

Kaise Paulas Jeroesaalem gail

¹ Tab hamlog oedaasie se Efese ke iesaai samaadj ke barkwan se biedaai leike djahaadj se Kos des gailie. Tab biehaan hoike hamlog

Rodos des pahoetjlie aur ekare baad Pataara sahar me. ² Tab hoewa par hamlog ekgo djahaadj pailie djaun Feniesia des djaat aur hamlog ohie me tjal gailie. ³ Tab djab Siepras des dekhaai lagal, tab oke paas hoike hamlog gailie Sieria des. Tab hamlog Tieras sahar me pahoetjlie aur hoewa par djahaadj me se sauda oetaaral gail.

⁴ Hoewa par hamlog koetjh Jiesoe ke tjela log ke pailie, aur ek hapta oelogke hia rahielie. Oelog Paulas se bataais kie: „Paulas, soen. Pawietr Aatma hamlogke dekhaais hai kie Jeroesaalem me toke moesiebat hoiga. Ohie se hamlog sotjiela kie bestar rahat djab toe hoewa na djaite.” ⁵ Bakie tabbo djab hamlogke tem don hoi gail raha, tab hamlog Paulas sanghe djahaadj lage gail Jeroesaalem djaai ke. Aur sab bieswaasie bhaai log aapan aurat larkan sanghe hamlogke djahaadj talak pahoetjaais. Tab samoendar ke kienaare hamlog sab koi gaathie par gierlie praatna kare khaatien. ⁶ Tab hamlog oesabse biedaai leike djahaadj se tjal gailie aur oelog laut gail.

⁷ Tab hamlog Tieras sahar se Patolamais sahar me pahoetjlie aur hoewa ke bieswaasie bhaai-bahien log se bheth karlie aur ek rodj oesabke sanghe rahielie.

⁸ Tab djab biehaan bhail, tab hamlog hoewa se Sesaarea sahar gailie aur khoes khabar soenaawe waala Fielepas ke ghare pahoetjlie. Okar hia hamlog rahielie. Oe saatgo dekh-bhaal kare waalan me se ekgo raha, aur oe pahiele Jeroesaalem ke iesaai samaadj me tjoenal gail raha garieb wiedz-hwa logan ke dekh-bhaal kare khaatien. ⁹ Oke

tjaargo koewaare bietia raha aur oesab Pawietr Aatma dwaara Parmeswar ke sanes bataawat raha.

¹⁰ Tab djab hamlog Fielepas hia koetjh dien rahielie, tab Joedea diehaat se ekgo bieswaasie aadmie Agaabas naam ke aail. Oe bhie ekgo Prabhoe ke sanesia raha. ¹¹ Tab oe aaike Paulas ke tjamotie leike aapan haath gor baanhh leis aur bolies: „Pawietr Aatma bole hai kie djekar ie tjamotie hai, oke Israel log Jeroesaalem me aisane baanhhke doesar djaat log ke haath me saup deiga.”

¹² Tab djab hamlog ie baat soenlie, tab hamlog aur hoewa ke bieswaasie log Paulas se bienaai karlie Jeroesaalem na djaai ke. ¹³ Bakie oe bolies: „Toelog kaahe ke aas gieraaike hamaar diel oedaasie kare hai? Ham tjaar baatie Jeroesaalem me na khaalie baanhhal djaai ke, bakie bhie Prabhoe Jiesoe khaatien mare ke.” ¹⁴ Tab djab oe hamlogke baat na maanies, tab hamlog tjhor deilie aur bollie: „Djaun Prabhoe maangie, ohie hoi.”

¹⁵ Djab hamlogke tem biet gail, tab hamlog aur Paulas tjaar karlie Jeroesaalem djaai ke. ¹⁶ Aur ekaatgo Sesaarea ke bieswaasie log hamlogke sanghe gail. Jeroesaalem me oesab hamlogke ekgo Manaason naam ke iesaai ke ghare legail. Oe Siepras des ke raha aur oe Jiesoe ke pahielia tjela log me se ekgo raha. Okar hia hamlog koetjh dien khaatien rahielie.

Paulas bhaai Jaakobas lage

¹⁷ Djab hamlog Jeroesaalem me pahoetjlie, tab hoewa ke bieswaasie log hamlogke bahoet prem

se bhiettar leis. ¹⁸ Biehaan bhaile Paulas hamlogke sanghe Jaakobas ke ghare gail. Sab iesaaï samaadj ke barkwan hoewa bhie raha. ¹⁹ Tab Paulas oesabse bheth karke phor-phorke bataawe lagal kie Parmeswar okar dwaara doesar djaatie log khaatien kaun kaam karies hai.

²⁰ Tab oelog ie baat soenke Parmeswar ke aadar kare lagal. Aur oesab Paulas se bolies kie: „Bhaai, dekh. Israel ke djaatie me ke hadjaaran iesaaï hoi gail hai. Oesab Prabhoe Jiesoe me bieswaas kare hai, aur oesab bhie Mosas ke kaanoen ke sab baat maane hai. ²¹ Oelog soenies hai kie toe sab par-des ke Israel log ke siekhaawe hai Mosas ke kaanoen tjhor dewe ke, aapan betwan ke hakiekat na kare ke, aur Israel ke nem kaam me na lewe ke. Hamlog djaaniela kie toe aisane na siekhaile hai. ²² Ab hamlog ka karabe? Mosas ke kaanoen par tjale waalan djaan paai kie toe hia aile baate. ²³ Soen, tjaargo bhaktie aadmie aail hai. Oesab waada karies hai koetjh tem khaatien Parmeswar ke aage bhaktie rahe ke. ²⁴ Oesabke ledja aur apane ke oelogke saath safa karwaihe, aur bhie paisa bharke oesabke baar katwaai deihe. Tab sab koi na khaalie djaan djaaiga kie oe baat tore biese me djhoeth baat hai, bakie oelog dekhiega kie toe Mosas ke kaanoen par tjale hai.”

²⁵ Oesab bhie bolies kie: „Hamlog sallaah karlie kie doesar djaat ke bieswaasie log ke djarorie na hai Mosas ke kaanoen ke hoekoem se rahe ke. Aur hamlog ek tjiethie me liekh deilie hai kie oesabke na tjaahie khaana khaai ke djaun naklie bhagwaan ke tjaharaawal gail hai. Aur bhie na khoen aur gos djaun me khoen hai. Aur oesabke

na tjaahie tjhatjhoendaraipan kare ke.”

²⁶ Biehaan bhaile Paulas oesabke leike gail safe karwaawe. Tab ekare baad oesab Parmeswar ke mahal lage gail aur aapan naam liekhwaais djanaawe khaatien safe rahe ke aakhrie dien kab rahiega aur kaun taariek ke baliedaan karwaawe ke tjaahie.

Paulas kaise pakaraai gail

²⁷ Bakie djab satwa dien nagtjaail, tab koetjh Aasia des ke Israel log Paulas ke Parmeswar ke mahal ke angana me dekhies. Bas oesab haltjal matjaawe lagal aur oke pakarke tjiellaai lagal. ²⁸ „Bhaai log, batjaaw! Ie aadmie sagaro sab koi ke aage aapan siektjha se hamlogke djaat, kaanoen aur Parmeswar ke mahal ke kharaab kare hai! Ab oe doesar djaat log ke ie pawietr djagaha me ledjaaike barbaad kar deis hai!”

²⁹ Oesab oke par-des Efese sahar ke Trofiemas ke sanghe Jeroesaalem me dekhies raha. Ohie se oelog sotjies kie oe oke Parmeswar ke mahal ke angana me legail hai. ³⁰ Tab sahar bhar oedhoem karies aur sab aalam ek lage djoet gail. Bas oesab Paulas ke pakarke bahare ghietjies aur toerante kamaarie band kar deis. ³¹ Tab djab oesab maangat raha oke maar dhaare, tab Roma ke soerdjaatie ke barkwa soenies kie sahar bhar me haltjal matjal hai. ³² Bas oe aapan soerdjaatie aur oesabke barkwan ke leike toerante gail dekhe. Djaise djhoend log oesabke dekhies, taise roek gail Paulas ke maare ke.

³³ Tab soerdjaatie ke barkwa Paulas lage gail aur oke doi ketie se banhwaais aur khodjie karies kie oe kaun aadmie hai aur kaun kharaabie karies

hai. ³⁴ Bakie sab koi tjiellaai lagal, aur etana halla raha kie barkwa na djaan paais ka bhail hai. Ohie se oe hoekoem deis Paulas ke soerdjaatie ke thaana me ledjaaike. ³⁵ Bakie thaana ke sierhie lage manai log etana thelat raha kie soerdjaatie ke Paulas ke oethaawe ke paral. ³⁶ Djhoend to okar paatjhe tjalal aur tjiellaaike bolies: „Oke maar dhaar!”

³⁷ Tab djab soerdjaatie oke thaana me ledjaat raha, tab oe barkwa se bolies: „Ham tose koetjh poetjh sakiela?” Tab barkwa poetjhies: „Toe Griek ke bhaasa batia hai? ³⁸ Ka, toe Egypte des ke aadmie na baate djaun koetjh dien pahiele haltjal matjaais raha aur tjaar hadjaar djaanmarwan sanghe maidaan me tjal gail raha?” ³⁹ Tab oe bolies: „Na, ham Israel ke aadmie baatie. Ham Sieliesia des Taarsas me rahiela. Sab koi oe sahar ke biese me djaane hai.” Oe bolies: „Toe hamme hoekoem dei sake hai djhoend log se koetjh bataawe ke?” ⁴⁰ Tab djab barkwa oke hoekoem deis, tab Paulas sierhie par thara bhail aur djhoend ke haathe se sankiaaike saaniet karies. Sab djaatie tjoepaai gail aur soene lagal. Tab Paulas Israel ke bhaasa me oesabse bataawe lagal.

22

Paulas kaise apane ke batjaais

¹ Oe bolies: „Bhaai-bahien aur baap log, soeno ab ham apane ke kaise batjaabe.” ² Tab djab oesab soenies kie oe Israel ke bhaasa me batia hai, tab oelog ekdam se tjoepaai gail.

³ Tab oe bolies: „Ham ek Israel ke aadmie baatie. Ham Sieliesia des Taarsas sahar me paida bhailie aur ie sahar me posailie. Ham Gaamaaliejel ke ekgo tjela baatie. Oe hamme phor-phorke siekhaais hai kaise hamlogke baap-daada log ke kaanoen par tjale ke tjaahie. Ham apane djaan me Parmeswar khaatien bahoet kausies karat rahielie djaise toelogan bhie kare hai. ⁴ Ham to aurat aur mardaana log ke maut talak sataillie djaun Prabhoe Jiesoe ke rasta par tjalat raha. Ham oelogke baanhke djahal me dharwailie rahielie. ⁵ Sab se barka agwa aur bhie Israel ke barkwan gawaahie dei sake hai kie ham oelogke hoekoem se ie kaam karat rahielie. Oesab to hamme tji-etthie deis raha Daamaskas sahar ke Israel ke bhaai log khaatien. Ese ham hoewa ke iesaai log ke baanhke Jeroesaalem me ledjaai sakat rahielie oelogke sadja dewe khaatien.

⁶ Bas ek biesaal tjiedj bhail. Djab ham Daamaskas sahar nagtjailie, tab dien doepahare etana djotie kaske oeppar se tjamke lagal kie bahoet andjor hoi gail. ⁷ Tab ham nietje gier gailie aur ek aawaadj soenlie. Koi hamse bolies kie: ‘Saul, Saul! Toe kaahe ke hamme sataawe hai?’ ⁸ Tab ham bollie: ‘Prabhoe, toe ke baate?’ Tab oe bolies: ‘Ham Naasaaret sahar ke Jiesoe baatie aur toe hamme sataawe hai.’ ⁹ Hamaar saathie log djotie dekhies, bakie aawaadj na soenies. ¹⁰ Tab ham bollie: ‘Prabhoe, hamke ka kare ke tjaahie?’ Tab oe bolies kie: ‘Thara how aur Daamaskas me dja. Hoewa par koi tose bataaiga kie toke kaun tjiedj kare ke parie.’

¹¹ Bakie oe tjatak tjamkal djotie se ham andha

hoi gailie rahielie. Ohie se hamaar saathie log hamaar haath pakarke hamke Daamaskas me legail. ¹² Tab ekgo Aanaaniaas naam ke aadmie hamare lage aail. Oe Parmeswar ke kaanoen ke rasta par tjalat raha. Aur sab Daamaskas sahar ke Israel log okar bahoet maan djaan karat raha. ¹³ Oe aaike bolies: ‘Saul bhaai, taak!’ Ham toerante dekhe lagalie aur oke taklie.

¹⁴ Oe bolies: ‘Hamlogke baap-daada log ke Parmeswar toke tjoenies raha djanaawe ke kie oe ka maange hai, aur bhie toke aapan sattja Waala Jiesoe ke dekhaawe ke aur okar aawaadj soene ke. ¹⁵ Toke tjaahie okare biese me gawaahie dewe ke aur sab koi se bataawe ke toe ka dekhle aur soenle hai. ¹⁶ Ab kaahe ke agore hai? Oethke dja aur Jiesoe ke naam bolaaieke apane ke dopoe karwaaw aur aapan kharaab tjalaawa niekaswaaw.’ Tab ham apane ke dopoe karwailie.

¹⁷ Tab djab ham koetjh dien baad Jeroesaalem me lautke gailie aur Parmeswar ke mahal ke angana me oke poedjat rahielie, tab ham djaise ek sapana me koetjh dekhlie. ¹⁸ Prabhoe phieno hamme dekhaail aur bolies: ‘Haalie se Jeroesaalem se tjal dja. Djab toe hia ke manai log se hamare biese me bataihe, tab oesab na maangie soene.’ ¹⁹ Bakie ham bollie: ‘Prabhoe, oesab to thiek se djaane hai kie ham tor bieswaasie log ke pakarwaaike aur partjaar ke ghar me ledjaaike pietwailie aur djahal me band kar dewat rahielie. ²⁰ Aur djab tor gawaahia Stefaanas ke khoen baahaawal gail, tab ham hoewa bhie rahielie. Ie hamaar kahana raha aur ham okar djaanmarwan ke kapra ke rakhaawat rahielie. Oesab djaroyer

hamaar baat soeniega.’ ²¹ Bakie Prabhoe bolies: ‘Dja, ham toke doer des ke be-bieswaasie logan lage pathaabe.’ ”

²² Bas djab manai log ie baat soenies, tab oesab na sahie paais aur tjiellaaike bolies: „Aisan aadmie ke dhartie par se hataai de! Oke tjaahie mare ke!” ²³ Tab goessa me oelog ie baat gohoraaike aapan kapra oetaarke oeraawe lagal, aur bhie soeroe karies dhoer oeraawe ke.

Soerdjaatie ke thaana me

²⁴ Tab thaana ke barkwa hoekoem deis kie: „Oke thaana me ledja, aur oke tjhatkoen se maarke poetjh kie kaahe khaatien manai log etana oedhoem kare hai.” ²⁵ Tab djab oelog oke piete khaat baanh tjoekal raha, tab Paulas barkwa se djaun oke baanhies raha, ose bolies kie: „Bhaai, soen, hamke Roma ke djaatie ke hak hai. Toke hoekoem hai hamme maare ke biena dekhe ke kie hamke kasoer hai kie na?”

²⁶ Tab barkwa djab ie baat soenies, tab oe thaana ke barkwa lage gail aur bolies: „Ab toe ka kariehe? Ie aadmie ke to Roma djaat ke hak hai.”

²⁷ Tab thaana ke barkwa Paulas lage gail aur poetjhies: „Toke Roma djaat ke hak hai?” Tab oe bolies: „Ha, hamke hai.” ²⁸ Tab barkwa bolies: „Ham ie hak dher paisa bhare se pailie.” Tab oe bolies: „Aur ham paidaais se pailie hai.” ²⁹ Bas oesab oke toerante tjhor deis. Aur thaana ke barkwa djab sotjies kie oe aisan aadmie ke banhwaais raha, tab deraai lagal sadja paawe khaatien. ³⁰ Tabbo oe maangat raha thiek se djaane kie Israel ke aadmie log kaun kaaran se Paulas ke kasoer dewat raha. Ohie se biehaan bhaile oe Israel djaatie ke barka

agwan aur oesabke barkwan ke ek lage bolwaais. Tab oe Paulas ke biena ketie se thaana me se oesabke aage legail.

23

Paulas barkwan ke aage

¹ Tab Paulas barkwan ke taakke bolies: „Bhaai log, ham Parmeswar ke aage safa sotj-bietjaar se aapan djiewan bietailie hai aur aadj talak bietaaila.” ² Tab sab se barka agwa okar bagale ke aadmie log ke hoekoem deis okar moeh par maare ke. ³ Tab Paulas ose bolies: „Toke Parmeswar sadja deiga, toe bhaktie khele waala! Toe hia par baithke kaanoen se hamaar kasoer dekhaawe maange hai? Tab kaanoen toerke koi ke sahie dewe hai hamme maare ke!” ⁴ Tab koetjh manai log bolies: „Ka, toe Parmeswar ke sab se barka agwa ke bedjatie kare hai?” ⁵ Tab oe bolies: „Bhaai log, ham na djaanat rahielie kie ie sab se barka agwa hai, nahie to ham na boltie. Kaanoen me to liekhal hai kie: “Toelogke djaatie ke barkwan ke biese me kharaabie na batiaihe!” ”

⁶ Oe djaanat raha kie sabha me Sadoesie aur bhie Fariesie log raha. Ohie se oe djor se bolies kie: „Bhaai log, ham Fariesie ke palwaar me se hai aur bhie Fariesie baatie. Ham bieswaas kariela kie maral logan djie oethiega. Ohie se ham aadj toel-ogke aage thara baatie.” ⁷ Tab djaise oe ie baat bol tjoekal raha, taise Fariesie aur Sadoesie log apane me takaraar kare lagal, aur sabha doi bhaag me bat gail. ⁸ Sadoesie log to bole hai kie maral logan na djie oeth sake hai aur bhie kie parie aur doesar

aatma na hai. Bakie Fariesie log ie doeno tjiedj me bieswaas kare hai aur siekhaawe hai.

⁹ Tab etane me sabha ke manai log bahoet djor se tjiellaai lagal aur koetjh Fariesie log ke dal me ke parhal waalan karaai se bolies: „Hamlogke djaan me oe aadmie koetjh kharaabie na karies hai! Saait ek Parmeswar ke parie kie to doesar swarag waala ose batiaais hai!” ¹⁰ Aur ie takaraar etana doer pahoetj gail kie doeno bagal se oelog oke ghietje lagal. Tab thaana ke barkwa der-aaai gail. Oe sotjies kie: „Oelog oke ab toekkara toekkara tjier dei.” Tab oe aapan soerdjaatie ke bolwaaike bolies kie: „Oke thaana me ledja.” Oelog aisane karies.

¹¹ Tab oe raat ke Prabhoe Paulas ke lage aail aur bolies: „Paulas, hiemmat baanhe rahiehe! Djaise toe Jeroesaalem me hamare biese me gawaahie deile hai, oisane toke Roma sahar me bhie dewe ke parie.”

Koetjh Israel log ke kharaab bietjaar

¹² Tab djab saber bhail, tab koetjh Israel log ek lage aail aur sallaah karke kasam khaais kie: „Hamlog biena koetjh khaai pieje se pahiele Paulas ke maar dhaare k'hoi.” ¹³ Tjaalies aadmie se djaada ie kharaab bietjaar karke kasam khaais.

¹⁴ Tab oelog gail agwan aur djaatie ke barkwan ke lage aur bolies kie: „Hamlog kasam khaaike sallaah karlie hai koetjh na khaai pieje ke djab talak hamlog Paulas ke na maar dhaarab.” ¹⁵ Aur bhie bolies: „Toelog thaana ke barkwa se bienaai karke bol de kie oke Paulas ke phieno barkwan ke aage ledjaai. Toelog kariehe djaise okar kaar-baar

auro thiek se maange hai khodj kare. Hamlog tajaar baatie oke hia pahoetje se pahiele maar dhaare ke.”

¹⁶ Etane me Paulas ke bahien ke betwa oesabke kharaab bietjaar ke biese me soenies. Tab oe thaana me gail aur Paulas se bol deis. ¹⁷ Tab Paulas soenke hoewa ke ek soerdjaatie ke barkwa ke bolaaike bolies: „Ie naudjawaan ke thaana ke barkwa lage ledja. Oe maange hai ose koetjh bataawe.” ¹⁸ Barkwa oke leike gail thaana ke barkwa lage aur bolies: „Paulas djahalia hamse bataais kie ie naudjawaan maange hai tose koetjh bataawe.” ¹⁹ Tab thaana ke barkwa okar haath pakarke oke alag legail aur poetjhies: „Toe kaun tjiedj hamse maange hai bataawe?”

²⁰ Tab naudjawaan bolies: „Soeno, djie. Israel log apane me sallaah karies hai tose poetjhe ke Paulas ke barkwan ke aage phieno ledjaai ke. Oesab kariega djaise maange hai okare biese me auro thiek se khodj kare. ²¹ Bakie oelogke na bieswaas kariehe. Tjaalies mardaana se djaada loekaaike agore hai oke maar dhaare ke. Oelog kasam khaais hai na khaai pieje ke djab talak oe djienda rahiega. Oesabhan tajaar hai aur aap ke hoekoem agore hai.” ²² Tab barkwa bolies: „Toe koi se na bataihe kie toe hamse ie sab baat bolle hai,” aur oke pathaai deis.

Paulas kaise Sesaarea sahar me ledjaawal gail

²³ Tab oe doeigo aapan soerdjaatie ke barkwa ke bolaaike bolies kie: „Aadj nau badje raat ke doei sau soerdjaatie ke tajaar kar Sesaarea djaai ke. Aur sattargo ghora tjalaawe waalan, aur doei saugo tjhoerie ke danda se laraai kare waalan

bhie. ²⁴ Aur Paulas khaatien ekaatgo ghora tajaar kariehe oke barhia se laat Feleks lage ledjaai ke.”

²⁵ Tab oe ek tjiethie liekhies. Oman liekhal raha kie:

²⁶ Laat Feleks djie, ham Klaudias Liesias baatie. Aap kaise baato?

²⁷ Ham ie aadmie ke aapke khaatien pathaaila. Oe Jeroesaalem sahar me Israel log dwaara pakaraail raha. Bakie ham soenlie kie oke Roma djaat ke hak hai. Ohie se djab Israel logan maangat raha okar djaan lewe, tab ham aapan soerdjaatie leike gailie oke batjaawe.

²⁸ Tab ham oke oesabke barkwan ke sabha ke aage legailie. Ham maangat rahielie djaane kie oelog oke kaahe khaatien kasoer dewat raha. ²⁹ Tab hoewa ham pata pailie kie oesab oke kasoer deis khaalie oesabke kaanoen ke kaaran se. Bakie oe koetjh na karies hai maut kie to djahal ke sadja paawe khaatien. ³⁰ Tab djab ham soenlie kie koetjh Israel ke manai kasam khaaike sallaah karies hai oke maar dhaare ke, tab ham toerante faisala karlie oke tore lage pathaawe ke. Aur ham okar kasoer dewe waalan ke hoekoem deilie aapse bataawe ke kaun tjiedj ke biese me oelog oke naalies maange hai kare. Hia talak hamaar tjiethie hai. Aap barhia se rahieho!

³¹ Tab oe raat ke soerdjaatie log Paulas ke Antiepaatres sahar legail. ³² Aur djab saber bhail, tab oelog ghora tjalaawe waalan ke okare sanghe Sesaarea pathaai deis aur apane log thaana me laut gail. ³³ Tab djab ghora tjalaawe waalan

Sesaarea me pahoetjal, tab oesab laat ke tjiethie deis aur Paulas ke okar aage legail. ³⁴ Tab laat tjiethie parhies aur Paulas se poetjhies: „Toe kaaha ke baate?” Tab oe bolies: „Sieliesia des ke.” ³⁵ Tab laat bolies: „Attjha, djab tor kasoer dewe waalan hia par aai djaai, tab ham tor biese me khodj karabe.” Aur oe hoekoem deis oke Herodes ke mahal me band kare ke.

24

Paulas laat Feleks ke aage

¹ Tab paatj rodj baad sab se barka agwa Aanaa-niaas aur ekaatgo doesar barkwan ekgo Tertalas naam ke okiel ke leike aaike laat ke paas pahoetjal Paulas ke naalies kare khaatien. ² Aur djab Paulas laat ke aage aail, tab Tertalas soeroe karies okar kasoer bataawe ke.

³ Oe bolies: „Laat Feleks djie, tor sahaaita se hamlogke djaatie soekh se rahe hai. Tor raadj tjalaawe ke dwaara to ie des me dher tjiedj auro barhia hoi gail hai. Ohie khaatien hamlog hardam aur sagaro toke dhanbaad deila. ⁴ Aur ab ham tose bienaai kariela thora der khaatien hamaar baat par dhiaan lagaawe ke. Djaise toe hardam hamlog par aapan dhiaan lagaile hai, oisane ab bhie kariehe. ⁵ Hamlog to djaan gailie hai kie ie aadmie ek khatarnaak aadmie hai. Oe doenia bhar ke Israel ke djaatie log ke tjienta me daarke haltjal matjaawe hai. Aur oe Naasaaret sahar ke Jiesoe ke dal me ke ekgo barkwa hai.

⁶ Tab djab oe maangies Parmeswar ke mahal barbaad karwaawe, tab hamlog oke pakar leilie oke aapan kaanoen dwaara sadja dewe ke. ⁷ Bakie

Jeroesaalem ke thaana ke barkwa Liesias aapan soerdjaatie leike aail aur oke djabar-djastie se pakarke legail. ⁸ Aur oe hamlogse bolies aapke paas djaai ke ie aadmie ke kasoer dewe khaatien. Djab toe ose ie sab baat ke baare me poetjhiehe, tab toe apane djaan djaihe hamlog oke kaahe ke kasoer deila.”

⁹ Tab Israel ke sab se barka agwa aur doesar barkwan Tertalas ke alang bhail aur bolies: „Ha, aisane hai.”

¹⁰ Tab laat Paulas ke sankiaais batiaai khaatien aur Paulas bole lagal kie: „Laat djie, ham djaaniela kie toe dher baries se ie djaatie ke oeppar faisala kare hai. Ohie se ham hiemmat baanhke tore aage ailie. ¹¹ Sab koi tose bataai sake hai kie hamme Jeroesaalem me aile aur Parmeswar ke poedje ke abbe baara rodj bhail hai. ¹² Oesab hamme koi se moeh tjalaawat na dekhies hai. Ham Parmeswar ke mahal me aur partjaar ke ghar me aur bhie na kahie sahar me haltjal matjailie hai. ¹³ Oelog hamme kasoer dewe hai, bakie na darsaai sake hai.

¹⁴ Ham toke djanaaila kie ham aapan baapdaada log ke Parmeswar ke aadar kariela. Ham Mosas ke kaanoen me aur Parmeswar ke pahiele ke sanesian ke sab liekhal baat me bhie bieswaas kariela. ¹⁵ Hamaar aasa Parmeswar par hai aur ham agoriela kie sab manai, tjaathe barhia ja kharaab, oesab djie oethiega. Aur hamaar kasoer dewe waalan ohie agore hai. ¹⁶ Ohie se ham kausies kariela Parmeswar aur manai ke aage hardam safa sotj-bietjaar se rakhe ke.

¹⁷ Dher baries bhail kie ham Jeroesaalem sahar

me na rahielie, tab ham lautke gailie aapan djaatie log me ke koetjh gariieb waalan ke paisa dewe aur bhie Parmeswar ke koetjh baliedaan kare. ¹⁸ Tab djab ham ie kaam karat rahielie, tab oelog hamme Parmeswar ke mahal ke angana me dekhies. Ham safa karwaawal gailie rahielie aur ekko haltjal kie to hoerdoem na bhail raha.

¹⁹ Bakie ekaatgo Aasia des ke Israel logan hamme hoewa par dekhke pakaries raha. Djab oelog hamare me koetjh kasoer paawat, tab ohielogke tjaahat raha aadj tore aage aawe ke hamaar oeppar naalies kare ke. ²⁰ Aur toe hia ke manai log se poetjh sake hai kie oelog hamare me kaun kasoer paais hai djab ham oesabke barkwan ke aage ledjaawal gailie rahielie. ²¹ Ham oelogse bollie: ‘Ham bieswaas kariela kie maral logan djie oethiega, ohie khaatien ham aadj toelogke aage thara baatie.’ Hoi sake hai kie oelog hamme ie baat ke biese me kasoer dewe hai.”

²² Laat Jiesoe ke rasta ke biese me thiek se djaanat raha. Tab oe sabha rok deis aur Paulas se bolies: „Djab barkwa Liesias aaiga, tab ham tor oeppar faisala karabe.” ²³ Aur oe soerdjaatie ke barkwa ke hoekoem deis Paulas ke band kare ke aur attjha se dekh-bhaal kare ke aur okar saathie log ke mauka dewe ke oke sewa kare khaatien.

Paulas laat Feleks aur okar aurat Droesela ke aage

²⁴ Koetjh dien baad laat aapan aurat Droesela leike hoewa gail. Okar aurat ekgo Israel ke aurat raha. Tab Feleks Paulas ke bolwaaais aur soene lagal kie oe Kriest Jiesoe ke rasta ke biese me ka bolies. ²⁵ Bakie djab Paulas soeroe karies bole ke

kie hamlogke tjaahie aapan djiewan safa se bi-etaawe ke aur apane ke samhaare ke, aur bhie kie Parmeswar hamlogke oeppar faisala kariega, tab oe deraai gail aur bolies: „Ab etana thiek hai. Toe djaai sake hai. Djab hamme tem rahie, tab ham toke phien se bolwaabe.” ²⁶ Oe aasa karat raha kie Paulas oke paisa bharat tjoetkaara paawe khaatien. Ohie se oe oke ber ber bolaawat raha koetjh baat-tjiet kare khaatien. ²⁷ Bakie djab doi baries biet gail, tab Feleks ke darie par Porsias Festas laat bhail. Aur Israel ke djaat ke man waala kare khaatien, Feleks Paulas ke band karle rahan deis.

25

Paulas laat Festas ke aage

¹ Djab laat Festas Sesaarea sahar me aaike pa-hoetjal, tab tien rodj baad oe Jeroesaalem me gail.

² Tab barka agwan ke barkwan aur djaatie ke barkwan Paulas ke naalies karies. ³ Oesab bien-aai karke laat se poetjhies Paulas ke Jeroesaalem pathaawe ke. Oesab sallaah karies raha oke rasta me maar dhaare ke. ⁴ Bakie oe bolies: „Na, ie na hoi sake hai. Paulas Sesaarea me band rahie djaaiga, aur ham halieje hoewa lautke djaabe.” ⁵ Oe bolies: „Attjha, toelog me se ekaat djane hamare sanghe djaai sake hai. Aur djab oe koetjh kharaabie karle hoi, tab toelog oke hoewa par naalies kar sakiehe.”

⁶ Laat aath kie to das rodj Jeroesaalem sahar me raha, tab oe phien se Sesaarea me gail. Aur biehaan bhaile oe Paulas ke bolwaais okar oeppar faisala kare khaatien. ⁷ Djab oe aail, tab Israel ke

barkwan oke gherke har ek rakam kasoer dewe lagal, bakie oesab na darsaai sakat raha.

⁸ Tab Paulas bolies: „Ham Israel ke dharam ke kaanoen na toerlie hai. Ham Parmeswar ke mahal me koetjh kharaabie na karlie hai aur maahaaraadja se djabarai bhie na karlie hai.” ⁹ Bakie Festas maangat raha dekhaawe kie oe ketana at-tjha laat hai. Ohie se oe Israel ke barkwan ke man waala karies. Aur oe Paulas se bolies: „Toe na maange hai Jeroesaalem djaai faisala howe khaatien?” ¹⁰ Tab Paulas bolies: „Toe thiek se djaane hai kie ham Israel ke djaatie log ke koetjh kharaabie na karlie hai. Toe maahaaraadja ke hoekoem se faisala kare hai. Ohie se ham na maangiela hoewa djaai. ¹¹ Djab ham kasoerie rahietie aur maut ke sadja laaik baatie, tab ham mare khaatien tajaar baatie. Bakie aise na hai aur koi na oesabke man waala kare khaatien hamme oesabke haath me saup dei sakiega. Ohie se ham maangiela maahaaraadja dwaara faisala howe.”

¹² Tab laat aapan mantrie log se baat-tjiet karies. Ekare baad oe Paulas se bolies kie: „Toe maange hai maahaaraadja ke lage djaai? Attjha, ohie ke lage toe djaihe.”

Paulas raadja Aagrepa ke aage

¹³ Tab djab ekaat dien biet gail raha, tab ekgo raadja aapan bahien sanghe Sesaarea sahar me aail laat Festas se bheth kare. Okar naam Aagrepa aur okar bahien ke naam Berniesa raha.

¹⁴ Djab oesab hoewa par dher dien rahie gail, tab laat raadja se Paulas ke biese me bataawe lagal kie: „Feleks ek aadmie ke band karke tjal gail hai. ¹⁵ Aur djab ham Jeroesaalem me rahielie,

tab hoewa ke barka agwan aur djaatie ke barkwan oke kasoer deis. Oelog hamse bienaai karke poetjhies oke faisala karke sadja dewe ke. ¹⁶ Tab ham bollie kie: 'Roma ke djaat ke nem na hai ek manai ke pakarke doesar log ke haath me saupe ke oesabke bhalaai kare khaatien. Bakie oke tjaahie pahiele mauka miele ke aapan naalies kare waalan ke aage apane ke batjaawe khaatien.'

¹⁷ Aur djaise oelog hamare sanghe ie sahar me aail, taise ham biehaan bhare djadj ghat sahie deilie aadmie ke hamare aage laawe ke. ¹⁸ Bakie okar naalies kare waalan oke gherke oke ekko kasoer na deis djaun kharaab kaam ke biese me ham sotjlie rahielie kie oe karies hoi. ¹⁹ Oesabhan khaalie aapan dharam ke biese me ose ek na raha, aur bhie ek Jiesoe naam ke aadmie ke biese me. Oe Jiesoe mar gail hai, bakie Paulas ekki baat pakarle hai kie oe djieje hai.

²⁰ Ham na djaanat rahielie kie aisan tjiedj ke biese me hamme kaise tjaahat raha khodj kare ke. Ohie se ham Paulas se poetjhlie kie: 'Toe maange hai Jeroesaalem djaai hoewa par faisala howe khaatien?' ²¹ Bakie oe bolies kie: 'Na, ham maangiela kie maahaaraadja hamaar oeppar faisala kare.' Tab ham hoekoem deilie oke band kare ke djab talak ham oke hoewa na pathaai sakab." ²² Tab raadja bolies kie: „Ham bhie maangiela oe aadmie ke soene." Tab laat bolies: „Attjha, toe biehaan soeniehe."

²³ Tab djab biehaan bhail, tab Aagrepa aur Berniesa khoeb barhia se sadjke mahal me gail. Oelogke saath oetja dardja ke soerdjaatie ke barkwan aur sahar ke barkwan bhie raha. Aur laat

ke hoekoem par Paulas bhiettar ledjaawal gail.
²⁴ Tab laat bolies: „Raadja Aagrepa aur saamiel waalan, aaplog hia par ek djane ke dekhe hai. Sab Israel ke djaatie log Jeroesaalem me aur ie sahar me bhie okar oeppar naalies karies hai. Oesab tjiellaaike bolies kie oke tjaahie mare ke. ²⁵ Bakie ham djaan gailie kie oke ekko maut ke kasoer na hai. Aur djab oe maangies maahaaraadja dwaara faisala howe, tab ham sallaah karlie oke Roma sahar me pathaawe ke. ²⁶ Bakie ab ham na djaaniela kie maahaaraadja khaatien hamke okare biese me kaun tjiedj liekhe ke tjaahie. Raadja djie, ohie khaatien ham oke aapke aur sab koi ke aage lailie hai. Tab khodj karke ham koetjh liekh sakab. ²⁷ Hamke to boedjha hai kie na thiek hai oke Roma pathaawe ke biena maahaaraadja ke djanaawe ke kie oke kaun kasoer hai.”

26

Kaise Paulas apane ke batjaais

¹ Tab raadja Paulas se bolies: „Ab toke mauka hai apane ke batjaawe ke.” Bas Paulas ek haath oethaaieke bolies: ²⁻³ „Raadja djie, aap Israel ke djaat ke nem khoeb thiek se djaane hai aur bhie kaun tjiedj ke biese me oesab me ekta na hai. Ohie se ham khoesie baatie kie aadj ham aapke saamne apane ke batjaai sakiela. Aur ham aapse bienaai kariela hamaar baat dhieradj se soene ke.

⁴ Sab Israel ke djaatie log djaane hai kie ham tjhotahie se oesabke bietj me Taarsas aur Jeroesaalem me rahat rahielie. ⁵ Oesabhan dher dien se djaane hai aur djab maange tab gawaahie dei sake hai kie ham Fariesie baatie aur aapan djiewan

ek Fariesie ghat bietaaila. Aur Fariesie logan hamlogke dharam ke sab se bhaktie waalan hai.

⁶ Parmeswar hamlogke baap-daada log ke koetjh waada karies hai, aur ham bieswaas kariela kie oe aapan baat poera kariega. Ohie se ham aadj djadj ke aage thara baatie. ⁷ Hamlogke djaat ke baara koel log bhie ohie waada par aasa kare hai aur oesab raat dien Parmeswar ke aadar kare hai djab talak oe aapan waada na poera kare hai. Raadja djie, ehie aasa ke kaaran se oelog hamme kasoer deis hai. ⁸ He soene waalan, aaplog kaahe ke na bieswaas kare hai kie Parmeswar maral logan ke djie oethaaiga? Oe to waada karies hai kie aise hoiga!

⁹ Pahiele ham djaran ke maare bietjaar karat rahielie kie ham kausies karke Naasaaret ke Jiesoe ke naam badnaam karab. ¹⁰ Ham ie kaam Jeroesaalem me soeroe karlie. Hoewa par to ham barka agwan ke hoekoem se dher iesaai log ke dja-hal me band kar deilie. Aur djab oelogke maut ke sadja mielal, tab ham bhie haamie bharlie. ¹¹ Aur sab partjaar ke ghar me ham iesaai log ke ber ber djabarai se sadja deike kausies karat rahielie oesabke daatke Jiesoe ke bedjatie karwaawe ke. Ham oesabke oeppar etana goessaai rahielie kie ham doesar des ke sahar talak khodjat rahielie oesabke sataawe khaatien.

¹² Aisane ham ek dien Israel ke barka agwan ke hoekoem se Daamaskas sahar djaat rahielie. ¹³ Tab rasta par dien doepahare swarag me se ek soeroedj se auro tjatak tjamkal djotie hamlogke oeppar gieral. ¹⁴ Bas hamlog nietje gier gailie aur ham soenlie kie Israel ke bhaasa me koi hamse

bole hai: ‘Saul, Saul, toe kaahe ke hamme sataawe hai? Hamse djabarai kare se toke koetjh faida na hoi. Toe khaalie apane ke kharaab kare hai.’

¹⁵ Tab ham bollie: ‘Prabhoe, aap ke baato?’ Tab oe bolies: ‘Ham Jiesoe baatie aur toe hamke sataawe hai. ¹⁶ Thara how, ham apane ke dekhailie hai toke aapan kamkarta banaawe khaatien. Toke doesar koi se bataawe ke tjaahie kie aadj toe hamme dekhle hai aur phieno dekhiehe. ¹⁷⁻¹⁸ Ham toke Israel ke djaatie ke aur sab doesar djaat log ke bas me se batjaabe. Ham toke pathaabe oelogke aakhie khole khaatien djeme oelog aapan paap pastaaieke andhiaar me se andjor me lautke aai, aur saitaan ke saktie me se Parmeswar ke alang aai. Tab oesabke tjhama mieliega, aur oelog aapan bieswaas dwaara ekwan Parmeswar ke alag karal waalan se ek hoi djaai.’ ”

¹⁹ Oe bolies: „Raadja djie, ham oe dien se Prabhoe ke baat manlie hai. ²⁰ Ham pahiele Daamaskas, Jeroesaalem, Israel des bhar me, aur doesar des me sab aadmie log khaatien partjaar karlie hai. Ham batailie hai kie oelogke tjaahie aapan paap pastaaieke Parmeswar ke rasta par tjale ke, aur oelogke tjaal-tjalan se dekhaawe ke kie oelog sattje ke aapan paapie ke djiewan tjhor deis hai. ²¹ Ohie khaatien koetjh Israel log hamme Parmeswar ke mahal ke angana me pakaries aur kausies karies hamme maar dhaare ke.

²² Bakie aadj talak Parmeswar hamme sahaaita karies hai. Aisane ham barka aur tjhota dardja waalan ke aage thara baatie aur Jiesoe Kriest

ke biese me gawaahie deila. Ham khaalie part-jaar kariela djaun baat Mosas aur Parmeswar ke ekwan sanesian agahie se bhie bataawat raha. ²³ Oelog bolies raha kie Parmeswar ke Kriest doekh oethaiga aur pahielā Waala ghat djie oethiega sab Israel ke aur doesar djaat log ke djanaawe khaatien kie okar dwaara Parmeswar andjor dewe hai!”

Laat aur raadja ke sotj-bietjaar

²⁴ Tab djab Paulas ie baat bolat raha, tab laat Festas djor se bolies: „Paulas, toe be-baat ke baat batia hai. Tor khoeb parhaai toke pagalwaai deis hai.” ²⁵ Bakie oe bolies: „Laat djie, ham be-baat ke baat na boliela, ham khaalie sattja baat bataaila. ²⁶ Raadja ie sab baat ke biese me soenies hai, ohie se ham ose be-dar se bataaila. Ham bieswaas kariela kie oe ie baat thiek se djaane hai. Ie sab tjiedj to doenia ke kona me na bhail hai, bakie sab djanta ke aage. ²⁷ Raadja djie, toe Parmeswar ke sanesian ke baat bieswaas kare hai? Ham djaaniela kie toe bieswaas kare hai.” ²⁸ Tab raadja bolies: „Toe thoro sotje hai kie ham etana haalie se ek iesaa ban djaabe?” ²⁹ Tab oe bolies kie: „Ham maangiela Parmeswar se poetjhe kie haalie se aur hardam khaat na khaalie toe, bakie sab hia ke soene waalan hamare ghat bieswaasie hoi djaai, bakie na djahalia ghat!”

³⁰ Bas raadja thara bhail aur laat Festas, Berniesa aur sab doesar log bhie aur oesab tjal gail. ³¹ Djaite me oelog apame me batiaai lagal kie: „Oe manai ke to ekko kasoer na hai maut ke kie to djahal ke sadja paawe khaatien.” ³² Tab raadja laat se bolies: „Djab ie aadmie na maangat kie

maahaaraadja okare biese me faisala kare, tab oe tjhoet sakat.”

27

Kaise Paulas Roma sahar ledjaawal gail

¹ Tab djab sallaah bhail raha kie hamlog Roma sahar Ietaalia des me djaab, tab oesab Paulas aur ekaatgo doesar djahalian ke ek soerdjaatie ke barkwa ke oeppar saup deis. Okar naam Joelias raha aur oe maahaaraadja ke sab se barhia soerdjaatie log ke ekgo barkwa raha. ² Hamlog ek Aadraamietsiam sahar ke djahaadj par gailie. Oe djahaadj Aasia des ke samoendar ke kienaare ke sahar alang djaat. Ek Aarestaarkas naam ke iesaai bhaai hamlogke sanghe gail. Oe Maasadonia diehaat Tesaalonieka sahar ke raha.

³ Tab djab biehaan bhail, tab hamlog Siedon sahar lage pahoetjlie. Hoewa par soerdjaatie ke barkwa Paulas ke haat karke aur oke hoekoem deis sahar me aapan sanghatian lage djaai ke apane ke sewa karwaawe khaatien. ⁴ Tab hoewa se hamlog Siepras des alang gailie. Oe des samoendar ke bietj me hai. Djabar hauwa tjalat raha, ohie se hamlog gailie djaaha otana hauwa na tjalat raha. ⁵ Tab hamlog Sieliesia aur Pamfielia des tjhorke samoendar ke oepaar hoike Miera sahar Liesia des me pahoetjlie. ⁶ Hoewa par soerdjaatie ke barkwa ekgo doesar djahaadj paais. Oe djahaadj Aaleksaandria sahar ke raha aur Ietaalia des djaat. Tab oe hamlogke ohie par baithaai deis.

⁷ Hauwa phien se oelta tjalat raha aur dher rodj biet gail raha, bakie hamlog doer na pahoetjlie. Hamlog bahoet mehenat se Kniedas sahar ke aage

pahoetjlie. Tab oelta hauwa ke kaaran se hamlog maangat rahielie Kreta des ke paatjhe se djaai Saalmona naam ke kona alang. Kreta des bhie samoendar ke bietj me hai. ⁸ Tab djab hamlog bahoet kausies karke oe kona se paas hoi gailie, tab hamlog ekgo djahaadj lagaawe waala djagaha par Laasea sahar ke nagietj pahoetjlie. Okar naam „Barhia lagaawe ke djagaha” ’ hai. ⁹ Dher tem laas hoi gail raha, aur rodja kie to bhoekha ke tiewhaar biet gail raha. Oe dien se hauwa aur aandhie auro tjalat raha, ohie se bahoet khatarnaak raha aur aage djaai ke.

¹⁰ Tab Paulas bolies: „Bhaai log, ham dekhiela kie hamlog bahoet moeskiel se ie samoendar ke oepaar djaabe. Aur na khaalie djahaadj aur sauda ke dar hai, bakie hamlogke djiewan ke bhie.” ¹¹ Bakie soerdjaatie ke barkwa djahaadj tjalaawe waalan ke barkwan ke oepaar auro bharosa karies aur oesab tabbo maangat raha djaai. ¹² Djaaha hamlog rahielie, hoewa na thiek raha thandha ke tem me rahe ke. Ohie se dher djane sallaah karies djab hoi sakat Feneks djaai ke. Oe sahar Kreta des me hai. Oesab maangat raha thandha ke tem talak hoewa rahe. Hoewa par djahaadj doi kaitie se djaai paawat.

¹³ Tab djab madhiem hauwa soeroe karies datjhien* or se tjale ke, tab oelog sotjies kie oel-ogke bietjaar ab thiek hai. Aur ankra paanie me se oethaaike oesab Kreta des ke kienaare Feneks sahar ke or gail.

Aandhie-toefaan

* **27:13** Datjhien ke matlab ‘zuiden’ hai.

14 Bas thora der me ek kharaab oettar-poerab[†] kait ke aandhie Kreta des ke alang se bahoet kaske tjale lagal. Oe aandhie „Oiraakielon” ’ bolaawal gail hai. 15 Djahaadj aandhie sanghe bahe lagal aur hamlog oke na samhaar paawat rahielie. Bas hamlog oe kaam tjhorke djahaadj me bahe lagalie.

16 Tab hamlog Klauda des paas hoi gailie. Oe des samoendar ke bietj me hai aur okar paatjhe thora se kamtie aandhie raha. Hoewa par hamlog bahoet mehenat se djahaadj ke batjaawe waala bot batjailie. Oe bot paatjhe ghietjaat raha. 17 Tab djab tjalaawe waalan bot paanie me se niekaaske bhiettar leis raha, tab oesab djahaadj ke sab kaitie tatai se doi tien dohara khoeb kaske baanhies oke aur djabar banaawe khaatien. Oesab to de-raat raha kamtie gahier djagaha par baaloe me phas djaai ke. Oe djagaha ke naam Serte raha. Tab oesab hauwa ke kapra gieraais, aur hauwa djahaadj ke paanie par ledjaat raha.

18 Tab djab aandhie kaske tjale lagal, tab biehaan hoike oesab koetjh sauda niekaaske paanie me biege deis. 19 Tab tiesara rodj oelog djahaadj halloek kare khaatien bhie koetjh tjalaawe waala tjiedj samoendar me bahaai deis. 20 Aisane dher dien bietal. Ghaam aur tarai tanko na dekhaail. Aur aandhie-toefaan etana barhat djaat raha kie hamlog sotjlle: „Ab hamlog na batjab.”

21 Ie sab moesiebat me koi koetjh na khaais raha. Tab Paulas thara hoike bolies kie: „Bhaai log, djab toelog hamaar baat soente aur Kreta des se na djaite, tab hamlog ie moesiebat me na

[†] 27:14 Oettar-poerab ke matlab ‘noordoosten’ hai.

partie. ²² Bakie tabbo hiemmat pakarle rahiehe. Sab koi batj djaaiga, khaalie djahaadj barbaad hoi djaaiga. ²³ Kaal raat ke ek Parmeswar ke parie hamaar lage aail. Ham oe Parmeswar ke baatie aur ham okar aadar kariela. ²⁴ Parie bolies: 'Paulas, toe na deraihe. Toke tjaahie maahaaraadja ke lage djaai ke, aur Parmeswar aapan bhalaai me sab djahaadjie log tor oeppar saupies hai.' ²⁵ Ohie se toelog hiemmat pakarle rahiehe! Ham bharosa kariela kie Parmeswar parie ke baat poera kariega. ²⁶ Bakie hamlogke ek des ke kienaare phasaai ke parie."

²⁷ Tab djab tjaudhwa raat aail, tab hamlog abbe Aadriaatsia samoendar me rahielie. Tab bietj raat me djahaadj tjalaawe waalan sotjies kie: „Ab hamlog ekgo des lage nagtjailie hai."

²⁸ Tab oesab ek tatai me baanhal garhoe loha leike naapies aur dekhies kie paanie tjhatties (37) meter gahier hai. Tab koetjh doer me oesab phiemo naapies aur dekhies kie sattaais (28) meter hai. ²⁹ Tab oesabke dar lagal kie oesabke samoendar ke kienaare ke patthar par dhakka lagie. Ohie se oelog tjaargo ankra djahaadj ke paatjhe se niekaaske paanie me biege deis aur praatna kare lagal kie dien hoi djaai. ³⁰ Tab koetjh djahaadjie log batjaawe waala bot ke samoendar me daarke karies djaise aage se ankra paanie me bhie biege. Bakie oesab maangat raha djahaadj ke tjhorke bot se apane ke batjaawe.

³¹ Tab Paulas soerdjaatie ke barkwa se bolies: „Djab tjalaawe waalan hamlogke sanghe djahaadj me na rahie, tab toelog na batj sakiehe." ³² Ohie se

soerdjaatie log batjaawe waala bot ke tatai kaatke samoendar me gieraai deis.

Kaise sab koi batj gail

³³ Tab djab saber howat raha, tab Paulas sab koi se bolies: „Dja, koetjh kha le. Toelog to tjauda rodj se biena khaai baithke agore hai. ³⁴ Ohie se koetjh kha le. Toelogke tjaahie taagat paawe ke apane ke batjaawe ke. Toelogke koetjh na hoiga.” ³⁵ Tab ie baat bolke oe ekgo bret leis aur sab koi ke bietj me Parmeswar ke dhanbaad deis, aur bret toerke khaai lagal. ³⁶ Tab sab aadmie ke tieha mielal aur oesab bhie bret khaai lagal.

³⁷ Djahaadj me doi sau tjhiehattargo (276) manai raha. ³⁸ Tab djab oelog khaai tjoekal raha, tab djetana sauda batjal raha, oesab oethaaike paanie me bahaai deis djahaadj auro halloek kare khaat. ³⁹ Tab djab saber bhail, tab oelog ekgo des dekhies bakie na tjienh paais. Bas oesab samoendar ke kienaare ek djagaha dekhies djaaha hauwa otana na tjalat raha, aur oesab maangat raha djahaadj ke hoewa phasaawe. ⁴⁰ Tab oelog sab ankra ke tatai ke kaatke samoendar me tjhor deis aur bhie djahaadj ke tjalaawe waala danda ke tatai kholies. Tab oesab aage ke hauwa ke kapra oeppar ghietjies aur samoendar ke kienaare djaai lagal. ⁴¹ Bakie hoewa pahoetje se pahiele djahaadj baaloe me phas gail. Tab djab aage waala bhaag ekdam se phasal raha, tab paatjhe waala bhaag barka halfa se phaata gail.

⁴² Bas soerdjaatie log maangat raha djahalian ke maar dhaare nahie to oesab paurke bhaag djaat. ⁴³ Bakie barkwa maangat raha Paulas ke

batjaawe, ohie se oe aapan soerdjaatie ke mien-
aahie karies ie kaam kare ke. Tab oe sab koi
se bolies: „Dje paure sake hai, oke tjaahie koedke
djhoer des par djaai ke. ⁴⁴Aur djaun log na djaane
hai paure, oelogke tjaahie palanga aur djahaadj
ke toetal lakarie par habara kaate ke.” Aisane sab
koi barhia se djhoer des par pahoetjal.

28

Paulas Malta des me

¹ Djab sab koi batj gail raha, tab hamlog soenlie
kie oe des ke naam Malta hai aur samoendar ke
bietj me hai. ² Hoewa ke djaatie bahoet prem se
hamlogse bhet karies. Etane me barkha barse
lagal aur thandha howe lagal. Tab oelog ek barka
aagie baarke aur hamlogke hoewa baithaais.

³ Tab djab Paulas koetjh djhoer lakarie bietorke
laaie aagie par daaries, tab ek biekh waala saap
aagie ke aatj se lakarie me se niekaske okar haath
me kaat leis. ⁴ Djab hoewa ke manai log dekhies
kie saap okar haath par tangal hai, tab apane me
bolies: „Ie aadmie sattje ke ekgo djaanmarwa hai.
Oe samoendar me se batj gail hai, aur ab sadja
dewe waala dewie oke na djiejan dei.” ⁵ Bakie
Paulas saap ke hielaaie aagie me gieraai deis, aur
ose koetjh na bhail. ⁶ Manai log sotjies kie oe phoel
djaai kie to atjakke me gierke mar djaai. Bakie
djab oesab bahoet der talak agories aur dekhies
kie ose koetjh na howe hai, tab phien se sotjke
bolies kie: „Ie aadmie kauno dewta hoi!”

⁷ Hoewa se na doer ek barka ghar aur djagaha
raha. Oe djagaha Malta des ke sardaar ke raha.
Sardaar ke naam Poeblias raha. Oe hamlogke

prem se bhiettar leis aur tien rodj talak hamlog okar hia rahielie. ⁸ Ohie tem par sardaar ke baap bedie par raha. Oke bokhaar lagal raha aur pet pieraat raha. Tab Paulas soenke okar lage gail aur okare khaatien praatna karies. Tab oe aapan haath okar oeppar rakhke oke attjha kar deis. ⁹ Djab oe des ke bemarian ie baat soenies, tab oesab bhie Paulas lage aail aur sab attjha hoi gail. ¹⁰ Ohie se oesabhan hamlogke bahoet barka maanke dher tjienna deis. Aur djab tien mahienna baad djaai ke tem aail, tab oelog sab tjiedj deis djaun hamlogke djaroerat raha.

Paulas Roma sahar me

¹¹ Aisane hamlog tien mahienna Malta des me rahielie. Tab hamlog ek Aaleksaandria sahar ke djahaadj par tjal gailie. Oe djahaadj thandha ke tem talak Malta lage roekal raha. Okar djora dewta ke naam Kaastor aur Polaaks raha.

¹² Tab djab hamlog Sieraakoesa sahar Siesielia des me pahoetjlie, tab hoewa par tien rodj rahielie. Oe des samoendar ke bietj me hai. ¹³ Tab hoewa se hamlog samoendar ke kienaare Regiam sahar Ietaalia des me gailie. Aur djab hauwa datjhien* or se tjale lagal, tab hamlog doei rodj baad Poetiolie sahar me pahoetjlie. ¹⁴ Hoewa par hamlog koetjh iesaai ke bhaai-bahien ke bhetailie. Oelog hamlogke ek hapta khaatien apane ghare legail. Tab aisane hamlog Roma sahar ke or tjallie. ¹⁵ Djab hoewa ke iesaai ke bhaai log soenies kie hamlog aillie hai, tab oesab ekdam Apiejie Badjaar aur Tres Taaberna sahar talak aail hamlogse bheth

* **28:13** Datjhien ke matlab 'zuiden' hai.

kare. Tab Paulas oelogke dekhke Parmeswar ke dhanbaad deis aur hiemmat pakaries.

¹⁶ Aur djab hamlog Roma me pahoetjlie, tab Paulas ke djaroerie na raha djahal me djaai ke, bakie oe hoekoem paais ekgo ghar me rahe ke, aur ek soerdjaatie okar rakhwaala karat raha.

¹⁷ Tab tien rodj baad Paulas Roma sahar ke Israel log ke barkwan ke bolwaais. Aur djab oelog pahoetjal, tab oe bolies: „Bhaai log, tjaathe ham aapan djaatie ke aur aapan baap-daada log ke nem kabhie na toerlie rahielie, tabbo ham Jeroesaalem me pakaraaie Roma djaat ke haath me saupal gailie. ¹⁸ Oesab hamme khodjie karke maangat raha tjhor dewe. Ham to koetjh na karlie rahielie djaun par oelog hamke maut ke sadja dei sakat. ¹⁹ Bakie hoewa ke Israel log na maangat raha, ohie se hamke bole ke paral kie: ‘Ham maangiela mahaaraadja ke dwaara faisala howe.’ Bakie ham na maangiela okar aage aapan djaatie ke biese me orhan dewe. ²⁰ Ham maangat rahielie ie sab tjiedj ke biese me toelogse bheth karke batiaai. Toelogke tjaahie djaane ke kie ham bieswaas kariela djaun baat Parmeswar Israel ke djaatie ke waada karies hai. Ohie se ham djahalia ghat Roma me ailie.”

²¹ Tab barkwan bolies: „Joedea diehaat se hamlog tore biese me ekko tjiethie na pailie hai, aur ekko bhaai hoewa se aaike tore biese me koetjh kharaab baat na bolies hai. ²² Tabbo thiek hai djab hamlog tor sotj-bietjaar soenab. Hamlog soenlie hai kie dher manai na maange hai ie baat bieswaas kare.”

²³ Tab oesab sallaah karke dien dharies aur ohie dien par koetjh manai log phien Paulas ke

ghare aail. Hoewa par sabere se sandjha talak oe Parmeswar ke raadj ke biese me oesabke khoeb thiek se siekhaawat aur sandjhaawat raha. Oe kausies karat raha Mosas ke aur Parmeswar ke doesar sanesian ke liekhal baat se oelogke Jiesoe me bieswaas karwaawe ke. Okar dwaara to Parmeswar ke raadj aaiga. ²⁴ Aur kauno kauno ie sab baat soenke bieswaas kare lagal, bakie ekwan na.

²⁵ Aisane oesab apane me ek na raha. Tab djab oesab djaai lagal, tab Paulas khaalie ie baat bolies: „Pawietr Aatma hamlogke baap-daada log se Parmeswar ke sanesia Jasaaja dwaara bahoet sattja baat batiaat raha, djab oe bolies:

²⁶ “Toe dja ie djaatie lage aur oesabse bol de kie: Toelog aapan kaan se soeniehe, bakie na samadjh paihe.

Toelog aapan aakhie se takiehe, bakie koetjh na dekh paihe.

²⁷ Ie djaatie ke diel to hamaar khaatien band hoi gail hai. Oelog na thiek se soen paawe hai aur oelog aapan aakhie top leis hai djeme oesab aapan aakhie se na dekhe, aapan kaan se na soene, aur aapan akkiel se na samadjh paawe. Tab oesab aapan man na badaliega aur ham oesabke na attjha karab.’ ”

²⁸ Oe bolies: „Toelogke tjaahie thiek se djaane ke kie djab Parmeswar doesar djaatie log ke djanaai kie oe maange hai oesabke batjaawe, tab oelog okar baat soen leiga.” [²⁹ Aur djab oe ie baat bol tjoekal raha, tab oesab apane apane me moeh laraawat ghare tjal gail.]

Poestak ke ant

³⁰ Paulas doei baries talak ekgo ghar bhaara karke djahalia ghat Roma me rahat raha. Aur djetana manai okare lage aawat djaat raha, oe oesabke prem se bhiettar lei lewat raha. ³¹ Oe Parmeswar ke raadj ke biese me partjaar karat raha aur Prabhoe Jiesoe Kriest ke biese me be-dar se siekhaawat raha, aur oke koi na rokies.

**Parmeswar ke naawa poestak
New Testament in Hindustani, Caribbean
(NS:hns:Hindustani, Caribbean)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hindustani, Caribbean

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hindustani, Caribbean [hns], Suriname

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hindustani, Caribbean

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

293f1294-71ca-5424-a2b5-4c44559467b2